
3 3433 07586700 6

P. A. Heibergs

samlede

Skuespil,

udgivne

ved

K. L. Rahbek,

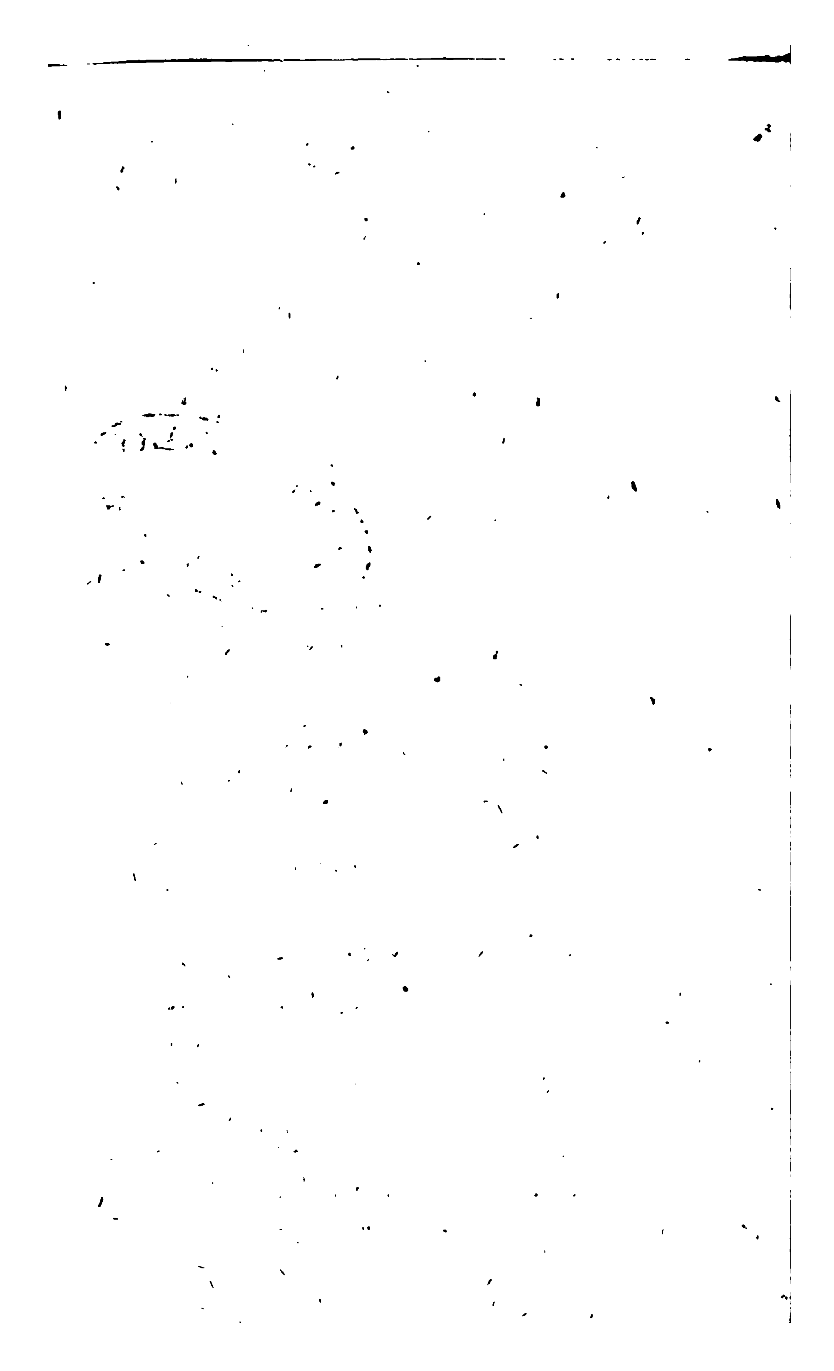
Professor.

4 Fierde Deel.

Anden og forøgede Udgave.

Kiøbenhavn, 1819.

Trykt i det Schultziske Officin,
og forlagt af Dorothea sal. Schultz.

Indhold.

Heckingborn.

Comedie i fem Acter.

Personerne:

Admiral Heckingborn.

Lady Fletcher, hans Datter.

Blunt, hans Forvalter.

Dalton, en Herremand.

Miss Harriet, Daltons Søster.

Fairwell, en Procurator.

Andrews, Forpagter i Cornwallis.

Wotton, Fabrikør.

En gammel Mand.

John, Heckingborns Tjener.

Niclas }
Tom } Daltons Tjenere.
William }

Handlingen foregaaer paa Daltons Landgods en halv Miil fra Newcastle. Den begynder om Morgenen og ender samme Dags Eftermiddag.

For=

Første Act.

(En Stue i Daltons Huus, hvori staaer et Bord med Thetøi paa, og en Kjedel ved Siden.)

Første Scene.

Heckingborn (gaaer i dybe Tanker og røger paa sin Pibe.)

Blunt (med et Brev i Haanden.)

Heckingborn.

Et Jordskjelv ødelagt mine Plantager — godt!

Blunt.

Naadige Herre!

Heckingborn.

Ildebranden fortæret min Gaard, mine Aktier, mine Obligationer, al min Eiendom — ogsaa godt!

Blunt.

Et Brev, Mylord!

Heckingborn.

Tre riigtbeladne Skibe paa eengang opslugte af Havet — godt! tre Sorger mindre. Nu kuns eet Budskab til, saa kan jeg blive ret lykkelig.

Blunt.

Blunt (nærmer sig.)

Tillad naadige Herre! — —

Heckingborn.

Hvor var jeg ikke gal, da jeg paatog mig at have Opsigt med min Svigersøns Midler, medens han er i Ostindien!

Blunt
(trækker paa Skuldrene.)

Herre Gud! han hører og seer intet.

Heckingborn.

Hvor tidt har jeg ikke forbandet det Øieblik, da jeg besluttede at leve! — Men friſk Mod! Heckingborn! nu er det først, at Livet bør begynde at smage dig, nu, da du bliver lettet fra dine Bekymringer.

Blunt
(tager ham i Kjolen)

Naadige Herre!

Heckingborn.

Hvad er det? See! er det ham, Blunt! hvad godt?

Blunt.

Jeg har et Brev, Mylord!

Heckingborn.

Et Brev! hvorfor læser han det ikke selv?

Blunt.

Det kan indeholde Ting . . .

Hecking-

Heckingborn.

Det er kuns Snak. — Enhver maae læse mine Breve. Hvor tidt har jeg ikke sagt ham, at jeg ikke gider havt med det Krammerie at bestille? Læs det!

Blunt.

Ja; men De maae høre paa det, naadige Herre!

(Han brækker Brevet.)

Heckingborn.

Nu vel da, siden jeg endelig skal plages — — saa læs det, men gesvindt!

Blunt

(læser sagte.)

Himmel! hvad seer jeg?

(Stopper Brevet i Lommen.)

Heckingborn.

Nu, hvad er det? hvad fattes ham?

Blunt.

Det er — det er intet — en lidet übehagelig Tidende. —

Heckingborn.

Ubehagelig! — for Dem maaskee, Herr Blunt! — ikke for mig. Siig mig kuns, hvori den Ubehagelighed bestaaer!

Blunt.

Det er noget — noget, som De skal faae at vide i Morgen, naadige Herre!

Heckingborn.

Som jeg vil vide strax, Herr Blunt. Seer han

han mig an for en Kierling? Det som I godt Folk kalder Ulykker! det er ikke Ulykker for mig. Derfor siig mig det kuns!

Blunt.

Nu vel da — Det Skib som vi ventede hjem fra Ostindien, er sprunget i Luften, og — — —

Heckingborn.

Ih, hvad saa mere! saa har vi jo den Byrde af Halsen; gratuleer mig, min kjere Blunt! Jeg bliver ikke ret lykkelig, førend jeg er tiggefærdig.

Blunt.

Vil De vide mere, naadige Herre?

Heckingborn.

Alting, Alting.

Blunt.

Velan! Kuns eet eneste Menneske er bleven reddet, og har berettet, at Baron Fletcher selv fulgte hjem med Skibet.

Heckingborn
(yderst bestyrtset.)

Gud! min Jenny. (Gaaer hastig ind.)

Anden Scene.

Blunt (allene.)

Min arme gode Herre! Der er da endelig Ting til, som ogsaa han maae holde for Ulykker — men hvorledes skal man berette Lady Fletcher denne Tidende

bende? Gid han kuns ikke overiler sig, og selv — tyst — der kommer nogen!

Tredie Scene.

Blunt. John.

John.

Herr Dalton ønskede at tale med Herren.

Blunt.

Den kjedsommelige Karl, som taler idelig i Figurer og er metaphorisk fra Top til Taae — og Fransk oven i Kjøbet.

John.

Ja, og som fylder sin Tale med Lignelser, der ligner ingen Ting, og med Sententser, som om han var en Bønnebog. Hans idelige Ordsprog, hvormed han spækker sin Tale, passer sig altid til den Ting, han taler om, som en knyttet Næve til et blaat Øje.

Blunt.

Det kommer ikke ham ved, min kjere John! at raisonnere derover. (Afsides.) Disse Tjener-Raisonnements ere alt for meget i den gamle Comedie-Smag, til at jeg skulde kunde taale dem. (Høit.) Admiralen har Forretninger, saa at han ikke kan tale med nogen i Dag; ikke desmindre beed Herr Dalton trine ind, saa faaer jeg see at affærdige ham.

(John gaaer.)

Fjerde Scene.

Blunt (alene.)

Gid jeg havde ham af Halsen; det er mig et utaaleligt Menneske; jeg veed ikke, enten han er en Nar eller en Skurk, eller begge Dele paa eengang. Dog, hans Artighed med at imodtage os i sit Huus efter Ildebranden, fortjener dog saa meget, at man bør lukke Øinene for hans Naragtighed; og, sandt at sige, hvem skader han dermed, naar kuns Hjertet er godt? og det er Hovedsagen.

Femte Scene.

Blunt. Dalton.

Dalton.

Fuglene fryde sig ikke mere ved Solens oplivende Glands, end jeg ved denne kjere Families og Deres Velgaaende, Herr Blunt!

Blunt.

De er overmaade forbindtlig, min Herre! i Sandhed, alt for meget.

Dalton.

Venskab er Sjelens Føde, og hvor har jeg fundet den uden her? l'amitié c'est l'ame de l'univers. Men Venner ere som Meloner; man finder knap een iblandt ti, som duer.

Blunt.

Blunt.

Venskab er noget som er overmaade sjeldent.

Dalton.

Ja næsten ligesaa sjeldent som den sorte Svane, som Ordsproget lyder. En Ven kjendes i Nød og ikke i en Springedands. Men hvorledes befinder Lady Fletcher sig? elle se porte bien, assurement?

Blunt.

Ret vel, min Herre, men . . .

Dalton.

Og den kjere gamle Misanthrop?

Blunt.

Men, min Herre! . . .

Dalton.

Hvad vil han sige med sit men? Comment? Et Men i en Tale, staaer ligesom et Rækværk paa en Broe, for at hindre Folk fra at falde i Vandet.

Blunt.

Jeg vil sige for det første, at De ikke kjender min Herre ret, naar De kan troe at han er en Misanthrop. Han er den ædelste og meest velgjørende Mand under Solen; men ingen Menneskehader.

Dalton.

Det vil jeg ikke heller sige, Herr Blunt! skjøndt denne Feil er saa almindelig, at dersom Had var en Pest, saa var Verden for længe siden uddød. Admiralen, veed jeg nok, hader ikke Mennesker, det

viser

viser hans daglige godgjørende Handlinger, hvorved han, ligesom Maanen, indgyder Frugtbarhed overalt i sin Virkekreds. Men han haver Omgang med Mennesker.

Blunt.

Det kommer fordi de saa ofte har narret og bedraget ham paa det skammeligste.

Dalton.

Tromper c'est le nature de l'homme. Sæt Ræven til at vogte dine Gjæs, saa bliver din Forvalter snart federe end du — og naar Narre kommer til Torvs, faaer Kræmmeren Penge.

Blunt.

Og for det andet, maae jeg sige Dem, at min Herre vel neppe vil være i Stand til at tale med nogen i Dag.

Dalton.

Comment? & le raison?

Blunt.

Oh! min Herre! Vi maae være Helte længe nok! der gives dog de Øieblikke, da vi nødes til at være Mennesker.

Dalton (afsides.)

Brevet har gjort sin Virkning. (Høit.) Qu'est ce que cela? Ikke skulde jeg troe, at Mylord Heckingborn har havt nogen Ubehageligheder; dog han er et Menneske, og Mennesket er født til at lide.

Blunt.

Blunt.

Aldeles rigtig; og dette er netop Tilfældet.

Dalton.

Est il possible? mais il faut vous expliquer. — Han, der stod stolt mod alle Skjebnens Omverslinger, som den grundfæstede Klippe imod Nordenvindens Raserie, hvad skulde vel kunde rokke ham? Naturens Fald — —

Blunt.

Gandske naturlige Tilfælde. Der behøves ikke saa meget til at rokke et Menneske; og Mylord Heckingborn er, ved Gud! et Menneske. — Nok, min Herre! Deres Besøg vil paa en anden Tid være ham usigelig kjert, men i Dag — — —

Dalton.

Mais, le raison, il en faut pourtant savoir — Hvad er det da, kjere Blunt! Taushed i vigtige Ting er ofte Forræderie imod en Ven. Naar Uglen reiser paa Jagt, saa er det Tid at tænde Lys; og naar Hundene sover, saa har Tyvene frit Spil.

Blunt.

Herr Dalton! jeg kjender mine Pligter. Men hvad Mylord Heckingborn vil have holdt hemmeligt, det maae Blunt ikke røbe, ellers fortjener han ikke Navnet af Heckingborns Ven.

Dalton.

C'est trés bien pensé, mais pourtant, le voila!

Sjet-

Sjette Scene.

De Forrige. Heckingborn.

Heckingborn.

Deres Tjener, Hr. Dalton! (tager Blunt ved Armen) Ikke et Ord til min Datter! forstaaer han mig?

Blunt.

Gud bevare min Mund, naadige Herre! Jeg behøver da ikke at opholde mig her længere?

Heckingborn.

Gjør som han vil, Blunt! Vi to har ingen Hemmeligheder sammen.

Blunt.

Jeg rekommanderer mig. (Gaaer.)

Syvende Scene.

Heckingborn. Dalton.

Heckingborn.

Adieu, min Herre! jeg har ikke vel Tid at tale med Dem. (Vil gaae.)

Dalton.

Men jeg har meget vigtige Ting at tale med Dem om. Quelque chôse du plus grand importance.

Heckingborn.

Tør jeg da udbede mig dem kortelig.

Dal-

Dalton.

Mylord! De har gjort mig den Ære, at betjene sig af min Gaard, siden Deres egen brændte for et par Dage siden.

Heckingborn.

Ja; — jeg inkommoderer Dem, vil De sige, og —

Dalton.

Point du tout, ma cher ami. Jeg fordrer det som et Venskab af Dem, at De benytter sig af alle Stedets Beqvemmeligheder, som om Stedet var Deres eget. Jeg er jo Deres Ven? Ulven er aldrig saa graae, han har jo Venner, skjøndt de ere faa.

Heckingborn.

Jeg er Dem forbunden; det var da vel om de sex hundrede Pund jeg skylder Dem.

Dalton.

Ingenlunde! Naar man vil ind til en Mand, maae man ikke rende igjennem Fyldingen paa hans Dør. Den Tjeneste er en Pligt jeg skylder Deres Venskab, og man skal aldrig gjøre Regning over, hvad en god Kaal koster.

Heckingborn.

Hvad var det da, De havde at sige, om jeg tør bede?

Dalton.

Mylord! Sorg er ingen god Doctor, og Bekymringer betaler ingen Mands Gield. Slaae alle Bekymringer af Deres Sind. De har dog ikke mistet alt.

Heckingborn.

Jeg har ønsket at miste alt, (affides) og jeg har mistet mere.

Dalton.

Jeg vil søge at fordrive Deres Griller og opmuntre Dem saa meget som det staaer i min Magt. Som der pibes, saa maae man dandse, og man maae tude med de Ulve som man er iblandt. Hei sa! du bon humeur, macher! i Morgen er det min Søsters Geburts-Dag, og jeg har foranstaltet en Høitidelighed — —

Heckingborn.

Som jeg vil være uden for, for ikke at forstyrre Deres Glæde.

Dalton.

Point du tout, macher! De er en af Hoved-Personerne. Det er ikke Børneleeg, naar Kjerlingen dandser. Hør eengang; det er et allegorisk Theater-Stykke i den høie Gout, og hedder Proserpinas Bortførelse.

Heckingborn. (halv affides.)

Min arme Jenny!

Dal-

Dalton.

Nei, nei, det er saamænd ikke hende der skal bortføres. Min Søster skal agere Proserpina. Giv Dem kuns tilfreds., Lady Fletcher skal være Ceres, og jeg vil nok paatage mig at være Jupiter. Lige Børn lege jo best, Kragen søger Mage, og Lige søger Lige, og De veed jo, at Jupiter holdt selv en lille Klat af Ceres.

Heckingborn (tjedsommelig.)

Skal jeg da ikke . . . . .

Dalton.

Jo vist, De skal være Pluto, og Søster Harriet Proserpina. Hvad synes Dem om det? Min Søster er saamænd ikke at kimse af. C'est un morceau friand. Hun er nok værd at man gjør sig lidt Umage for hende; og uden Umage kan man jo ikke engang fange Lopper. Kort sagt: De spiller Pluto og fører hende bort.

Heckingborn (fortrædelig.)

Nei, saa min Sjel! gjør jeg ikke. Jeg forstaaer mig ikke paa det Narrerie, og kan ikke have med det at bestille, jeg er ogsaa for gammel — — —

Dalton.

For gammel! ha, ha, ha, — tre og halvtredsindstyve Aar; det er jo kuns en Haandfuld Minutter, der smelter bort som en Stump Sukker i en Koppe Theevand.

Hecking-

Heckingborn.

Tre og halvtredsindstyve Aar er dog saa meget, at man ikke kan undskyldes, naar man i den Alder gjør sig til Nar.

Dalton.

Alter schützt vor Thorheit nicht, siger Tydsken; og De er, min Sjel! i Deres beste Aar. I gamle Gryder kan man ogsaa kaage Lammekjød. Bie kuns til siden, saa skal jeg tage endeel gamle Avtser, jeg har, saa skal jeg nok vise Dem, at De er et Barn endnu, ja knapt et Barn endnu.

Heckingborn.

Jeg skulde næsten troe det om Dem, ifald De var tredive eller fyrgetyve Aar ældre.

Dalton.

Kort sagt: De fører min Søster bort, De agerer Pluto, og ....

Ottende Scene.

De Forrige. Blunt

(med en Regnskabsbog under Armen.)

Dalton.

Der kommer Hr. Blunt ret som om han var kaldet. Han skal ogsaa være med; han skal agere Cerberus, for saaledes heed den Officeer, der havde Wagt ved Plutos Slotsport.

Blunt

Blunt (bukker.)

Jeg takker ydmygst for den store Ære. Men jeg maae frabede mig den, siden jeg har vigtigere Forretninger. (Til Heckingborn.) Naadige Herre! jeg har noget at referere. (Heckingborn vil gaae.)

Dalton (holder ham tilbage.)

Lav Dem nu paa Deres Roste. Hvem der vil spise Kjernen, maae knække Skallen.

Blunt.

Jeg har vigtige Ting at referere.

(Holder ham i den anden Arm.)

Dalton.

De fører da min Søster bort? ja min Sjel maae De det.

Blunt.

Naadige Herre!

Heckingborn

(til Blunt, i det han slider sig løs.)

De er mig en uforskammet og kjedsommelig Karl, Hr. Blunt! (Til Dalton.) Og De, min Herre! — —

Dalton.

Qui? moi?

Heckingborn

(standser lidt, og vil derefter gaae.)

Dalton (holder ham tilbage.)

Nei bie! Sandheden er et kostbart Klenodie; hvem der fortier Sandhed, han begraver Guld. Hvad er jeg?

Heckingborn.

Jeg er ikke vandt til at hykle. Jeg troer, De er en ærlig Mand. Deres Tjenester imod mig forbinder mig til at troe det; men jeg synes, at De er overmaade naragtig. (Gaaer.)

Niende Scene.

Dalton. Blunt.

Dalton.

Ha, ha, — mais il faut s'y méprendre; Kragen raaber dog altid paa sit eget Navn; Mange kan ikke lide Fluer i Stuen, og har dog Hovedet fuldt af dem; og jeg veed ikke hvem af os to der er meest naragtig, enten jeg, der lader alting gaae sin egen skjeve Gang, eller han, der vil at hele Verden skal maales efter hans Vinkel.

Blunt.

Men, min Herre! Admiral Heckingborn er virkelig ikke naragtig; men underlig at omgaaes med, for den, der ikke kjender hans Skrøbelighed. Og De, min Herre! som ikke kjender ham saa nøie, kunde let, med al Deres gode Villie, gjøre ham ....

Dalton.

O! tie stille, Monsieur Blunt! tænker han at jeg ikke veed, hvordan jeg skal tage Kjød op af Suppen, uden at brænde mine Fingre? jeg kan saamænd see en Tyv i Lyset, saasnart som nogen anden.

Blunt.

Blunt.

Vel nok! det tvivler jeg ikke paa, men der gives Skrøbeligheder hos Folk, som man maae lade som man ikke seer, og Svagheder som man maae bære over med; og siger ikke Poeten . . .

Dalton.

Oh si donc, ma cher! Poeter og Genier det er noget forbandet Kram, det kan jeg slet ikke lide. Et Genie, Herr Blunt! er et Pindsvin, som alle pusser sin Hund paa, men kuns faa tør røre ved selv, for ikke at stikke sig.

Blunt.

Ja, jeg vilde kuns sige i Anledning af . . .

Dalton.

Oh laissons cela! Siig mig bare hvad ny Ulykke er der indtruffet, som har kundet røre ham saa meget? Er den betydelig?

Blunt.

Visselig, overmaade betydelig.

Dalton.

Kan jeg afhjelpe den? De veed jeg har sagt Dem, at Penge kan jeg ikke hjelpe med mere end jeg har gjort. Men et godt Raad er bedre end Penge, og hvem veed om jeg ikke kan give Dem det? Haren springer tidt frem af den Busk, hvor Hunden mindst venter den.

Blunt.

Nei! den kan ikke afhjelpes.

Dalton.

Hvori bestaaer den da? Dog! ikke alle Verdens Reebslagere kan spinde en Snoer, der er lang nok til at finde Bund i den hemmelighedsfulde Hr. Blunt med. Men, jeg skal nok faae Tingen ud. Naar Bjerget ikke vil komme til mig, saa maae jeg gaae til Bjerget. Attendes, ma cher! je m'en vais le chercher. (Gaaer.)

Tiende Scene.

Blunt (allene.)

Ja gaae du kuns. Neppe er du saa god Spion som Ræveiæger. Dog, Sagen kan jo ikke dølges. Gid kuns ikke den arme Lady Fletcher tager sin Død derover. Men jeg maae see hvorledes jeg bliver af med Procuratoren.

(Han vil gaae, men møder Procuratoren i Dørren.)

Ellevte Scene.

Blunt. Procurator Fairwell.

Fairwell.

Det er ikke efter Løvte. Nu har jeg ventet mere end en halv Time, og en Procurator har ikke nogen Tid at spilde.

Blunt.

Jeg veed det; men De maae undskylde mig.

Fairwell.

Vel! min Herre! hvad Svar giver De mig? faaer jeg Pengene? Blunt.

Blunt.

Jeg har ikke været i Stand til . . .

Fairwell.

Jeg har ikke Tid til længe at staae her og snakke. Folk af min Profession har andet at bestille. Faaer jeg Pengene? Ja eller Nei . . .

Blunt.

Ved Gud! Mylord vil ikke bedrage nogen. Men jeg har ikke faaet talt med ham derom. De veed, hvor underlig han er, De maae have lidt Taalmodighed.

Fairwell.

Obligationen er udløben, og min Principal vil absolut have Pengene.

Blunt.

De veed vores Ulykker, dog ikke nær dem alle.

Fairwell.

Desto bedre maae jeg passe paa. Det er min Pligt.

Blunt.

De maae dog betænke, at Ildebranden røvede min Herre saa betydelige Summer, at man ikke maae undres over, om han ikke strax er i Stand til at betale Dem Deres Fordring.

Fairwell.

Min Principal kan ikke tabe, fordi Deres Herre har været ulykkelig. Kort sagt: veed De nogen Udveie til at skaffe mig Pengene strax og uden Ophold?

Blunt.

Nei, min Herre! men . . . Fair-

Fairwell.

Velan, saa maae jeg gjøre min Pligt, og forskaffe mig den Sikkerhed, som Loven tillader.

Blunt (holdende ham tilbage.)

Bie lidt.

Fairwell.

Hvad nu? har De Pengene, saa ryk ud med dem.

Blunt.

Nei.

Fairwell.

Vil De da drive Gjæk med mig?

(Vil gaae.)

Blunt (holder ham tilbage.)

Hør dog et Forslag: Obligationen er jo paa syv tusende Pund?

Fairwell.

Rigtig.

Blunt.

De veed, at jeg har staaende hos Banqueuren Young i London sex tusende Pund, som jeg har sparet sammen i denne min Herres Tjeneste, og som er al min hele Eiendom.

Fairwell.

Det veed jeg.

Blunt.

Hvem har nærmere Rettighed hertil end min Herre? vil De modtage min Vexel for denne Summa?

Fair-

Fairwell.

Det er godt nok, men der mangler jo dog eet tusende Pund.

Blunt.

Troer De, at jeg er en ærlig Mand?

Fairwell.

Upaatvivlelig. Men Ærlighed fylder saa lidt i Pungen.

Blunt.

Jeg besvær Dem ved alt, hvad helligt er, spar min arme gode Herre. Ulykken ligger vægtig nok paa hans Skuldre alligevel. Modtag min Vexel for de sex tusende Pund, og mit Beviis for eet tusende. Lad mig aftjene dem med min Sveed. Den kan aldrig anvendes bedre.

Fairwell.

Jeg tør ikke love noget. Min Principal er paastaaelig, og vil have den hele Summa. Dog, af Medlidenhed med Dem skal jeg stræbe at bevæge ham. Lad mig da faae Vexelen og Deres Beviis strax. Men jeg lover intet.

Blunt.

Jeg løber. Bie et Øieblik. Men for Guds Skyld, nævn ikke et Ord for nogen.

(Gaaer.)

Tolvte Scene.

Fairwell (allene.)

En tung Pligt, at nødes til at gjøre sig haard, naar Hjertet bløder. Derfor troer jeg ogsaa, at kuns faa af mine Medbrødre har noget Hjerte, eller i det mindste maae det være tørt og seit som Pontlæder.

Trettende Scene.

Fairwell. Dalton.

(kommer listende frem, og taler sagte.)

Dalton.

Naa! hvor gaaer det?

Fairwell.

Han gik ud for at skrive en Vexel paa sex tusende, og et Beviis for eet tusende Pund.

Dalton.

De antog dog vel ikke dette Tilbud?

Fairwell.

Kuns ad interim. Jeg lovede at see til at bevæge min Principal.

Dalton.

Nei, ingen Naade. Barmhjertighed til Utide er ligesaa skadelig som Rottekrud og Kaneel paa Risengrød.

Fairwell.

Skal jeg da sige ham det?

Dal-

Dalton.

Ingenlunde, (Betænker sig lidt.) Le voila trouvé. Jeg forstaaer at fange to Duer med een Ert, og slaae to Fluer med eet Smæk. Hør! De tager Vexelen og Beviset, og i Eftermiddag kommer De hid og arresterer Blunt som Selvskyldner. Entendez vous? — Blunt og ikke Heckingborn.

Fairwell.

Men hvor kan De gjøre det? Er det ikke meget ligt et Forræderie, og det imod en Ven?

Dalton.

Er jeg en Skjelm? kiender De mig ikke? Stik De ikke Næsen ind ad Deres Naboes Gadedør, der har den intet at bestille, og De kan let faae den klemt fordærvet. Gjør som jeg siger, — Men tyst! der kommer nogen. Det er udentvivl ham. Som sagt: I Eftermiddag kommer De hid, og Blunt kommer uden Naade i Arrest. (Han gaaer.)

Fjortende Scene.

Fairwell (allene.)

Dit er mig aldeles ubegribeligt; men jeg har ingen Aarsag til at troe, at Dalton kunde være nedrig. Jeg har da alle Documenterne i mine Hænder; og de skal ikke blive misbrugte til at gjøre en Familie ulykkelig. Naar jeg altsaa føier Dalton, saa maae der dog tillige bruges Forsigtighed fra min Side.

Fem-

Femtende Scene.

Fairwell. Blunt.

Blunt.

See her er Vexelen og Beviset. (Han leverer ham to Papirer.) Jeg har aldrig modtaget nogen Skilling deraf med saa megen Fornøielse, som jeg nu udgiver dem med. Naar jeg ret betænker det, er det jo Mylords Penge. Ved hans Ædelmodighed har jeg samlet dem, og hvad billigere, end at jeg bruger dem til hans Nytte, nu da han behøver dem?

Fairwell
(som imidlertid har læst.)

Det er godt; De skal faae Svar i Eftermiddag; men jeg tør intet love; ja det som mere er, jeg frygter, at det ikke vil gjøre Sagen klar. Obligationen er stilet paa contante Penge, og her er kuns en Vexel, og endog ikke paa den fulde Summa.

Blunt.

Gjør Deres Fliid, Hr. Fairwell! Jeg kjender ikke Deres Principal, siden Mylord selv har udstedet Obligationen, Gud veed til hvem; kanskee han vil være ubekjendt, saa er det heller ikke min Sag at udspionere Hemmeligheder. Men jeg tvier dog ikke, at han er nogen Barbar.

(De gaaer.)

An=

Anden Act.

Første Scene.

(Lady Fletchers Sovekammer. Hun sidder i Negligee paa Kanten af Sengen ved sit Barn som sover, og holder et lidet Portrait i Haanden, rigelig besat med Diamanter, og seer vexelviis paa det og Barnet.)

Lady Fletcher (allene.)

Du sover, dyrebare Glut! (kysser Barnet.) Din Faders udtrykte Billede! (kysser Portraitet) Gud være lovet! Sov roelig, lykkelige Dreng! Den Tid kommer alt for snart, da Bekymringer og Sorg skal jage Søvnen bort fra dine Øine. (Hun seer paa ham en Stund med Taushed og en sorrigfuld Mine.) Du kjender ingen anden Mangel, end Naturens daglige Fornødenheder, ingen anden Vellyst end deres Tilfredsstillelse. — Men din ulykkelige Moder ..... (Hun staaer op, gaaer et Par Trin frem, men vender sig strax om igjen.) — Dog nei! kan den Moder være ulykkelig, der har reddet sit Barn af Ilden? Min eeneste Rigdom! (kysser Barnet.) Din Fader er uden Tvivl forloret for os begge. Kuns to Maaneder smagte jeg Ægtestandens Sødhed i din Besiddelse, (kysser Portraitet.) da den strænge, den følesløse Ære kaldte dig bort i dit Fødelands Tjeneste. (Hun lægger Por-

træ-

trætet paa Bordet og gaaer frem og tilbage.) Ach Fletcher! Fletcher! muelig har dette nærværende Dieblik, eller eet iblandt Millioner andre, gjort din Kone til Enke og berøvet din Søn en Fader! — Men tyst, der kommer nogen; — maaskee min stakkels Fader. — (Hun tørrer Dinene og seer sig i Speilet.) Jeg maae tvinge mig til at paatage en munter Mine, for ikke at bedrøve ham endnu mere.

(Hun tager en Ramme og sætter sig paa Kanten af Sengen og begynder at brodere.)

Anden Scene.

Lady Fletcher. Miss Harriet.

Miss Harriet.

God Morgen, min Beste! maae jeg komme ind?

Lady Fletcher.

Hjertelig gjerne.

Miss Harriet.

Hvordan befinder De Dem?

Lady Fletcher.

Om jeg ikke befinder mig saa gandske vel, da er det vist ikke Deres eller Deres Broders Skyld, der har sørget saa vel for mig i alle Maader.

Miss Harriet.

Skrækken er endnu i Blodet, kan jeg troe. Men De er saa rødøiet. Har De grædt?

Lady Fletcher.

Og om nu saa var?

Miss

Miss Harriet.

Det er sandt, Deres sidste Ulykke og store Tab kan nok tvinge Dem Taarerne af Dinene.

Lady Fletcher.

Tab! — jeg har intet tabt, eller dog kuns blotte Bagateller; jeg fik jo reddet alt hvad jeg havde kjert; min Fader, min Søn og dette Portrait. — Gud veed om Originalen . . . (Sukker.)

Miss Harriet.

De er lykkelig, at De kan tage sig saadant noget saa let; men hvorfor græder De da?

Lady Fletcher.

Kjender De da ingen andre Ting, som kan presse Taarerne af Deres Øine?

Miss Harriet.

Nei jeg gjør ikke.

Lady Fletcher.

Har De da aldrig grædt?

Miss Harriet.

Nei, ikke siden jeg var gandske lille bitte — saa stor.
(Viser med Haanden hvor høi hun var.)

Lady Fletcher.

Fældede De da ingen Taarer, da Deres Søster døde for sex Aar siden?

Miss Harriet
(betænker sig lidet.)

Jo, det er sandt, for saa havde jeg ingen at leege med mere. Men jeg græd dog mere Aaret efter,

ter, da een af min Broders Jagthunde beed Hovedet af min Dukke; men da var jeg ogsaa kuns femten Aar gammel, og havde ingen Forstand.

Lady Fletcher.

Lykkelige Pige! jeg misunder Dem dette Humeur. — Dog nei! jeg beklager Dem. — Der er saadan Sødhed i de Taarer, der fældes ved visse Leiligheder, at jeg ikke vilde bytte dem bort for den meest sværmende Glæde.

Miss Harriet.

Da maae der saamænd gjerne græde for mig hvem der vil; jeg holder meest af at lee.

Lady Fletcher.

Har De da ingen, som de holder besynderlig meget af?

Miss Harriet.

Ingen uden min Broder, Papegøien og lille Joli.

Lady Fletcher.

Vilde De da ikke græde, om De mistede een af dem? eller om De troede, at een af dem var død?

Miss Harriet.

Troede? — Nei, jeg vilde være vis derpaa først. Og om Poppen eller Joli døde, saa vilde jeg faae mig en anden; men græde vilde jeg ikke. Og om min Broder døde — Ja, det vilde jeg dog nødig, for jeg kunde ingen anden Broder faae.

Lady.

Lady Fletcher
(seer paa hende med Medlidenhed.)

Besynderligt! Men om De nu havde en Elsker, en Kjereste?

Miss Harriet.

En Elsker, en Kjereste! — En Mand, vil De sige? — Ja hør nu! veed De hvad? Min Broder har sagt, at han vil tage mig med til London, hvor jeg aldrig har været; og der skal jeg hen, for at see Kongen og Dronningen, og Madame Mara og Parlamentet, og Løven og den øvrige kongelige Familie, og saa for at kjøbe Stads og for at blive gift.

Lady Fletcher
(vender sig bort for at dølge et Smiil.)

Har da Deres Broder bestemt Dem nogen Brudgom?

Miss Harriet.

Ikke saavidt jeg veed. Men han sørger nok for det.

Lady Fletcher.

Vil De da ikke selv vælge sig denne Lykkelige?

Miss Harriet.

O nei! min Broder forstaaer sig bedre paa det end jeg; og han holder saa meget af mig, at han vist skaffer mig den beste han kan faae. Men een Ting maae min Mand love mig, inden jeg tager ham.

Lady Fletcher.

Og hvad er det?

Miss Harriet.

At han skal være god imod vores Tjenestefolk,

og imod de sex gamle fattige Koner, som jeg underholder.

Lady Fletcher

(falder hende om Halsen og kysser hende.)

Edle gode Pige!

Miss Harriet.

Ih! hvad? er det saa meget? Jeg kan ikke høre en Hund pibe, uden at jeg maae hjelpe den, og skulde jeg da ikke gjøre det samme ved Mennesker? Fy, det var hæsligt! og seer De, min Broder og jeg har gjort os det til en Regel, at de fleste af vores Tjenestefolk skal være Krøblinger; for de vilde ellers have ondt for at føde sig, og vi kan dog bruge dem til noget.

Lady Fletcher.

Hvorfor skal De dog have saadan Riigdom paa Ædelmodighed, og mangle saa mange . . .

Miss Harriet.

Jeg mangle? — Nei, Gud skee Lov! jeg er saa frisk og rask som nogen Pige i Landet; og hvad min Formue angaaer, saa har jeg meget mere end jeg behøver.

Lady Fletcher.

Det er ikke det jeg mener. Men der ere visse Følelser, som . . .

Miss Harriet.

Ja, kalder De det Følelser, at græde naar man burde lee, saa maae De gjerne beholde dem for mig; jeg

jeg gider ligesaa lidet flæbe selv, som jeg kan taale at see andre græde.

Tredie Scene.

De Forrige. John.

John.

Herr Blunt er udenfor, og beder om Tilladelse at komme ind.

Lady Fletcher.

Beed ham være saa artig.

(John gaaer.)

Fjerde Scene.

Lady Fletcher. Miss Harriet. Blunt, og en gammel Mand

(med hvide løshængende Haar, og klædt i en Roquelaure.)

Blunt.

Deres Naade! jeg bringer Dem her en Mand, som, i hvor usel han end seer ud, dog vil blive Dem velkommen, og som fortjener Deres Venskab.

Lady Fletcher.

Enhver Fattig er mig velkommen, naar jeg kan hjelpe ham! men hvem er han da? hvorfor skylder jeg just ham mit Venskab?

Den Gamle

(betragter hende opmærksom.)

Blunt.

De seer i ham den Mand, hvis uforsagte Mod reddede Deres Søn af Ilden forleden Dag.

Lady Fletcher
(hastig tagende ham i Haanden.)

Engel af Himmelen! Vær mig inderlig velkommen. Vee mig! om jeg ikke deler med dig den sidste Bid Brød, som jeg har tilovers fra mit Barns og min Faders Fornødenheder!

Den Gamle
(bøier Hovedet ned og kysser hendes Haand.)

Blunt.

Deres Naade! det kan ikke nytte, at De taler til ham. Han kan ikke høre Dem, han er baade døv og stum.

Lady Fletcher.

Stakkels gamle Mand! saa god og saa ulykkelig! Betyd ham hvad jeg sagde, Herr Blunt!

Blunt.

Det skal skee, Deres Naade!
(Han gjør nogle Tegn til Manden.)

Miss Harriet
(tager en Pung med Penge frem af Lommen, og trykker ham i Haanden.)

Der, gode Gamle! jeg har ikke mere for nærværende Tid.

Den Gamle

(slipper Pungen i hendes Haand, løber hen til Sengen, og staaer og betragter Barnet, men vender Ryggen til de andre, og det synes som han undertiden tørrer Øinene. Lady Fletcher og Miss Harriet seer i nogen Tid efter ham.)

Lady Fletcher.

Hvor har De faaet fat paa denne Mand?

Blunt.

Paa Mylords udtrykkelige Ordre har vi søgt efter ham, og endelig fundet ham hos en fattig Møller et Par Mile herfra.

Miss Harriet.

Veed man ikke hvem han er, eller hvorfra han er kommet?

Blunt.

Nei; da han ikke kan tale, saa har man endnu ikke kundet udspionere det; men han har opholdt sig i fire til fem Dage her i Egnen.

Lady Fletcher.

Besynderligt! Formodentlig gaaer han omkring og lever af Almisse.

Miss Harriet.

Da undrer jeg mig over at han ikke vil tage Pungen.

Blunt.

Rimeligviis har han syntes at der var for meget i den. Mylord har befalet at han skal blive her,

og have sin Underholdning med de andre Betjentere, og er meget glad over, at vi fik fat paa ham.

Miss Harriet.

Ja, vi skal sørge for ham, min Beste! at han skal have gode Dage paa sin gamle Alder; og kappes om, hvem der kan pleie ham best.

Lady Fletcher.

Jeg paalægger Dem det, Herr Blunt, at tilsee, at han faaer alle muelige Beqvemmeligheder.

Blunt.

Det skulde skee, endogsaa uden Deres Naades Befaling; jeg er heller ikke ufølsom. Men jeg vil gaae, og tage ham med mig.

(Blunt giver den gamle Mand Tegn at følge med sig. De gaaer.)

Femte Scene.

Lady Fletcher. Miss Harriet.

Lady Fletcher.

Nu er jeg mindre bedrøvet end jeg var før; og De, min Beste! er vel ikke mindre glad.

Miss Harriet.

Nei, nu vil først Chocoladen smage mig ret godt. Den staaer anrettet herinde i mit Kammer. Kom derind med mig!

Lady

Lady Fletcher.

Ja mænd! lad os det, især, siden jeg seer at den Lille sover.

(Hun gaaer hen til Sengen, og seer om Barnet sover, og gaaer derefter ind med Miss Harriet.)

Sjette Scene.

(Værelset i første Akt.)

Heckingborn. Dalton

(med endeel gamle Aviser i Haanden.)

Dalton.

Som jeg siger, det eneste Raad for Dem, er at De gifter sig igjen. Det er den rette Kuur for Deres Sygdom. En god Kone naar man er frisk, er det samme som en Svededrik, naar man er syg. Et diable m'emporte, il vous en faut.

Heckingborn.

Hvad? vil De have mig i Daarekisten? Afsted med mig derhen, naar jeg gjør mig saa meget til Nar paa min gamle Alder.

Dalton.

Nu den gamle Alder igjen. Tre og halvtredsindstyve Aar er en farlig Alderdom. Des chansons ma cher! des chansons. En Mand paa halvfjerdsindstyve Aar kan jo gaae over en Kirkegaard, uden just at falde i en Grav?

Heckingborn.

Ja; men naar en gammel Mand styrter sig selv

i den Grav som han seer er aaben, saa er han en Nar. Det siger jeg; det siger Admiral Heckingborn; og han vil ingen Nar være. Jo! Heckingborn faae sig en Kone, og kanskee en ung Kone til; det vilde faae et artigt Udfald. Ikke?

Dalton.

Ja, det er sandt nok. Fruentimmer og Munkæsler vil gaae deres egen Gang, til Trods for Rytere og Sporer; og den der vil holde et Fruentimmer, maae ikke have for langt Toug, men en stærk Arm. —

Heckingborn.

Ja, og det har jeg ikke.

Dalton.

De ikke? Ja Fanden troe Munken, naar han faaer grønne Klæder paa. Naa hør da: siden jeg ikke kan overbevise Dem selv, saa har jeg her nogle Aviser, som nok skal faae Bugt med Dem. Lad os sætte os!

(Han tager Stole frem og sætter sig; Heckingborn staaer.)

Heckingborn.

Jeg gad nok vide, hvad der er for en Viisdom i de Aviser, der skulde kunde gjøre mig gal! Jeg vil ikke høre paa det Tøi. (Vil gaae.)

Dalton

(holder ham tilbage.)

Eh mon Dieu! restez donc. Kan De ikke

sagte

sagte tilbringe denne Dag i mit Selskab. De har lovet mig det, og saa er De nødt til at holde Ord. Der kan, paa min Sjel! ingen springe over sin egen Skygge. — Naa sæt Dem! Om De nu ennuyerer Dem eengang?

Heckingborn (afsides.)

Han har Ret: jeg faaer ennuyere mig.

Dalton.

Hør da nu. Jeg har med Flid flaaet Krøller ved alle Efterretninger om Folk, som er blevne meget gamle. Jeg vil ikke tale om Folk i den gamle Verden; for den kan man med rette kalde gammel, siden Folk i den Tid bleve saa gamle.

Heckingborn.

Ja, jeg veed hvor gammel Methusalem og alle de Folk blev; men det var i de Dage.

Dalton.

Ja, dem vil vi ogsaa gaae forbi, og holde os til vores Tid. (Han rager i Aviserne.) Balthארsar Livelong, en Irlænder, var 112 Aar gammel den Dag han begravede sin Moder, som var den 12te April 1768.

Heckingborn.

Ja, de kan godt lyve i Irland.

Dalton (læser.)

Christian Jacobsen Drackenberg i Dannemark blev 146 Aar, givtede sig i sit 111 Aar; men blev

snart

snart Enkemand, og friede siden adskillige Gange til unge raske Piger, til Aar 1772, da han døde.

Heckingborn.

Har de ingen Daarekiste i Dannemark?

Dalton.

Ja Asenet graaner i Moders Liv, og er derfor ikke desklogere, (blader videre) Jean Turpin de Montreal i Lyon, blev dømt i sit 109de Aar til at ægte sin Stuepige, som kom i Barselseng med Tvillinger.

Heckingborn.

Nei, det Galskab gaaer for vidt. Jeg maae ogsaa læse. (Han tager en Bog af Lommen.)

Dalton (læser.)

Johannes Christianus Augustus Fridericus Teufel von Hohlenfeldt, en tydsk Rigsgreve, givtede sig i sit 112te Aar med en ung Frøken, der var saa jaloux, at hun det første Aar jagede tre Huusholdersker paa Døren, blot fordi hun var bange for, at de skulde forføre hendes kjere Mand.

Heckingborn (læser.)

En Daare taler idelig; men den Vise tier og tænker.

Dalton
(blader og læser.)

William Boy fik i sit 99 Aar Hug af sin Fader, fordi han lod sin yngste Søster, et Barn paa to Aar, gaae uden Ledebaand.

Hecking-

Heckingborn (læser.)

Stød en Nar i en Morter og destilleer ham, saa faaer du Narren-Essents.

Dalton

(blader og læser.)

Den Blackbirdske Familie er deraf berømt, at den sidste afdøde John Blackbird, tilligemed hans Fader, Farfader og Oldefader, alle fire stode, paa een Dag og i een Kirke, aabenbare Skrifte for begangen Leiermaal; hvilket var et ærværdigt Syn.

Heckingborn (reiser sig.)

Nei, længer holder jeg det ikke ud. Tænker De at gjøre mig gal med de forbandede Aviser?

Dalton

(tager Aviserne under Armen.)

Nei, Macker! Men aldrig er der saa lille en Kalv, den kan jo blive en stor Oxe; og det er bare for at vise Dem, at enhver Mand paa halvtredsindstyve Aar kan altid have god Aarsag og Grund til at haabe at leve endnu i halvtredsindstyve Aar.

Heckingborn.

Det er en Dosmer som haaber det, og den som ønsker det, han veed ikke selv hvad han ønsker. Hvad godt er her vel i denne Verden? Jeg i det mindste har endnu aldrig fundet en glad Time der.

Dalton.

Vist nok er Livet en vanskelig Jord; naar den

ene

ene Fod staaer fast, saa stikker den anden i et Morads; men dog er der ogsaa megen Honning iblandt Malurten.

Heckingborn.

Den har jeg endnu aldrig smagt. Grædende kommer man til Verden. Man plages i sin Barndom for at lære en Hoben Snaus, som man nødvendig skal og maae glemme. Man voxer til, og kommer ud paa Verdens vilde Hav, omringet af Hyklere, Bagvaskere, Spitsbuber, Forførere, Dydens og Uskyldighedens Mordere, paa alle Kanter, og alle disse Folk gaae dog i Dydens Liberie. Man erfarer et Skjelmstykke efter det andet; seer eet Kanallierie efter det andet; man bliver mistroisk imod alle, og bliver paa samme Grund mistroet af alle. Lykkelig den som kan undgaae at blive et Skarn; som slipper med at ennuyere sig! — thi moere sig kan man dog vel ikke i saadant Selskab? Og naar man nu ikke længere kan holde det ud der, saa kan man ikke engang faae Lov til at forlade det, for disse uforskammede Folk, der tvinger een til at blive tilbage, ligesom man nøder Folk til at æde og drikke sig ihjel i et Gjestebud.

Dalton.

De har dog ogsaa fundet Verden langt værre end alle andre. Det maatte være et forbandet Nødde-

træe;

træe, hvorpaa alle Nødderne var ormstukne. Hør, lad os tale alvorlig! serieusement — — —

Heckingborn

(afsides i det han reiser sig.)

Den utaalelige Karl! dog, jeg faaer holde ud, jeg har jo lovet ham det.

Dalton.

Serieusement macher! De maae have faaet nye Bekymringer, thi i Gaar var De dog noget munter; men i Dag! — hvad er det? —

Heckingborn.

Intet, intet. — (afsides.) Den Karl kunde kanskee gaae hen og skrømme mig min stakkels Jenny, om jeg . . . . .

Dalton.

Er det en Hemmelighed, saa forlanger jeg ikke at vide det. Naar der er Laas for Kisten, saa kan jeg ikke sige hvad der er i den; og den Ulykke jeg ikke kjender, kan jeg ikke raade Bod paa. Men saa meget er vist, at Kjerlighed, Sorg og en rød Næse kan man ikke skjule. Men for at komme til vores Apropos igjen, hvad synes Dem om min Søster?

Heckingborn.

Oh! det har jeg gjort mig meget lidt Betænkning om. Jeg troer at hun kan være en meget god Pige.

Dal-

Dalton.

Heisa, der har vi det. Kjerlighed og en rød Næse — ja saa min Sjel! skal de to spænde deres Heste sammen, som Ordsproget siger. Men kjere Svoger! point de detours! ingen Omsvøb! gaae lige til Sagen! en stum Tunge vinder intet, og den kjekkeste Frier faaer Pigen. En slet Hund kan vel jage en Hare op, men den gode kniber den, og tager den vis.

Heckingborn
(leer af alle Kræfter.)

Naa, nu havde jeg ikke troet at skulde komme til at lee i Dag. (Hidsig.) Men hvad den Ulykke tager De mig an for? troer De . . .

Syvende Scene.

De Forrige. Blunt (kommer ind.)

Heckingborn
(hastig, i det han seer Blunt kommer.)

Min kjere Blunt! har han intet at referere?

Blunt.

Jo, det veed Gud jeg har, ifald Myford har Leilighed.

Heckingborn.

Aldrig har jeg havt bedre Leilighed end nu; kom gespindt! af to Ulykker saa er dog denne den taaleligste. Gud velsigne ham! snart!

Blunt.

Blunt.

Mylord tillader mig da at hente mine Papirer?

Heckingborn.

Kuns hastig, kjere Blunt! vil han see mig levende, saa skynd sig. (Blunt gaaer.)

Ottende Scene.

Heckingborn. Dalton.

Dalton.

De ønsker da vel ikke min Nærværelse?

Heckingborn (afsides.)

Naar ønskede jeg mig den? (høit.) Nei, De behøver ikke at genere sig.

Dalton.

Siig Sandheden: at jeg generer Dem! n'est il pas vrai?

Heckingborn.

Ja; siden De endelig saaledes vil have det. Deres Person generer mig just ikke; men Deres fordømte Indfald og Propositioner, og Deres ravgale Fransk.

Dalton.

Da er det, paa min Sjæl ikke saa dumt; og naar De overveier mine Propositioner lidt, saa betænker De sig nok.

Heckingborn.

Skulde jeg betænke mig, om jeg vilde blive en Nar eller ikke? hvad?

Dalton.

O! De bliver ikke længere ved det Sind, end man kan binde en Hund ved en Pølse. De betænker Dem nok.

Heckingborn.

Gid Fanden havde Deres Betænkninger! Og var det ikke i Deres eget Huus ....

Dalton.

Saa vilde De vise mig Dørren?

Heckingborn.

Nei, men jeg vilde bede Dem gaae bort.

Dalton.

Det skal jeg gjerne tjene Dem i, uagtet det er i mit eget Huus. Point de façons, macher! (i det han gaaer.) Det var en herlig Jagt, sagde Manden, han reed fyrgetyve Mile efter en Vildgaas.

(Gaaer.)

Niende Scene.

Heckingborn

(allene, sætter sig.)

Endelig er det kommen saa vidt, at jeg maae taale Narre, fordi jeg trænger til dem. — Dog hvad? skulde Heckingborn trænge til nogen, fordi han er fattig? — Nei. — Men min arme Datter! — min stakkels Jenny! — — hun er da Enke? — — Hvorledes skal jeg bibringe hende denne græsselige Nyehed? og hvorledes skal jeg for Eftertiden sætte

hende

hende i Sikkerhed for Mangel? (grunder lidet og staaer derpaa hastig op.) Seer du nu, stolte Nar! at du er ingen Halvgud!

(Gaaer lidet frem og tilbage, sætter sig derefter need igjen, og grunder.)

Tiende Scene.

Heckingborn. Blunt
(med en Bog i Haanden.)

Blunt.

Her er jeg.

Heckingborn
(tier og hører ikke.)

Blunt
(med en høiere Stemme.)

Her er jeg igjen, Mylord!

Heckingborn.

Hvad godt, Blunt! hvad vil han?

Blunt.

Referere.

Heckingborn
(springer hastig op.)

Gaae Fanden i Vold med sin Refereren!

Blunt.

Men Mylord har jo selv befalet mig at referere.

Heckingborn.

Hvad nu? har han mistet Forstanden? Jeg? jeg skulde have befalet ham at komme her og gjøre

mig

mig Hovedet kruset med hans forbandede Kram? Nei, min kjere Blunt! det er kuns et af hans gamle Kneeb, som han pleier at bruge, for at faae mig til at høre paa hans Sniksnak.

Blunt.

Men erindrer De ikke, naadige Herre! hvor glad De blev for et Øieblik siden, da De saae mig? og at De selv spurgte mig, om jeg intet havde at referere, for at De kunde blive af med Hr. Dalton?

Heckingborn
(betænker sig lidet.)

Naa, naa, min kjere Blunt, (tager ham ved Haanden) bliv ikke vreed! jeg troer, jeg vilde have gjort ham til en Løgner; jeg meente virkelig ikke, hvad jeg sagde. Mine Tanker sværmede noget. Nu hvad har han da at sige?

Blunt.

De veed at De fik aldeles intet reddet af Ilden, undtagen Deres egen Person, Deres Datter og hendes Søn.

Heckingborn.

Apropos! hvad tager den Gamle sig for? Han maae faae alt hvad han behøver; men ikke arbeide.

Blunt.

Han skal intet mangle. Det sørger overalt Lady Fletcher nok for. Men han har givet os tilkjende, at han vil have noget at bestille, og kan ikke være

ledig.

lebig. Derfore lader vi ham nu rette saadanne smaae Huusforretninger, som ikke fordre Arbeide.

Heckinghorn.

Det er godt. (Vil gaae.)

Blunt

(holder ham ved Armen.)

Nei! Mylord! De maae bie og høre.

Heckinghorn

(trækker paa Skuldrene og viser sig utaalmodig.)

Nu vel da; men skynd sig.

Blunt.

De veed, at vores forrige Wykker har foraarsaget, at vi maatte laane endeel Penge; disse bliver efterhaanden forfaldne, og skal udbetales, og Gaarden skal opbygges igjen. Veed Mylord nogen Udvei til de fornødne Penge?

Heckingborn.

Nei, det maae han vide. Derfor holder jeg ham.

Blunt.

Ja, gid jeg vidste nogen; men jeg har endnu i Dag . . . (Han vender sig hastig om, og slaaer sig for Munden; afsides.) Ubetænksomme! (høit.) Jeg har endnu i Dag spadseret ind til Byen, som, De veed, ligger kuns en halv Miil herfra, for at faae laant Penge; men forgjeves. Ikke een eneste havde nogen; tvertimod lod man mig vide, at den Vexel paa fem tusende

 [redacted]

mia [redacted]

Heckingborn.

go ... og skulde prompte ud-

Pund var i Dag forfalden, —

betales.

Heckingborn.

Den maae betales.

Blunt.

Godt nok. Men hvor tager vi Penge fra? Fabrikør Motton, som vi skylder de fem hundrede Pund for Vare, sagde mig med grædende Taare, at dersom jeg ikke strax kunde skaffe ham disse Penge, saa maatte han gaae Fallit.

Heckingborn.

Han maae hjelpes, Blunt! Det var et Bedrageri mod hele Landet, et Tyverie fra Staten, at bringe en arbeidsom Mand til Bettelstaven, fordi han ikke kan faae sit eget. Han maae absolut hjelpes.

Blunt

(blader i Bogen og tager et Papiir frem.)

Det er godt nok, jeg indseer ogsaa, at han bør faae, hvad ham tilhører. Her er hans Regning, den er aldeles rigtig og billig. Men, ved Gud! jeg veed ikke, hvor jeg skal tage Pengene fra, undtagen vi faaer tage den Capital af ti tusende Pund, som Mylord har skienket til Underholdning for de Syge og Fattige, i det Hospital, som han byggede forleden Aar. Den skulde udsættes i disse Dage paa Renter; men staaer kanskee endnu in deposito hos Inspecteuren.

Hecking-

Heckingborn.

Hvad? er han gal? Skulde vi lade hundrede Krøblinger fryse og sulte ihjel paa Gaden i denne Vinter, for at hjelpe een eller to? Den Redelighed var ilde anvendt. Maae ingenlunde skee.

Blunt.

Saa faaer vi da tage i det mindste de tusende Pund, som vi har tilgode hos Walter Harris. Han faaer rykke ud med dem, for at Wotton kan faae sit.

Heckingborn.

Han giver nogle nydelige Raad. Hvad var derved vundet, uden at gjøre een strævsom Mand til en Tigger, for at hjelpe en anden? Nei, vi maae skaffe Penge tilveie paa andre Maader. Hører han det? Blunt!

Blunt.

Ja, jeg hører det nok; men jeg seer ingen Muelighed dertil. Det eeneste Haab, jeg har, er, at den ulykkelige Tidende, som Brevet bragte i Morges, torde kanskee være usandfærdig.

Heckingborn.

O intet; stoel ingenlunde paa det! Den er alt for sand.

Blunt.

Den behøver dog endnu Bekræftelse.

Heckingborn (heftig.)

Staaer der ikke med rene og tydelige Ord i Brevet, at Fletcher er død?

(Dørren i Baggrunden aabnes; Lady Fletcher og Miss Harriet vil gaae ind.)

Ellevte Scene.

De Forrige. Lady Fletcher. Miss Harriet.

Lady Fletcher

(som har hørt de sidste Ord

Fletcher død! Min Gud! hvad hører jeg?

(Hun falder i Miss Harriets Arme og Dørren lukkes.)

Tolvte Scene.

Heckingborn. Blunt.

Begge.

Hvad er det?

Blunt.

Jeg frygter for, at det var Lady Fletcher.

Heckingborn.

Formodentlig har hun hørt, hvad jeg sagde. Kom lad os løbe at hjelpe hende.

(De gaae begge, og naar Dørren aabnes, seer man Lady Fletcher endnu i samme Stilling i Miss Harriets Arme.)

Tredie Akt.

(En Spise-Sahl, hvori man seer et Spisebord opsat, men ikke dækket.)

Første Scene.

Lady Fletcher

(allene, siddende i en Lehnestoel i en sørgelig Stilling. Efter en kort Taushed.)

Saa er da endogsaa Haabet berøvet mig. — Daarlige Jenny! som grundede din Lykke paa et Haab; — og hvad er vel Haabet? den usleste Ting i Verden; mere urimeligt end en Skygge. — En Skygge kan man dog see; men hvem viner Haabet? — ingen, uden den Forfængelige, den Stolte, den Letsindige.

(Hun staaer op og gaaer frem paa Theatret.)

Anden Scene.

Lady Fletcher. Den gamle Mand.

Den Gamle

(kommer ind med en Dækkekurv med Dug og Servietter, sætter den paa Bordet, og rager noget om deri.)

Lady Fletcher.

Dette er da Heckingborns Datter! den Jenny,

som

som alle Engelands Øine vare fæstede paa! — som var født til den meest glimrende Lykke! — ha! daarlige Indbildning! nævn mig nu en saa usfel, at han vilde bytte Skjebne med hende! (hun tørrer Øinene.) ulykſalige Jenny! forladte Enke! (Hun vender sig om og bliver den Gamle vaer.) Ha, gode Mand! dig skylder jeg dog den lille Glæde, som endnu er tilovers for mig i Verden.

Den Gamle

(kysser hendes Haand, vender sig hastig om, og gaaer ud.)

Tredie Scene.

Lady Fletcher (allene.)

Hvad vil det betyde? (efter en kort Taushed.) Arme Mand! han maae ogsaa have Sorger! — O Jenny, Jenny! du tør kalde dig det ulykkeligste Menneske i Verden? — Du kan dog beklage dig; — det kan han ikke; — han maae lide allene. — Der er dog noget sødt i den Tanke, at kunde meddele andre sine Bekymringer.

Fjerde Scene.

Lady Fletcher. Heckingborn.

Heckingborn.

Nu, min Datter! har du bragt dit Sind noget i Roelighed?

Lady

Lady Fletcher.

Jeg har i nogen Tid lært at forestille mig alting fra den værste Side, og dette er den sidste Gang, at Haabet skal have narret mig.

Heckingborn.

Det er godt, mit Barn! vi er nu ogsaa kommen saavidt, at det var en Forbrydelse af os at haabe. Jeg var kjed af min Rigdom, jeg ønskede mig Fattigdom, jeg har opnaaet mit Ønske, og — o Gud, alt for bogstavelig.

Lady Fletcher.

Men er da Alting saa aldeles forloren?

Heckingborn.

Alting. Vi har intet mere at tabe. Den yderste Elendighed er for Døren. O! Heckingborn! Heckingborn! du troede du var viis, da du gjorde et saa daarligt Ønske! — O! en Dosmer var du. Heckingborn! du kan maaskee ikke engang blive saa lykkelig som Swift, at døe i dit eget Hospital! (han gaaer frem og tilbage med Heftighed; afsides.) Dog hvad? der er jo andre Udveie.

Lady Fletcher.

O min Fader! De beder mig at være roelig; og hvem er mere uroelig end De selv? Har jeg ikke mistet mere end De? De har jo dog en Datter og en Dattersøn endnu? og disse Hænder ere ikke saa svage,

at

Dalton.

O! De bliver ikke længere ved det Sind, end man kan binde en Hund ved en Pølse. De betænker Dem nok.

Heckingborn.

Gid Fanden havde Deres Betænkninger! Og var det ikke i Deres eget Huus . . .

Dalton.

Saa vilde De vise mig Døren?

Heckingborn.

Nei, men jeg vilde bede Dem gaae bort.

Dalton.

Det skal jeg gjerne tjene Dem i, uagtet det er i mit eget Huus. Point de façons, macher! (i det han gaaer.) Det var en herlig Jagt, sagde Manden, han reed syrgetyve Mile efter en Vildgaas.

(Gaaer.)

Niende Scene.

Heckingborn

(allene, sætter sig.)

Endelig er det kommen saa vidt, at jeg maae taale Narre, fordi jeg trænger til dem. — Dog hvad? skulde Heckingborn trænge til nogen, fordi han er fattig? — Nei. — Men min arme Datter! — min stakkels Jenny! — — hun er da Enke? — — Hvorledes skal jeg bibringe hende denne græsselige Nyehed? og hvorledes skal jeg for Eftertiden sætte

hende

Hende i Sikkerhed for Mangel? (grunder lidet og staaer derpaa hastig op.) Seer du nu, stolte Nar! at du er ingen Halvgud!

(Gaaer lidet frem og tilbage, sætter sig derefter need igjen, og grunder.)

Tiende Scene.

Heckingborn. Blunt

(med en Bog i Haanden.)

Blunt.

Her er jeg.

Heckingborn

(tier og hører ikke.)

Blunt

(med en høiere Stemme.)

Her er jeg igjen, Mylord!

Heckingborn.

Hvad godt, Blunt! hvad vil han?

Blunt.

Referere.

Heckingborn

(springer hastig op.)

Gaae Fanden i Vold med sin Refereren!

Blunt.

Men Mylord har jo selv befalet mig at referere.

Heckingborn.

Hvad nu? har han mistet Forstanden? Jeg? jeg skulde have befalet ham at komme her og gjøre

mig

mig Hovedet kruset med hans forbandede Kram? Nei, min kjere Blunt! det er kuns et af hans gamle Kneeb, som han pleier at bruge, for at faae mig til at høre paa hans Sniksnak.

Blunt.

Men erindrer De ikke, naadige Herre! hvor glad De blev for et Øieblik siden, da De saae mig? og at De selv spurgte mig, om jeg intet havde at referere, for at De kunde blive af med Hr. Dalton?

Heckingborn

(betænker sig lidet.)

Naa, naa, min kjere Blunt, (tager ham ved Haanden) bliv ikke vreed! jeg troer, jeg vilde have gjort ham til en Løgner; jeg meente virkelig ikke, hvad jeg sagde. Mine Tanker sværmede noget. Nu hvad har han da at sige?

Blunt.

De veed at De fik aldeles intet reddet af Ilden, undtagen Deres egen Person, Deres Datter og hendes Søn.

Heckingborn.

Apropos! hvad tager den Gamle sig for? Han maae faae alt hvad han behøver; men ikke arbeide.

Blunt.

Han skal intet mangle. Det sørger overalt Lady Fletcher nok for. Men han har givet os tilkjende, at han vil have noget at bestille, og kan ikke være

ledig.

ledig. Derfore lader vi ham udrette saadanne smaae Huusforretninger, som ikke fordre Arbeide.

Heckinghorn.

Det er godt. (Vil gaae.)

Blunt

(holder ham ved Armen)

Nei! Mylord! De maae bie og høre.

Heckinghorn

(trækker paa Skuldrene og viser sig utaalmodig.)

Nu vel da; men skynd sig.

Blunt.

De veed, at vores forrige Ulykker har foraarsaget, at vi maatte laane endeel Penge; disse bliver efterhaanden forfaldne, og skal udbetales, og Gaarden skal opbygges igjen. Veed Mylord nogen Udvei til de fornødne Penge?

Heckinghorn.

Nei, det maae han vide. Derfor holder jeg ham.

Blunt.

Ja, gid jeg vidste nogen; men jeg har endnu i Dag . . . (Han vender sig hastig om, og slaaer sig for Munden; afsides.) Ubetænksomme! (høit.) Jeg har endnu i Dag spadseret ind til Byen, som, De veed, ligger kuns en halv Miil herfra, for at faae laant Penge; men forgjeves. Ikke een eneste havde nogen; tvertimod lod man mig vide, at den Vexel paa fem tusende

Pund var i Dag forfalden, og skulde prompte udbetales.

Heckingborn.

Den maae betales.

Blunt.

Godt nok. Men hvor tager vi Penge fra? Fabrikør Wotton, som vi skylder de fem hundrede Pund for Vare, sagde mig med grædende Taare, at dersom jeg ikke strax kunde skaffe ham disse Penge, saa maatte han gaae Fallit.

Heckingborn.

Han maae hjelpes; Blunt! Det var et Bedragerie mod hele Landet, et Tyverie fra Staten, at bringe en arbeidsom Mand til Bettelstaven, fordi han ikke kan faae sit eget. Han maae absolut hjelpes.

Blunt
(blader i Bogen og tager et Papiir frem.)

Det er godt nok, jeg indseer ogsaa, at han bør faae, hvad ham tilhører. Her er hans Regning, den er aldeles rigtig og billig. Men, ved Gud! jeg veed ikke, hvor jeg skal tage Pengene fra, undtagen vi faaer tage den Capital af ti tusende Pund, som Mylord har skjenket til Underholdning for de Syge og Fattige, i det Hospital, som han byggede forleden Aar. Den skulde udsættes i disse Dage paa Renter; men staaer kanskee endnu in deposito hos Inspecteuren.

Hecking-

Heckingborn.

Hvad? er han gal? Skulde vi lade hundrede Krøblinger fryse og sulte ihjel paa Gaden i denne Vinter, for at hjelpe een eller to? Den Redelighed var ilde anvendt. Maae ingenlunde skee.

Blunt.

Saa faaer vi da tage i det mindste de tusende Pund, som vi har tilgode hos Walter Harris. Han faaer rykke ud med dem, for at Wotton kan faae sit.

Heckingborn.

Han giver nogle nydelige Raad. Hvad var derved vundet, uden at gjøre een stræbsom Mand til en Tigger, for at hjelpe en anden? Nei, vi maae skaffe Penge tilveie paa andre Maader, Hører han det? Blunt!

Blunt.

Ja, jeg hører det nok; men jeg seer ingen Muelighed dertil. Det eeneste Haab, jeg har, er, at den ulykkelige Tidende, som Brevet bragte i Morges, torde kanskee være usandfærdig.

Heckingborn.

O intet; stoel ingenlunde paa det! Den er alt for sand.

Blunt.

Den behøver dog endnu Bekræftelse.

Heckingborn (heftig.)

Staaer der ikke med rene og tydelige Ord i Brevet, at Fletcher er død?

(Dørren i Baggrunden aabnes; Lady Fletcher og Miss Harriet vil gaae ind.)

Ellevte Scene.

De Forrige. Lady Fletcher. Miss Harriet.

Lady Fletcher

(som har hørt de sidste Ord

Fletcher død! Min Gud! hvad hører jeg?

(Hun falder i Miss Harriets Arme og Dørren lukkes.)

Tolvte Scene.

Heckingborn. Blunt.

Begge.

Hvad er det?

Blunt.

Jeg frygter for, at det var Lady Fletcher.

Heckingborn.

Formodentlig har hun hørt, hvad jeg sagde. Kom lad os løbe at hjelpe hende.

(De gaae begge, og naar Dørren aabnes, seer man Lady Fletcher endnu i samme Stilling i Miss Harriets Arme.)

Tredie Akt.

(En Spise-Sahl, hvori man seer et Spisebord opsat, men ikke dækket.)

Første Scene.

Lady Fletcher

(allene, siddende i en Lehnestoel i en sørgelig Stilling. Efter en kort Taushed.)

Saa er da endogsaa Haabet berøvet mig. — Daarlige Jenny! som grundede din Lykke paa et Haab; — og hvad er vel Haabet? den usleste Ting i Verden; mere urimeligt end en Skygge. — En Skygge kan man dog see; men hvem viner Haabet? — ingen, uden den Forfængelige, den Stolte, den Letsindige.

(Hun staaer op og gaaer frem paa Theatret.)

Anden Scene.

Lady Fletcher. Den gamle Mand.

Den Gamle

(kommer ind med en Dækkekurv med Dug og Servietter, sætter den paa Bordet, og rager noget om deri.)

Lady Fletcher.

Dette er da Heckingborns Datter! den Jenny,

som

som alle Englands Øine vare fæstede paa! — som var født til den meest glimrende Lykke! — ha! daarlige Indbildning! nævn mig nu en saa usel, at han vilde bytte Skjebne med hende! (hun tørrer Øinene.) ulyksalige Jenny! forladte Enke! (hun vender sig om og bliver den Gamle vaer.) Ha, gode Mand! dig skylder jeg dog den lille Glæde, som endnu er tilovers for mig i Verden.

Den Gamle

(kysser hendes Haand, vender sig hastig om, og gaaer ud.)

Tredie Scene.

Lady Fletcher (allene.)

Hvad vil det betyde? (efter en kort Taushed.) Arme Mand! han maae ogsaa have Sorger! — O Jenny, Jenny! du tør kalde dig det ulykkeligste Menneske i Verden? — Du kan dog beklage dig; — det kan han ikke; — han maae lide allene. — Der er dog noget sødt i den Tanke, at kunde meddele andre sine Bekymringer.

Fjerde Scene.

Lady Fletcher. Heckingborn.

Heckingborn.

Nu, min Datter! har du bragt dit Sind noget i Roelighed?

Lady

Lady Fletcher.

Jeg har i nogen Tid lært at forestille mig alting fra den værste Side, og dette er den sidste Gang, at Haabet skal have narret mig.

Heckingborn.

Det er godt, mit Barn! vi er nu ogsaa kommen saavidt, at det var en Forbrydelse af os at haabe. Jeg var kjed af min Rigdom, jeg ønskede mig Fattigdom, jeg har opnaaet mit Ønske, og — o Gud, alt for bogstavelig.

Lady Fletcher.

Men er da Alting saa aldeles forloren?

Heckingborn.

Alting. Vi har intet mere at tabe. Den yderste Elendighed er for Dørren. O! Heckingborn! Heckingborn! du troede du var viis, da du gjorde et saa daarligt Ønske! — O! en Drømmer var du, Heckingborn! du kan maaskee ikke engang blive saa lykkelig som Swift, at døe i dit eget Hospital! (han gaaer frem og tilbage med Heftighed; afsides.) Dog hvad? der er jo andre Udveie.

Lady Fletcher.

O min Fader! De beder mig at være roelig; og hvem er mere uroelig end De selv? Har jeg ikke mistet mere end De? De har jo dog en Datter og en Dattersøn endnu? og disse Hænder ere ikke saa svage, at

at min Fader skulde døe af Sult. Og der gives des- uden endnu medlidende Mennesker.

Heckingborn.

Hvad? skulde Heckingborn betle sig igjennem Verden? — medlidende Mennesker! — Oh! det er en Ting, som ikke er til i Naturen. Græde kan de alle; deres Øine ere som Springvand, man kan sætte i Gang, naar man vil; men føle — nei, nei, mit Barn! Elefanten er ikke saa haardhudet som et Menneske.

Femte Scene.

De Forrige. Miß Harriet

(med et Brev.)

Miß Harriet.

En Mand, som er her uden for, leverede mig med Taarerne i Øinene dette Brev til Dem, Mylord!

Heckingborn.

Vel! jeg har ingen flere Tidender at frygte for. — (Han tager Brevet og læser.) "Savnet af de fem hundrede Pund, som jeg har tilgode hos Dem, vil "endnu i Dag bringe mig med Kone og mange Børn "til Bettelstaven. Med en talrig Familie, Mylord! "saa høit som De ønsker sig Himmelens Velsignelse."

Wotton.

Dette feilede endnu.

Lady

Lady Fletcher.

Fem hundrede Pund skulde gjøre en Mand ulykkelig, og en heel Familie? Nei, det tillader min Fader aldrig; han maae hjelpes.

Heckingborn.

Men hvormed? hvorledes? Ved Gud! jeg er ikke i Stand dertil.

Lady Fletcher.

Hvordan? usle fem hundrede Pund, dem skulle min Fader ikke kunde bringe tilveie, naar det gjelder om at redde en ulykkelig Familie? Red ham, min Fader! for Guds Skyld, red ham!

Heckingborn.

Ingen Bebreidelser, Pige! er din Fader en Barbar? Troer du, at han vilde betænke sig et Dieblik paa, at berøve sig selv alting, naar han havde noget at berøve sig? — Red ham, red ham! siger du, og husker ikke paa, at du selv ikke var i Stand til at redde dit eget Barn forleden Dag.

Lady Fletcher.

Jeg har fortjent denne Bebreidelse, men — — (det banker.) Hvem er det?

Miß Harriet.

Manden er utaalmodig. Det er ham — han kommer.

Hecking-

Heckingborn.

Gud! det er mere end jeg kan udholde.

(Han løber hastig ud af den anden Dør.)

Sjette Scene.

Lady Fletcher. Miss Harriet. Wotton.

Wotton

(løbet hen og kaster sig for Lady Fletchers Fødder.)

For Guds Skyld! hjelp mig! styrt mig dog ikke i den yderste Elendighed!

Lady Fletcher.

Staae op, ulykkelige Mand! hverken min Fader eller jeg kan taale at see Folk lide, naar vi kan hjelpe dem; men vi ere selv i den yderste Elendighed, og kan ikke hjelpe.

Wotton (staaer op.)

Hjelpe? Forlad mig, Deres Naade! om jeg taler noget heftig; men jeg taler for en ulykkelig Familie, hvis eeneste Tilflugt jeg er. Jeg forlanger ingen Hjelp; jeg fordrer kuns min Eiendom; og saa dybt kan Mylord Heckingborn ikke være sjunken, at han ikke skulde være i Stand til at betale mig mine fem hundrede Pund.

Lady Fletcher.

Gud! hvad skal jeg gjøre?

Sy-

Syvende Scene.

De Forrige. Den gamle Mand.

Den Gamle

(begynder at dække Bordet, lægger Dugen og Servietterne paa.)

Miss Harriet.

(til Lady Fletcher, tagende hende til Side bag imod Spisebordet, saa at Wotton staaer foran paa Theatret.)

Men har De da intet at hjelpe ham med?

Lady Fletcher.

Intet, aldeles intet.

Miss Harriet.

Slemme Kone! Kan De see en Mand i saa ynkværdig en Forfatning, og dog tage i Betænkning at give ham det kostbare Portræt som De har?

Lady Fletcher.

Gud! jeg har mistet min Mand, forevig mistet ham; og man vil endnu berøve mig min sidste Trøst, hans Billede. — Dog, De har Ret, jeg misundet Dem, at De skulde lære mig mine Pligter, (til Wotton.) Bie lidt, min Ven! De skal blive hjulpen, kuns et Øieblik. (Gaaer.)

Wotton (med Glæde.)

O! Deres Naade! Jeg kjender Deres og Deres Faders ædle Tænkemaade.

Ottende Scene.

Miss Harriet. Wotton. Den Gamle.

Miss Harriet.

Gesvindt, min Herre! kom! (hun tager en Nøgle frem, aabner et Skatol, og tager en Æske der ud af.) See her, min Herre! tag disse Smykker, de tilhøre mig; gaae strax til Byen med dem; hos hvilken Mand De melder sig, faaer De uden Betænkning de fem hundrede Pund, som De behøver, at laane derpaa. Skynd Dem og gaae! og send mig siden Regningen qvitteret.

Wotton.

Gud! hvilken Ædelmodighed! Himlen belønne Dem! Kuns eet saadant Menneske endnu, saa maae Verden være et Paradiis.

Miss Harriet.

O! naar der ikke var mange tusinde saadanne, saa maatte Verden være et Helvede. Men gesvindt, der kommer hun! og Taushed for alle Ting, om vi skal være Venner. (han gaaer.)

Niende Scene.

Miss Harriet. Den Gamle.

Miss Harriet.

(Skynder sig og lukker Skatollet og stikker Nøglen i Lommen.)

See saa! nu er det gjort, (seer paa den gamle Mand.) Han skal da ikke røbe mig.

Ti-

Tiende Scene.

De Forrige. Lady Fletcher (med Portrætet.)

Lady Fletcher.

Her er det — Hvor blev Manden af?

Miss Harriet.

Han blev kaldt ud til Blunt; og saavidt som jeg kunde mærke paa Tjeneren, saa maae Blunt uden Tvivl have faaet Udveie for Pengene — Naa, er det nu godt? nu beholder De jo Portrætet?

Lady Fletcher.

Jeg forsikrer Dem, min Beste! at jeg nu skulde have givet det fra mig til saa godt et Brug, med den største Fornøielse af Verden; men jeg kan dog ikke nægte, at jo det Ønske opkom hos mig, nu da jeg hentede det, at det havde været malet paa Lærred, isteden for emailleret paa Guld.

(Hun seer paa det, vender sig om og tørrer Øinene.)

Miss Harriet.

Men var jeg i Deres Sted, vilde jeg ikke eie det snavs Billede. De bliver jo saa bedrøvet hver Gang, De kaster Øinene paa det, og saa græder De, og det kan jeg ikke finde mig i.

Lady Fletcher.

O! min Beste! De har ikke smagt endnu den usigelig Sødhed der er i at elske; og Himlen spare Dem for at føle alt det Græsselige der er ved at mi-

ste den, man har elsket saa høit, som jeg har elsket min Fletcher! Men! Deres Hjerte er alt for ædelt til, at det ingen Taarer skulle have tilovers ved en saa sørgelig Leilighed.

(Den gamle gaaer ud.)

Ellevte Scene.

Lady Fletcher. Miss Harriet.

Miss Harriet.

Ja, jeg tilstaaer gjerne, at De kan have Aarsag til at græde noget, og derfor vil jeg heller ikke skjænde paa Dem derfor; men længere end otte Dage faaer De heller ikke Lov til at græde; for det er vist, at havde Deres Fletcher holdt ret meget af Dem, saa havde han aldrig kundet reise fra Dem, og det allermindst til Ostindien, som er nogle hundrede Mile herfra.

Lady Fletcher.

O min Veninde! De veed ikke, hvor meget denne Skilsmisse kostede ham. Men vi lever i en Verden, hvor Naturens Love formaaer intet imod Staternes; hvor Naturens ædelste Følelser maae qvæles, og dens Stemme ikke høres, saasnart som en koldblodig Regent siger: Gaae hen og dræb Mennesker, og lad dig dræbe for min Æres Skyld.

Miss Harriet.

Ja saa maae De heller ikke have holdt saa meget

get af ham; for man siger, at Konerne kan formaae alting over Mandene, og naar Fletcher havde været min Mand, saa havde jeg saamænd ikke sluppet ham; han skulde smukt have faaet Lov til at blive hjemme; at sige, ifald jeg havde holdt meget af ham.

Lady Fletcher.

Men vilde De da hellere have seet Deres Mand vanæret, end skille sig fra ham for en Tid? Den der elsker saaledes, den elsker slet ikke.

Miss Harriet.

Men hvad Vanære kunde der være i det? det kan jeg saamænd ikke indsee.

Lady Fletcher.

O! den spidsfindige menneskelige Forstand har opspundet tusinde Chimærer og Indbildninger for at plage hinanden med, og iblant dem — Æren den grusomste. Han var Officeer, meer behøver jeg vel ikke at sige Dem — Ha! barbariske Ære! og saa mit Hjerte har du gjennemboret med din blodigste Dolk. (Hun tørrer Øinene.)

Miss Harriet.

Naa, nu kommer den Græden igjen, lad os ikke tale om det mere; lad os tale om noget andet. Hør! i Morgen er det min Geburtsdag, og min Broder vil gjøre en Lystighed, en The — The — Thea — noget, jeg veed ikke, hvad det er han kalder det. Der maae De dog være med og være munter.

Lady Fletcher.

Kan jeg det? — er det vel muelig? Nei, min Beste! men lad det ikke hindre Deres Fornøielse. Jeg misunder ingen sin Glæde, fordi jeg ikke selv kan tage Deel i den.

Miss Harriet.

Jo i Sandhed maae De være med. Vi maae see at muntre Dem op. Men jeg er noget stødt paa min Broder, for han vil, at jeg skal leege Proserpina; det er jo en Hund, og han veed jo dog, at jeg kan ikke gaae paa alle fire. Er det ikke sandt? har jeg ikke Aarsag at være vreed paa ham? Og mon han ikke vilde fortryde paa, om jeg kaldte ham Pasop? — Hvad? — er det ikke ret? — O svar mig dog! —

Lady Fletcher.

O nei! Proserpina var en Gudinde, og hendes Navn har de siden gjort til et Hundenavn.

Miss Harriet.

Da er det ikke kjønt af hvem der har gjort det. Men siden det er saaledes, saa vil jeg da nok leege med. Det var ogsaa Synd, at saa smuk en Comoedie skulle gaae overstyr. Ikke sandt?

Lady Fletcher.

O jo vist.

Miss Harriet.

Min Broder siger at den skal være meget smuk.

Jeg

Jeg skal sige, hvor han har seet den. Han reiste for nogle Aar siden udenlands med et Kulskib, og saa kom han til en stor Bye i Frankrig, som heder Nantes, og der var han i fire Uger, og saae Comoedier og lærte Fransk. Han havde gjerne blevet der længere; men den slemme Kulskipper vilde ikke, og min Fader levede den Gang, og han havde gjort Skipperen til hans Hovmester; og see, saa maatte han lyde; men kom min Broder der nu, saa raadede han sig selv.

Lady Fletcher.

Vil De tillade mig, at jeg gaaer lidet ind i mit Kammer?

Miss Harriet.

Nei, jeg slipper Dem saamænd ikke, førend De lover mig, at De vil være med i Morgen. Vi skal nok faae Dem i Lune, for det maatte være et meget sørgeligt Selskab, som min Broder ikke skulde gjøre muntert. Han er ret en Spasfugl, naar han tager sig det for. Naa, lov mig det nu, saa skal De slippe.

Lady Fletcher.

O ja da, jeg faaer vel.

Tolvte Scene.

De Forrige. Dalton.

Miss Harriet.

Naa, der er min Broder, han skal være Vidne til det. Lady Fletcher har lovet mig at slaae al Sorg af sit Hoved i Morgen.

Lady Fletcher.

Det har jeg ikke lovet, og det kan jeg umuelig love.

Dalton.

Det er ret. Man maae rive Høe medens Solen skinner; og et Knippe Bekymringer fylder ingen Mands Madpose. Hør du Søster! tjen mig i at gaae ud og besørge det, jeg bad dig om før.

Miss Harriet.

Gjerne. Men see du til at du kan faae Lady Fletcher mere oprømt. (Hun gaaer.)

Trettende Scene.

Lady Fletcher. Dalton.

Lady Fletcher
(vil gaae.)

Dalton
(holder hende tilbage.)

Attendez un peu, s'il vous plait. Bie lidt, ikke saa hastig. Den kommer ogsaa frem, som kjører med Stude.

Lady

Lady Fletcher.

Hvad har De at befale?

Dalton.

Befale? — Slaven befale over Herren, og Ægget lære Hønen? Nei, De har at befale. Jeg kjender Deres Omstændigheder, jeg veed at De trænger til Penge, og jeg tilbyder Dem min hele Formue; vous n'avez qu' á vous en servir à votre gré.

Lady Fletcher.

Min Herre! det er et alt for ædelmodigt Tilbud, og som min Fader vist ikke kan eller bør benytte sig af.

Dalton.

Deres Fader? Madame! a bon entendeur peu de paroles! en god Hørere en god Svarere. De maae benytte sig deraf, De — De — forstaaer De mig?

Lady Fletcher.

Nei; jeg maae tilstaae det, jeg forstaaer Dem ikke ret.

Dalton.

Da taler jeg, saa min Sjel, tydelig nok. Stil Dem ikke saa dum an. De vil nok indbilde mig, at Deres Pande er tom som en Østers i Nyemaane?

Lady Fletcher.

De ønsker kanskee ikke at forklare Dem nøiere, og altsaa vil jeg spare Dem derfor.

(Vil gaae.)

Dalton
(holder hende tilbage.)

Nei bie lidt. Det er pardi den første Gang jeg har været nødt til at forklare mine egne Ord. Hvert Menneske, ja lige til mine Jagthunde, saa forstaaer de mig, bare jeg vinker, end sige naar jeg taler. — Hør nu, hvad jeg vilde sige — det maae herud. Den der ikke kan tie, den maae have Lov til at tale — Ikke sandt?

Lady Fletcher.

Det Ordsprog er just ikke aldeles rigtigt.

Dalton.

Ih! jo saa min Sjel er det saa! Det er Hundens Natur at gjøe, og Hanens at gale. — Hør nu, siig mig engang: De har virkelig været meget ulykkelig; men hvor faaer vi vel den Snee fra som faldt i Fjor? og den Høne Hovedet er af, kagler ikke mere.

Lady Fletcher.

Min Herre! De maae pardonere mig, jeg forstaaer tilforladelig ikke eet Ord af alt hvad De siger.
(Vil gaae.)

Dalton
(holder hende tilbage.)

Det er dog en forbandet Hast. Bie dog! me voila au fait. Seer De; jeg vil sige saa meget som, at det gaaer mig ligesom min Allart: naar man viser ham et Been, saa logrer han strax. Det er nok et

sandt

sandt Ordsprog, at man ikke maae bytte sin Koe bort for et Par Træeskoe; men naar man dog har mistet Koen . . . .

Fjortende Scene.

De Forrige. Den gamle Mand,

(kommer ind med Tallerkener, Knive, Glas, Opsatser og andre Fornødenheder til et Bord, som han rangerer, medens dette og de tvende næste Optrin varer.)

Lady Fletcher

(vil gaae.)

Dalton.

O bryd Dem ikke om ham, han kan ikke høre os.

Lady Fletcher.

De maae forlade mig, om jeg i Dag ikke har Taalmodighed. (vil gaae.)

Dalton

(holder hende tilbage.)

Naa, naa, er De utaalmodig efter at vide det, det vil jeg ikke have. Hør da: den der er født deilig, er halv givt, og Lige søger Lige. See nu: Jeg er Ungkarl og riig, De er Enke og fattig; kan ikke vi koble os i eet Kobbel sammen?

Lady Fletcher.

Er det Deres Alvor, Hr. Dalton?

Dalton.

Ja saa min Sjel er det saa. Et pourquoi non? en undseelig Frier vandt aldrig et smukt Fru-

entim-

entimmer. See der, mit Barn, der har du det første Pandt paa min Kjerlighed.

(vil kysse hende.)

Lady Fletcher
(støder ham fra sig.)

Dumdristige!

Dalton.

Ja det er en dristig Djævel der tør lade sig see ved Middags Tid; men vær kuns ikke saa undseelig! Jeg holder for meget af Frugt, til at jeg skulde længe lege Nødder i Hænde dermed; og det maatte være et stort Fjog, der ikke kunde skjære en Marvebudding for.

Lady Fletcher.

Jeg indseer nok at jeg har bedraget mig i mine Tanker om Dem. Jeg har anseet Dem for en ædelmodig Mand, og jeg mærker at De har nedrige Hensigter med Deres forstilte Godhed.

Dalton.

Jeg nedrige Hensigter? Det skal jeg nok overbevise Dem om, at jeg ikke har; men hver elsker sig selv, sagde Krage-Ungen til Nattergalen. Hør: to Ord saa gode som fire. Vil De være min Kone?

Lady Fletcher.

Og dette Spørgsmaal vover De at gjøre en Kone af min Tænkemaade, og det just den selvsamme Dag, da jeg har faaet den ulykkeligste Tidende i min hele Levetid?

Dal-

Dalton.

N'importe. Jeg kjender mangen Kone der ikke har taget ilde op, at man har gjort hende det Spørgsmaal, endogsaa førend hun haabede at blive Enke. Den Jæger der ikke kan skyde Fuglen i Flugten, er ikke et Skud Krud værd. Hør nu kortelig: Holder De noget af mig, og vil De være min Kone? Ja, eller Nei.

Lady Fletcher.

Nei, aldrig i Evighed, og jeg foragter Dem.

Dalton.

Det kan saa min Sjel ogsaa være lige meget. Den største Kalv har ikke altid det fineste Kjød; og det maatte være et forbandet Asen, der ikke kunde gjøre Forskjel paa en Træhest og en Vejrmølle. Hør da: siden De ikke vil være min Kone, vil De da være min Maitresse? det kommer mig ud paa eet.

Lady Fletcher.

Nedrige! Nei det overgaaer alt hvad jeg kunde forestille mig. Og Dem skulde min Fader og jeg nyde Velgjerninger af? Nei, før skal vi tigge os igjennem Engelland, for at komme ud af den Luft, som De forgifter ved Deres Nederdrægtighed.

Dalton.

O! rør kuns ikke saa meget ved den høie Streng, den klæder Dem ikke. Fruentimmer og smaa Grise skrige altid. Men — Jeg vil ikke spille mit Trumf-

Es ud endnu. Der kommer vel den Tid, da De vil hoste, og jeg hører ikke; De vil vinke, og jeg seer Dem ikke. Tag mig, saa har I mig, for jeg er ingen Nar.

Lady Fletcher.

Afskyelige Skabning!

(Gaaer meget forbittret ud.)

Dalton.

Ja, gammel Ulv er ikke bange for høit Skraal.

Femtende Scene.

Dalton. Den gamle Mand.

Dalton

(efter nogen Taushed.)

Ha, ha, ha! Hun troede sacredieu at det var Alvor; ja lad hende det. Hun skal nok lære at kjende mig fra en anden Side. Naar Løgn gavner, saa skader Sandhed; og ofte er en Pung fuld af Løgn bedre end en Sæk fuld af Sandhed.

Sextende Scene.

De Forrige. Wotton.

Wotton.

Jeg torde ikke forlade Deres Huus, førend jeg lod Dem vide, at jeg havde været her, og opdagede Dem tillige noget, som jeg frygter for skulde regnes mig til Last.

Dal-

Dalton.

Hvad er det?

Wotton.

Jeg kom hid, som en ulykkelig Mand, for at kræve Mylord Heckingborn fem hundrede Pund, som han skylder mig. Deres ædelmodige Søster har, uden at nogen maa vide det, leveret mig disse Juveler, som jeg skulde pandtsætte for Summen.

Dalton.

Den gode Pige! Ja Æblet falder ikke langt fra Stammen. Men hvorfor bruger han dem da ikke efter Ordre?

Wotton.

Jeg frygtede for at begaae et Bedragerie imod Dem, og heller vil jeg blive ulykkelig, end begaae nogen vanærende Handling.

Dalton.

Det er godt. De er en ærlig Mand. Ærlighed varer dog længst, siger Ordsproget. Flye mig Juvelerne. (Han tager sin Tegnebog og giver Wotton nogle Banco-Sedler.) See, der er de fem hundrede Pund! send min Søster Regningen qvitteret; men ikke eet Ord om hvad der er passeret.

Wotton.

Gud velsigne dette Huus! nu er min Familie lykkelig.

(Den gamle Mand gaaer ud, og Wotton efter ham.)

Syttende Scene.

Dalton (allene.)

Naa, det var een god Gjerning. Men een Svale gjør ingen Sommer, her maae mere til.

Attende Scene.

Dalton. Heckingborn.

Heckingborn

(kommer løbende meget hastig og vil løbe ud af den anden Side.)

Dalton.

Hvorhen saa hastig?

Heckingborn.

Ud af dette forbandede Huus førend Taget styrter ned over os.

Dalton.

O der er nyt Tag paa Huset, det falder ikke saa let.

Heckingborn.

Du nedrige Afskum; saaledes at misbruge dine fordømte Velgjerninger til at forføre Uskyldigheden med, og det Heckingborns Datter. Men bie kuns. Vi trænger ikke til dig.

Dalton.

O Mylord! det var kuns en Proposition. Jeg har det saamænd ikke saa heftig. Det som bliver snart heedt, bliver snart koldt; og den der mister

et

et Fruentimmer og en halv Skilling, den mister to Bagateller; og den maatte være meget i Trang for en Fugl, som kunde synge, der vilde give en Guinee for en Natugle.

Heckingborn.

Vil du tage Livet af mig med dine forbandede Ordsprog? bie lidt, jeg kan ogsaa Ordsprog: — Veed du det, at hvor meget man gaber, flyver der dog ingen stegte Duer i Munden? Misregning er ingen Betaling; og for megen Munterhed er skadelig for en blind Hest. Forstaaer du mig? og dermed Farvel!

Dalton.

Ja, gaae kun naar De behager! for mig gjerne. Jeg er ingen Nar; jeg har bedre Forstand, end at tække mit Huus med Pandekager; og jeg gier ikke mit Æble bort, uden jeg faaer en Pære igjen. Forstaaer De mig? og dermed Farvel!

Heckingborn.

Ja, bie kun! vi tales ved.

Dalton.

Ja, man kan altid faae Sag med en feed Soe; men jeg vil ikke true; De skal snart faae at føle at jeg kan handle.

Heckingborn.

Jeg trodser al din Ondskab.

(Han gaaer forbittret ud.)

Rit=

Nittende Scene.

Dalton (allene.)

Jeg troer, at han vilde flyve bort med Vildgjæssene, om han fik Lov dertil; men det skal jeg dog see at sætte en Pind for. (Gaaer til Døren og raaber.) Heida Niclas, Tom, William! hvor er I?

Tyvende Scene.

Dalton. Tre Tjenere

(i randet Liberie med Tøfler paa.)

Dalton.

Hør, hvem af Jer kan løbe hastigst til Byen?

Niclas (haltende.)

Det kan jeg, Herre!

Tom (stammende.)

Nei, — maae — jeg?

William (døv.)

Hvad befaler Herren?

Dalton (raaber høit.)

Kan een af Jer løbe til Byen for mig?

William.

Hvad vil Herren med Faaremøg?

Niclas og Tom (leer.)

Niclas (halter.)

O nei! lad mig løbe, jeg skal være her snart igjen!

Dal-

Dalton.

Men hvad? du kan jo ikke gaae, og du vil endda løbe.

Tom (stammer)

Nei, lad mig, jeg kan bedre end han.

Niclas.

Fanden i Vold! og du kan jo ikke snakke.

William.

Du maae selv have Fanden paa din Nakke.

Dalton.

Hvad Nytte har jeg nu af Jer Dosmere? Jeg kan jo ikke bruge een af Jer. Den tredie er døv som en Steen. Gaae og lad Jægeren komme ind.

William.

Vil Herren have et Bæger Viin? Det er min Sag.

Niclas og Tom (leer.)

Niclas.

Men Jægeren er jo blind, Herre!

Dalton.

Naa, et herligt Verthuus! sagde Ræven, han faldt i Ulve-Graven. Skal jeg nu gaae selv? Jeg holder fire Dogenigter, og kan ikke bruge een af dem. Gesvindt du Niclas! hump need i Stalden, og læg Sadlen paa Skimmelen, og rid ind til Byen, du veed jo hvor Procurator Fairwell boer? bed ham strax komme herud med Rettens-Betjente paa en For-

ret-

retning! beed ham besørge — dog nei, jeg faaer skrive. — — Kom til mig, naar du har lagt Sadel paa Hesten, saa skal du faae Brevet. Gesvindt?

(Han gaaer og Niclas halter efter.)

Tom

(stammende i det han gaaer.)

Naa, det vil blive et deiligt Rytterie.

William.

Nei jeg stod ved Fodfolket, det har jeg sagt dig tidt nok.

(De gaaer.)

Fjerde Act.

(Et andet Værelse.)

Første Scene.

Heckingborn. Lady Fletcher.

Heckingborn

(tagende Lady Fletcher ved Haanden.)

Ja, min Datter! jeg vil nu kuns anbefale den gamle døve Mand i Blunts Hænder, og saa vil vi forlade denne Røverkule.

Lady Fletcher.

Hvorfor vil De ikke selv blive hos Blunt? Vi kjender ham jo, og veed, hvor gjerne han . . .

Hecking-

Heckingborn (afbryder hende.)

Pige! Pige! skulde din Fader vanære sig, ved at fortære det en anden har fortjent med sin suure Sveed i min Tjeneste, og som han skulde have godt af paa sin Alderdom?

Lady Fletcher.

Men hvor skal vi da begive os hen?

Heckingborn.

Det veed jeg ikke. Dog — Fuglene paa Marken og Dyrene i Skoven have jo hver sin Busk at skjule sig i; og vi ere jo Guds Skabninger ligesaa vel som De? Naar jeg kuns kan faae sørget for dig og dit Barn, saa bekymrer jeg mig ikke om mere. Mig gamle Nar ligger der ikke stor Magt paa.

(Gaaer heftig frem og tilbage.)

Lady Fletcher.

Min Fader! sæt Deres Sind lidt i Roelighed — Vi finder vel Redning — Dog! vores sidste Tilflugt er os endogsaa betaget. Har ikke Døden allerede for et Aar siden berøvet Dem Deres eeneste, kjereste Søster?

Heckingborn

(kommer hastig hen til hende og griber hendes Haand.)

Min Søster!... det er sandt Pige! Gaae ind og tag din Søn paa Armen, jeg skal hjelpe dig at bære ham. Beagelsted er min Svoger. Han har været gift med min Søster — Vi vil ile hen til ham.

Lady

Lady Fletcher.

Men betænker De, min Fader!....

Heckingborn.

Jeg har betænkt det, mit Barn! uagtet hans dødelige Had til mig; uagtet han har lagt min Søster i Graven af Sorg, skal han dog blive min Tilflugt. Jeg vil ile til ham, gjøre det, som jeg aldrig før eller ved nogen anden Leilighed kunde overtale mig til at gjøre — kaste mig for hans Fødder, og tigge ham til at være en Fader for dig og din Søn. Troe mig Jenny, det vil kildre hans stolte Hjerte alt for meget, at see Heckingborn krybe i Støvet for hans Fødder, til at han skulde lade mig gaae bort ubønhørt; og naar jeg saa har sat dig i Sikkerhed for Mangel, min Jenny! saa har jeg opnaaet mit Ønske. — Mig — O mig selv har jeg alt sørget for.

Lady Fletcher.

Min Gud! hvilket gyseligt Sprog! — Kan De vel troe....

Heckingborn

(griber hendes Haand med Hæstighed og fører hende imod Dørren.)

Kom, min Jenny! gesvindt, vi maae ingen Tid spilde.

(I det de vil gaae, møde de Miss Harriet i Dørren.)

Anden Scene.

De. Forrige. Miss Harriet.

Miss Harriet.

Hvad betyder denne Hastighed? hvorhen?

Heckingborn.

Forlade dette Huus, hvor man har paa den skammeligste Maade fornærmet Gjæstfrieheden.

Miss Harriet.

Jeg forstaaer Dem ikke; hvem har fornærmet Dem? Mylord!

Heckingborn.

Deres Broder; det skjendigste Uhyre som Solen nogentid har skinnet paa.

Miss Harriet.

Forlad mig! Den Titel fortjener min Broder ikke, jeg kjender ham alt for vel dertil; og allermindst fortjener han den af Dem.

Heckingborn.

Allermindst af os. O man hører nok paa Sproget, at de ere Søskende.

Miss Harriet.

Jeg kan lee ad Deres Fornærmelser, Mylord! for saavidt de angaae mig selv. Men De maae dog forklare sig nøiere. Hvad har da min Broder gjort?

Heckingborn.

O kuns Bagateller; (Bitter.) han har paa den ne-

nedrigste Maade villet forføre min stakkels uskyldige Jenny....

Lady Fletcher
(falder hastig ind.)

Og brugt Trudsler imod min Fader, og viist ham Døren som en Tigger.

Miss Harriet.

Og det skulde min Broder have gjort? Nei min Beste! det forholder sig ikke saa.

Heckingborn.

Hvad? De vil gjøre os til Løgnere, og forsvare hans nedrige Handlinger? Jeg mærker De ligner Deres Broder alt for meget.

Miss Harriet (grædende)

Min Gud! det er umueligt. Min Broder har aldrig gjort noget Menneske ondt i sine Dage; og om han kunde have gjort det som De skylder ham for, saa vilde jeg aldrig see ham mere.

Lady Fletcher.

Giv Dem tilfreds, min Beste! De kan jo ikke svare for andres Handlinger? Men det er dog, desværre! alt for sandt.

Tredie Scene.

De Forrige. Fairwell.

Fairwell.

Min Herre! jeg nødes til at komme her for at forkynde Dem Arrest.

Lady

Lady Fletcher.

Gud! — Min Fader! (falder paa Knæe for Fairwell.) vær dog naadig og medlidende.

(Heckingborn og Fairwell hielper hende op.)

Heckingborn.

Staae op, min Datter! — maae jeg spørge om Aarsagen?

Fairwell.

Behag at læse dette, saa vil De finde den.

(Han leverer Heckingborn et Stykke Papiir; han læser sagte.)

Lady Fletcher (til Fairwell.)

Min Herre! hvad Forbrydelse kan dog min gamle Fader have begaaet?

Fairwell.

Ingen Forbrydelse, men Retten maae dog bestandig have sin Gang.

Heckingborn.

(efter at have læst.)

Det er godt, min Herre! De gjør Deres Pligt, (til Miss Harriet.) Læs dette, og forsvar saa Deres Broder, om De kan. O! flød der kuns en eeneste Draabe reent Blod i Deres Aarer, iblandt alt det urene som Naturen maae have givet Dem tilfælles med Deres Broder, saa vilde De gyse over hans Handlinger. (Leverer hende Papiret.)

Lady Fletcher

(sætter sig ned i en Læneestoel.)

Hekingborn
(gaaer frem og tilbage med Heftighed.)

Efter at have fornærmet mig paa den skammeligste Maade, forkynder han mig endnu Arrest for de sex hundrede Pund jeg skylder ham. — Ha! mon der dog ikke endnu skulde findes en Shylock der vilde laane mig disse Penge, imod at jeg betaler dem med mit eget Kjød?

Miß Harriet (til Fairwell.)

Men er det virkelig vist, at min Broder har forlangt denne Forretning?

Fairwell.

Tilforladelig, Frøken!

Miß Harriet.

Han selv?

Fairwell.

Han selv og ingen anden. Her er hans Brev.
(Hun seer lidet i Brevet.)

Miß Harriet.

Vel, nu har jeg nok! (til Lady Fletcher.) De er min Søster; jeg har ingen Broder mere.

Lady Fletcher.

Dyrebare Veninde! hvorfor skulde De dog have en saadan Broder?

Heckingborn.

De er ikke Sødskende.

Miß

Miss Harriet.

Hvor kan det være mig mueligt at troe, at min Broder — Gud forlade mig! det er sidste Gang jeg skal kalde ham saa; og dette er den første Gang jeg har ønsket mig at være raadig over mine egne Midler. (Hun tager Heckingborn i Haanden.) Gode Gamle! vær min Fader! lad mig dele Skjebne med min Søster Jenny! og lad ikke din Forbandelse hvile over en Uskyldig.

Lady Fletcher

(springer hastig op og løber ud; Miss Harriet efter.)

Fjerde Scene.

Heckingborn, Fairwell.

Heckingborn.

Jenny! Jenny!

(Han vil løbe efter; men Fairwell holder ham tilbage.)

Fairwell.

Mylord! De behager at bie. De erindrer vel . . .

Heckingborn.

Det er sandt. Jeg er uden for mig selv, og glemmer, at jeg ikke engang er Herre over min egen Person. (Han gaaer til Dørren og raaber.) John! John!

Femte Scene.

De Forrige. John.

John.

Hvad befaler Mylord?

Heckingborn.

Hold Øie med min Datter, og see til hvad hun tager sig for, og beed Blunt komme ind til mig.

John.

Hr. Blunt er gaaet til Byen; og bad mig sige, naar Herren spurgte om ham, at han vilde være her igjen om en Times Tid.

Heckingborn.

Naa da; saa gaae strax og gjør, hvad jeg befalte dig. (John gaaer.)

Sjette Scene.

Heckingborn. Fairwell.

Heckingborn.

Naa, hvad vil De da gjøre af mig? hvor vil De have mig hen?

Fairwell.

Det skal Mylord strax blive underrettet om.

Syvende Scene.

De Forrige. Lady Fletcher (med Portrætet i Haanden.)

Miss Harriet.

Lady Fletcher

(kommer hastig løbende og leverer Portrætet til Fairwell.)

See her, min Herre! min Fader skylder jo ikke Herr Dalton mere end sex hundrede Pund? Her er

Vær-

Værdie derfor. I Deres Haand er det dog sagte saa meget værd? For mig er det uskatteerligt.

Heckingborn.

Nei, min Datter! behold det, jeg forbyder Dem at tage det. Det er ikke mit, det er hendes.

Lady Fletcher.

Hvad kan det vel bedre anvendes til? — Tag det, min Herre! for Guds Skyld! tag det.

Miss Harriet.

Hvorfor betænker De Dem? Skynd Dem og tag det.

Fairwell.

Det gjør mig ondt, at det ikke vil gjøre Sagen klar. Det er mere værd end de sex hundrede Pund; men naar de endogsaa ere betalte, saa har jeg her en accepteret Vexel paa fem tusende Pund, som er endosseret til Hr. Dalton, og som jeg fordrer Betaling for, da den sidste Løbedag i Dag er ude.

Lady Fletcher
(kaster sig i Lænestolen.)

Min Gud! ogsaa dette har det Uhyre udtænkt.

Heckingborn.

Naa, saa bring mig nu den værste Djævel af Helvede, og jeg skal kysse ham, fordi han er ikke saa ond som Dalton. — Nu, min Herre! gjør Deres Pligt.

Fairwell.

Den har jeg gjort.

Heckingborn.

Føer mig hen til det Sted, som er bestemt for mig! Det sorteste Fængsel vil være et Paradiis for mig, isteden for dette Helvede.

Lady Fletcher

(springer op og omfavner sin Fader.)

Ingen Ting skal skille mig fra min Fader, ingen Magt rive mig løs fra denne kjære Barm. De samme sorte Mure, som indslutte ham, skal ogsaa være min Boelig. — Ikke sandt Hr. Fairwell! De har dog saa megen Følelse endnu, uagtet al den Kulde, som Deres Profession fører med sig, at De ikke kan nægte mig denne Bøn?

Fairwell.

Forlad mig, Deres Naade! jeg er vist ikke ufølsom eller kold, uagtet det De behager at sige om min Profession. Men der ere Pligter, som maae iagttages, i hvor haarde de end falder.

Miss Harriet.

Pligter! — hvor staaer det skrevet, at det er vores Pligt at plage vores Medmennesker? I Engelland er det ingen Pligt. — Der har vi Frugten af de udenlandske Reiser. I det stygge Frankrig maae han have lært saadanne Lærdomme, for ingen Engelskmand kunde ellers handle saa barbarisk. Men der kommer han. Jeg . . .

Lady Fletcher
(hastig faldende heude ind.)

Hvad? kommer han? O! jeg maae flye denne Rovfugl med større Hastighed, end Duen flyer for Falken. (Hun løber ud.)

Ottende Scene.

Heckingborn. Miss Harriet. Fairwell. Dalton.

Heckingborn.

Saa kom nu, og glæd dig over dine egne Hænders Gjerninger! Triumpherer du ikke nu over, at du har været i Stand til ydmyge den stolte Heckingborn?

Dalton.

O nei. Men det er sandt, hvad det franske Ordsprog siger: bien rit, qui rit le dernier, den leer best som leer sidst, og Trudsler i den Afmægtiges Mund klæder ligesaa ilde som en Fløiels Kjole til en Tiggerpose.

Miss Harriet.

Og du kan være i Stand til at nedtrykke en uskyldig Familie, der aldrig har gjort dig noget ondt, saa dybt, og berøve en gammel værdig Mand sin Frihed? Det? kan du gjøre? hvad?

Heckingborn (bitter.)

Nævn mig en Last, som han ikke kan begaae.

Dalton (til Miss Harriet.)

Ja, hvorfor skulde jeg ikke kunde gjøre det? — Enhver er sig selv nærmest. Han skylder mig endeel betydelige Capitaler —

Heckingborn.

Hvoraf du har tilvendt dig de fleste paa den underfundigste Maade, for at opnaae dine skjændige Hensigter.

Fairwell.

Mylord! Adkomsterne ere gandske lovlige.

Dalton.

Tie stille! Det kan vi altid tales ved om. Jeg kan ikke taale at miste disse betydelige Summer; men maae see til at sætte mig selv i Sikkerhed. Den Fugl, som man ikke vil maae flyve bort, den stækker man Vingerne paa; og naar Hesten intet Foer har i Krybben, saa maae man lukke Staldørren.

Miss Harriet.

Naa, nu er jeg da overbeviist om det, som jeg aldrig — — —

Niende Scene.

De Forrige. Lady Fletcher

(kommer løbende ind med sit Barn paa Armen, og omfavner sin Fader.)

Lady Fletcher.

Ubesindige Jenny, saaledes at forlade din Fader midt iblandt Røvere! Før os nu hvorhen I vil! — Jeg

— Jeg trodser Jer, at I ikke skal kunde føre mig i noget saa afskyeligt Fængsel, som jeg vilde bytte bort for dette Huus. (Til Fairwell.) Gesvindt, min Herre! gjør Ende paa Sagen. Vi følger Dem hvorhen De vil — godvilligen — kuns snart, og ud af dette Huus!

Fairwell.

Jeg er kuns Herr Daltons Fuldmægtig, vil han, saa — — —

Dalton.

Nei, Mylord! jeg er ikke ufølsom. Den der ikke kan føle, er ligesom en Landsbydegn der ikke kan synge. Nei, Admiral Heckingborns Ord er mig Borgen for hans Person. Han skal ikke i Arrest, det var kuns en Formalitet, som maatte iagttages, jeg er alt for medlidende til, at....

Heckingborn.

Forbandet være din Medlidenhed! den er som Kattens, naar den leeger med Musen.

Lady Fletcher.

Vi vil ingen Medlidenhed vide af at sige; vi gaaer.

Miss Hariet (til Dalton.)

Og jeg følger med.

Dalton.

Du bliver her, om du saa behager. Mands Villie, Mands Himmerig; og Fruentimmer og lyk-

ske

ske Heste maae man holde stivt i Tømme. Som sagt, Mylord! Deres Arrest er indskrænket til dette Huus, som De ikke maae forlade, førend jeg har faaet mine Penge; for Resten er De i alle Maader fri.

Heckingborn
(til Lady Fletcher.)

Kom, min Datter! lad os gaae!

Dalton.

Deres Ære i Pandt paa, at De ikke vil forlade Huset; votre parole d'honneur!

Heckingborn.

Du tør vove at tale om Ære! du? — Velan! jeg gjer dig mit Ord, det er kostbarere end al din Rigdom.

Dalton.

Det smigrer mig at jeg mærker, jeg er een af Admiral Heckingborns Venner. Det Ord du, bruger en Engelskmand ikke gjerne uden til sine allerfortroeligste Venner.

Heckingborn.

Og til de allerforagteligste Skabninger.

(Han gaaer bort tilligemed Lady Fletcher.)

Tiende Scene.

Miß Harriet. Dalton. Fairwell.

Miß Harriet (kjerlig.)

Min Broder! har du endnu mindste Medlidenhed tilovers, eller Kjerlighed for en Søster, o saa

vær

var ikke saa grusom, og hævn dig ikke saa fælelig, fordi du er bleven behandlet med en Foragt, som du maaskee — —

Fairwell.

Jeg tør forsikre Dem, Frøken! at Deres Broder ...

Dalton.

Stille, Hr. Fairwell! — Men er du da gal, og vilde at jeg skulde slænge saa mange Penge paa Gaden? Ild, Penge og Forgift, maae man ikke spøge med.

Miss Harriet.

Naa, siden da Penge er bleven din Afgud, saa var det ogsaa Synd at skille dig derved. Men saa lad mig betale dem af mine Midler. Du er jo min Formynder? ...

Dalton.

Ja, det er noget af det klogeste, min Fader har gjort. Han kjendte dig, og vidste, at det var gal Mands Arbeide, at lægge Penge i en Skuffe som der ingen Bund er i. Du vil ruinere dig selv.

Miss Harriet.

Men kan det skade dig, om jeg ruinerer mig? Jeg skal ikke være dig til Byrde. Vær dog ikke saa haard!

Dalton.

Det er noget, som du ikke forstaaer. Det er

Skeet;

skeet; og gjort Gjerning staaer ikke til at andre; og jeg vil have mine Penge, hver Skilling.

Miss Harriet.

Naa saa forbandet være det Dieblik . . .

Fairwell.

Tillad mig naadige Frøken . . .

Dalton.

Skal De nu igjen stikke Fingrene imellem Træet og Barken? Nei, min Søster! vel er jeg medlidende; men . . .

Miss Harriet.

Du medlidende? — O din Medlidenhed har du lært af dine Jagthunde! Saae jeg ikke forleden Dag, med hvad for en Helvedes Glæde du lod dem pine en stakkels Hare? Nei, jeg skal før vente Medlidenhed hos en Bøddel eller Arrestforvarer. Men er der nogen Gjengjeldelse til, saa skal jeg ikke holde op at bede Himmelen, at den snart vil lade dig føle — o kuns en Deel af den Sorg, som du forvolder en ulykkelig Familie.

Dalton.

Trr. . . . r! Saa sagte. Eselet tager altid Tonen for høit, derfor kan han ikke holde Musiken ud.

Miss Harriet.

Forbandet være du og dine Ordsprog!

(Gaaer.)

El-

Ellevte Scene.

Dalton. Fairwell.

Dalton.

Ha, ha, ha! Jeg troer hun er vreed. Ja, vær det kuns, det siger ikke meget. Det var en elendig Mave, der ikke kunde fordøie Galden af en Kramsfugl. Du skal nok komme paa andre Tanker.

Fairwell.

Jeg maae imidlertid dog tilstaae, at alt dette forekommer mig meget ubegribeligt.

Dalton.

Ja, hvem siger ogsaa, at De skal begribe mine Planer? Speculeer kuns ikke for meget derpaa, for De kan let fordærve alting for mig. Kloge Høns lægger ogsaa tidt deres Æg i Nælder.

Fairwell.

Intet uden den fasteste Tillid til Deres Retskaffenhed, kunde ogsaa have faaet mig til at handle saaledes som jeg har handlet i denne Sag; og Vee Dem, dersom Udfaldet ikke svarer til mit Haab!

Dalton.

Ha, ha, ha! Voila mon homme de conscience! Men nu for at tale videre om Tingene...

Tolvte Scene.

De Forrige. Den gamle Mand

(bærer en Kasse med Steenkul ind, og lægger i Kakkelovnen.)

Dalton

(uden at afbryde.)

De har da vel besørget det jeg bad Dem om?

Fairwell.

O ja! Blunt sidder maaskee i dette Øieblik i Arrest.

Dalton.

Got. Orden er Sjelen i alle Handlinger. Men De har da vel ogsaa besørget Arresten relaxeret inden Aften?

Fairwell.

O ja vist!

Dalton.

Dette er ogsaa kuns en Bisag i min Plan, og for at sætte den gamle Misanthrop endnu lidt mere i det Lune, jeg vil have ham. Alle Pengene til Obligation og Vexelen skal De faae hos mig siden. — Men — (tager et Brev op af Lommen.) Le voila, le grand coup de maitre! Denne lille Pille maae Admiralen endnu synke. Det er vel lidt haardt, men det maae bitterbød til, om ellers alting skal gaae godt. Ondt skal Ondt fordrive; og en slet Sax gjør en skjevmundet Skræder.

Fair=

Fairwell.

Hvad indeholder det, om jeg maae spørge?

Dalton.

Ja pyt! Fragen ist frey, siger Tydsken, og een Daare kan spørge mere end ti Vise kan besvare. Det er forseiglet, just fordi De ikke maae vide hvad Indholden er. Men De maae praktisere det i Heckingborns Hænder.

(Den Gamle gaaer ud.)

Trettende Scene.

Dalton. Fairwell.

Fairwell.

Det er godt nok, men jeg er bange . . .

Dalton.

Ei Sniksnak, har De sagt A, saa maae De saa min Sjel sige B med. (Fairwell tager Brevet.) Og naar saa alting er godt igjen, saa rider jeg ud for at bringe nogle andre Sager i Rigtighed. (Han gaaer til Døren og raaber:) Heida! er her nogen af Tjenerne?

Fjortende Scene.

De Forrige. Tom.

Tom, (stammende)

Hvad befaler Herren?

Dalton.

Du maae holde alting i Beredskab. Jeg rider

kanskee ud siden. Pistolerne maae være ladte med et Par gode Erter for. Det maae være en Nar der lod sig plyndre eller skyde for Panden af en Straten-Røver. Forsigtighed er en Borgermester-Dyd. Hører du?

Tom (stammende.)

Det skal skee som Herren befaler.

(Gaaer.)

Femtende Scene.

Dalton. Fairwell.

Dalton.

Kom nu og følg ind med mig i mit Kammer, saa skal De faae Pengene. Der kommer desuden nogen; og om jeg hører ret paa Gangen, saa er det just ham, som jeg endnu ikke skjøtter om at tale med, førend jeg kan sige til ham: Monsieur vous voila gueri! (De gaaer.)

Sextende Scene.

Heckingborn. John.

Heckingborn

(kommer løbende ind med en draget Kaarde i Haanden.)

Hvor er han? den Skjelm!

John

(holder ham tilbage.)

For Guds Skyld, Mylord! betænk Dem. Hvem siger at Hr. Dalton er Manden?

Heckingborn.

Hvem andre kan det vel vare? Slip mig, eller jeg udøser mit Raserie paa dig.

John
(griber ham om Armen.)

Er det saaledes De belønner en troe Tjener, fordi han hindrer Dem fra at gjøre en Ulykke, i et Øieblik, da De ikke er Dem selv mægtig?

(Han vrister ham Kaarden af Haanden.)

Heckingborn
(kaster sig afmægtig i en Lænestoel.)

Gud! hvad var jeg paa Vei der at gjøre! Saa svag er Mennesket, John! — Jeg vilde hævne mig paa dig — paa en Uskyldig. — Det var mit Legeme; — Ved Gud! min Sjel havde ingen Deel deri. — Kan du tilgive mig?

John.

Jeg tilgive? — Dem? — O min beste Herre! Lad os ikke tale mere derom.

Heckingborn.

Sig mig da hvorledes du har faaet det at vide, og alt hvad du har hørt.

John.

Manden sagde mig, at han nu i Øieblikket kom fra Byen, og at han havde seet, at man traf Herr Blunt i Arrest. Der blev sagt, at Fairwell havde i Morges villdet fordre Betaling hos Mylord for en

Obligation; men at Blunt havde forekommet det, ved at give Fairwell en Vexel paa sex tusende Pund, som han havde staaende i London, og som ere hans egne Penge, samt en Obligation paa eet tusende Pund, og at det var for denne Obligation man arresterede ham. Men der blev allene talt om Fairwell, og ikke et Ord om Herr Dalton.

Heckingborn.

O! de to Navne Fairwell og Dalton ere ikke mere forskjellige i deres Bemærkelse, end Satan og Beelzebub. Og du redelige gamle Blunt! — (til John.) Du kan gaae.

John (afsides.)

Men denne tager jeg dog for sine Aarsagers Skyld med mig.

(Han gaaer med Kaarden.)

Syttende Scene.

Heckingborn (allene.)

Ogsaa du maae lide med mig! — Opoffre dig for min Skyld — Godvilligen for at redde din Herre! — hvad — din Herre? min Ven er du; min eneste Ven, og ikke min Tjener. (Reiser sig op og gaaer heftig frem og tilbage.) Hu! mine egne Ulykker kunde jeg dog nogenlunde taalmodigen bære; men at see andre paa en saa græsselig Maade indviklede deri,

og

og at lide uforskyldt; — o det overgaaer et Mennes=
kes Kræfter.

(Han slænger sig i Læenestolen, kaster Armene paa Bordet, og hviler sit Hoved derpaa. Dækket falder.)

Femte Act.

(Samme Værelse.)

Første Scene.

Heckingborn. Andrews.

Heckingborn

(sidder i samme Stilling og paa samme Sted som sidst i forrige Akt.)

Andrews

(kommer hastig ind.)

Her skal jeg da finde min gamle, gode Herre! — Ham, som saa ædelmodigen reddede min Familie fra Undergang. — See! er det ikke ham som sidder der? — han sover — paa denne Tid? — O ja! hvem indfinder vel Søvn og Roelighed sig villigere hos, end hos den Redelige, den Retskafne, den Dydige? — Men skulde det vel være sandt, som man har fortalt mig paa Veien, at hans Forfatning er saa yderlig slet? — Næsten skulde jeg selv ønske det, for min

egen

egen Skyld — for at jeg kunde komme til at gjøre det samme for ham, som han har gjort for mig.

Heckingborn (vaagner.)

Naa! har du nu ikke sovet igjen? Gamle Nar! — er Søvnen skabt for dig? — for den Ulykkelige? — Der seer man, hvad Herredømme dette usle Futteral har over Sjelen — Det afmægtige Legeme fordrer sin Ret, og faaer den ogsaa, til Trods for alle Sjelens Indvendinger. (Han reiser sig, og bliver Andrews vaer, og studser i det han seer ham.) Hvem er De, min Ven? og hvem vil De tale med?

Andrews

(tier og seer med en kjerlig Smiil paa Heckingborn.)

Heckingborn.

Hvem er De? man pleier dog at svare.

Andrews.

Mylord! skulde De ikke kjende mig?

Heckingborn.

Nei.

Andrews.

Er det mueligt at De skulde saa reent have glemt Deres gamle Andrews, hvis Familie De paa saa ædelmodig en Maade har hjulpet fra sin Undergang?

Heckingborn.

Det veed jeg intet af.

Andrews.

Erindrer Mylord ikke den Morgen, da De selv

leve-

leverede mig Nøglen til Deres Pengeskriin, og befalede mig at tage saa mange Penge, som jeg behøvede til at redde min Fader af Fængslet?

Heckingborn (betænker sig.)

Det kan jeg ikke erindre.

Andrews.

O Mylord! en ædelmodig Mand kan glemme at han har gjort en vis god Handling iblandt tusinde andre; men naar han kuns efter saa kort Tids Forløb saa levende erindres derom, saa er det umueligt andet, end at den maae komme tilbage i hans Hukommelse.

Heckingborn.

Naa, naa, er det dig, min gode Andrews?— Hukommelsen begynder at slaae mig feil.

Andrews.

De joeg mig paa Dørren strax, og gav mig en Hest til, og forbød mig at sætte min Fod inden Deres Dørre tiere.

Heckingborn.

Hvorfor har du da ikke ogsaa gjort det?

Andrews.

Jeg troer ikke at det er Mylord Huus. Men overalt var det en Befaling, som jeg ikke kunde holde mig efterrettelig.

Heckingborn.

Hvorfor ikke?

Andrews.

De syv tusende Pund, som jeg toeg af Mylords Kasse, har jeg altid anseet for et Laan, som jeg burde betale igjen, saasnart som det var mig muligt.

Heckingborn.

Er du gal?

Andrews.

Nei, Mylord! ved Deres Ædelmodighed er jeg nu en lykkelig Mand. Jeg gik ind i min Faders Contrakt, og ved Fliid og Lykke har jeg bragt det saavidt, at jeg nu kan betale min Gjæld. Jeg har haft Pengene liggende i nogen Tid, for selv personligen at overbringe Mylord dem, tilligemed det taknemmeligste Hjerte; men mine Forretninger har hindret mig derfra; indtil jeg i Gaar fik Efterretning om den ulykkelige Ildebrand, da satte jeg mig strax til Hest, og reed Nat og Dag for at bringe Dem Deres Eiendom; og her er den.

(Han tager endeel Banco-Sedler udaf sin Tegnebog.)

Heckingborn.

Nei, du maae virkelig rase. Det er jo Løgn, hvert et Ord du siger.

Andrews.

Betænk Dem, Mylord! det er Deres ædle Hjerte der taler. De er indvortes fuldkommen overbeviist

om

om Sandheden af, hvad jeg har sagt. Tag dem, det er jo Deres egne.

(Han vil sye ham Sedlerne; men Heckingborn vender sig om og tager dem ikke. Andrews lægger dem paa Bordet.)

Heckingborn

(kaster dem paa Gulvet.)

Gaae Fanden i Vold til den, som har laant dig disse Penge, — Jo, jeg skulle vel have været en saadan Nar! Nei, det Kneeb duer ikke.

Andrews

(samler Sedlerne op, og rækker ham dem.)

Mylord!

Heckingborn.

Gaae! siger jeg dig, eller jeg lader dig kaste paa Døren.

Andrews.

Det var dog alt for haardt, om en gammel troe Tiener skulle blive kastet paa Døren, fordi han efterkommer sin Pligt.

Heckingborn.

Men det er ogsaa haardt, at saadan en gammel Esel vil staae og lyve mig noget for i mine aabne Øine.

Andrews.

Mylord! De veed selv best om Deres Omstændigheder ere af den Beskaffenhed, at De kan undvære Pengene. Men vil De ikke modtage dem for Deres egen Skyld, o! saa tag dem for min Skyld!

jeg

jeg besvær Dem Mylord! dersom jeg kommer hjem og har Pengene med mig, saa vil min gamle Fader ikke længere erkjende mig for sin Søn.

Heckingborn.

Han er en Nar. Gaae! jeg trænger ikke til at plyndre dig og din Familie.

Andrews.

Nu vel, siden jeg ikke kan anvende disse Penge til det Brug, som jeg vilde og burde, saa skal De see, hvor megen Værdie jeg sætter paa dem.

(Han løber til Kakkelovnen, aabner Dørren, og vil kaste dem i Ilden.)

Heckingborn

(løber efter og griber ham i Armen.)

Fy, Andrews! det var en hæslig Streg! var det ikke et reent Tyverie fra saa mange Fattige, der kunde blive lykkelige ved disse Penge?

Andrews.

Gud forlade mig, Mylord! men jeg vidste ikke selv, hvad jeg gjorde; og Sorgen over Dem og Deres Forfatning havde reent bragt mig uden for mig selv.

Heckingborn

(tager ham i Haanden.)

Gode ærlige Ven! Men gaae! lad mig være allene! Eenlighed er mig best tjenlig. Reis hjem til dine Forretninger og vær lykkelig! og tænk undertiden paa din gamle Herre, ligesom det altid skal

være

være mig en glad Tanke, at jeg dog har fundet eet taknemmeligt Menneske i Verden.

Andrews.

O Mylord! vidste De, hvor bedrøvet jeg maae forlade dette Sted, o! De lod mig vist ikke reise bort, uden at opfylde min Begjering.

Heckingborn.

Ei Snak. Betænk, min Ven! at der ere hundrede Trængende for hver eeneste, der kan gjøre Godt i Verden; og hundrede som kan gjøre godt for hver eeneste som vil, og som har Hjerte dertil. Betænk saa hvad Rigdom du, med dit Hjertelaug, har i disse Penge. — See nu; tag dette Haandtryk til et Pandt paa mit bestandige Venskab. — Lad mig nu være allene, og reis med Gud! — Farvel!

Andrews

(i det han gaaer.)

Jeg maae endnu see at finde paa andre Udveie. Gud veed han behøver disse Penge!

(Gaaer meget nedslaget ud.)

Anden Scene.

Heckingborn (allene.)

Den ærlige Mand! — og ham skulde jeg kunde berøve det, som han maaskee vilde føle sin hele Levetid? — og kanskee just derved gjøre ham ulykkelig? Nei, det var alt for nedrigt. — Var der mange

saa-

og skal jeg redde. Ha Andrews, Andrews! nu behøver jeg dine Penge.

(Han gaaer hastig ud.)

Femte Scene.

(Et Værelse, hvori hænger adskillige Geværer, Pistoler, Jagttasker, Krudthorn, Hagelpunge og andre saadanne Ting. I Baggrunden staaer paa den ene Side et Skermbræt, og paa den anden Side noget herfra et Bord. Paa Bordet staaer et Skrivertøi og en Æske med Kugler i. Dalton har klædt sig i Ridedragt, og sidder og trækker Støvler paa. William staaer med Sporerne i Haanden. Tom staaer ved Bordet og pudser et Par Pistoler.)

Dalton. William. Tom.

Dalton

(i det han trækker den anden Støvle paa.)

Nu maae Knuden snart briste.

William.

Det vilde jeg ikke haabe, det er jo nye Støvler?

Dalton.

Ha, ha, ha! c'est un bête que celui-ci. Saa spend mig nu Sporerne paa!

William.

Ja, det kan gjerne være.

Dalton

(raaber meget høit.)

Spend mig mine Sporer paa! siger jeg.

Wil-

William.

Herren behøver ikke at raabe saa høit; jeg kan gandske godt høre.

(Han begynder at spænde Sporerne.)

Dalton.

Her i det mindste er dog det Ordsprog usandt: Som man raaber i Skoven saa faaer man Svar.

William (reiser sig op.)

Om Forladelse, jeg hørte virkelig ikke at Herren talte.

(Tom og Dalton leer.)

Dalton (raaber.)

Naa skynd dig og spænd den anden! (William bukker sig og spender den anden Spore.) Lad see, Tom! at du gjør Pistolerne smukt rene.

William.

Ja, saa faaer jeg hente Skoebørsten.

(Dalton og Tom leer.)

Tom (stammende.)

De skal blive saa blanke som Sølv.

Dalton.

Og saa maae du lade dem, saaledes som du pleier, med en god Kugle for hver.

(Han gaaer ud)

William

(i det han gaaer efter.)

Ja mænd er det godt Veir nok, undtagen det er noget koldt. (Gaaer.)

Sjette Scene.

Tom

(allene, bestandig stammende.)

Nu kan de vel gaae an. De ere rene nok. Gid Fanden pudse længere paa dem! — Nu maae jeg til at lade. (Han tager et Krudthorn need og lægger Fængkrudt paa Panden af den ene.) Det var da det første man skal gjøre. (Han hælder Krudt i Haanden og derpaa i Pistolen.) Der er Nummer to, og her er Nummer tre. (Han trykker Forladningen fot, og lader Ladestokken sidde i Pistolen.) Men nu kommer Nummer fire, een af de Erter der ere saa vanskelige at fordøie. (Han rager i Kugle-Esken.) Lad mig see jeg finder een, som min gode Herre ikke skal blive narret med. — See her er een. — Naa, I gode Herrer Stratenrøvere! hvem af Jer der faaer den i Planeten, han faaer en haard Nød at knække.

Dalton.

(i Kulissen.)

Tom! kom hid strax!

Tom.

Nu skal jeg komme, Herre!

(Lægger Kuglen i Esken, og Pistolen bag ved Esken, og gaaer ud.)

Syvende Scene.

Andrews

(kommer ind ad den anden Dør, da Tom gaaer ud.)

Nei, det er mig umueligt at reise. — Alting synes mig er i Uorden her i Huset, og ingen Ting kan jeg finde Rede i. — Blunt er ikke tilstede. Lady Fletcher kan jeg ikke faae i Tale. Admiralen sværmer; og Tjenerne — Ja det er nogle Bæster. Saa meget kan jeg dog finde Rede i, at her er mere end en enkelt Ulykke paa Færde; og at min stakkels gamle Herre er færdig at fortvivle. Disse Penge vil han ikke tage imod, uagtet de tilhører ham, og dog trænger han saa høiligen til dem. Nei, det er umueligt at jeg kan reise bort med dem. — Jeg maae finde paa Udveie til at faae dem bragt paa en listig Maade i hans Hænder. (Han gaaer lidt omkring og grunder.) Det gaaer an! — See her ere alle Skriveranstalter. — (Han sætter sig ned og skriver nogle Ord paa et Ark Papir.) Kuns disse faa Ord, det er nok. (Han tager sin Tegnebog op af Lommen, tæller nogle Bankosedler af, lægger Brevet sammen og Pengene deri.) Nu disse Penge! — en Oblat for Brevet, (han forsegler det,) og saa en kort Udskrift; bare disse Ord: (han skriver) Til Admiral Heckingborn. — See saa! Lad nu det ligge, nu kommer det nok i Eierens Haand. Nu kan jeg gaae, naar jeg vil; — Men dog kuns til

Byen først; for jeg maae absolut vide noget mere om Mylords Forfatning, inden jeg reiser hjem. — Men tyst, kommer der ikke nogen? Jo rigtig; — mon de vil herind? — Jeg troer jeg maae skjule mig bag ved dette Skjermbræt; for jeg vilde dog ikke at nogen skulde finde mig her tilligemed Brevet.

(Han gaaer bag ved Skjermbrættet.)

Ottende Scene.

Heckingborn. Andrews (bag Skjermbrættet.)

Heckingborn.

Ogsaa det var forgjæves. Han er borte. — Ja, hvorfor ikke? — Naa saa vil jeg da lade den Almægtige selv sørge for dig, ærlige gamle Blunt! (Han sætter sig lidet need paa den anden Stoel hvorpaa Dalton sad.) O Heckingborn! Heckingborn! du som engang kunde gjøre andre lykkelige, og hjelpe saa mange — hjelp dig nu selv! — Afmægtige! det kan du ikke. — Alting har du mistet, alting! dit gode Navn og Rygte er borte. Du er en Morder, en Bedrager, en Mordbrænder. (Reiser sig hæftig op.) Nei, Heckingborn! du har dog ikke mistet alt endnu; — din Samvittighed har du i Behold, og Trods nogen kan røve dig den! — Hvad kan Verden da berøve mig mere? — Jo Livet. — Ja, en herlig Skat at holde paa! — Men see om nogen gjør det! — Nei, at gjøre Heckingborn Tjenester, det har al Verden

for-

forsvoret. (Han nærmer sig til Bordet og seer Brevet.) Et Brev! — Tre Breve har jeg faaet i Dag; hu! jeg kan ikke see det uden Gysen. (Han læser Udskriften.) Til Admiral Heckingborn — Atter en ny Opfindelse af den ugudelige Dalton! — Gud forlade ham, for mig han har plaget! — jeg kan let tilgive ham; — nei, jeg læser det ikke, jeg har læst alt for meget. (Han bliver Pistolen vaer, griber i største Iil derefter, trækker Ladestokken ud, og støder en Kugle for.) Ha, vær mig velkommen! min Befrier! — Gud velsigne min Jenny! og forlade mig min sidste Svaghed!

(I det han vil skyde løs, springer Andrews frem, og griber ham om Haanden, saa Skuddet gaaer af i Luften.)

Andrews. *)

Gud! hvad vil De gjøre?

(I det Skuddet gaaer af, styrter Dalton ind fra den ene Side, og den gamle Mand fra den anden Side.)

Niende Scene.

De Forrige. Dalton. Den gamle Mand.

Dalton.

Min Gud! hvor nær kunde dette ikke blevet en Tragoedie!

Den gamle Mand.

Min Fader! (omfavner Heckingborn.)

*) Saafremt Pistolen ikke skulde gaae af, da skal Andrews, i det han griber Heckingborn om Haanden, raabe høit og med tydelig Stemme: heida! hielp! hielp!

Heckingborn.

Min Fader! — hvad er dette?

Dalton

(tager ham fat i begge Armene og seer stift paa ham.)

Hvordan? que diable! — han taler?

Den gamle Mand.

Ja, min Fader! See her Deres Søn.

(Han kaster det hvide Haar og Roqvelauren af sig, og staaer i Søe-Officiers Uniform, som Baron Fletcher.)

Tiende Scene.

De Forrige. Lady Fletcher. Miß Harriet.

Lady Fletcher (styrter ind.)

Min Fader! hvad har De gjort?

Miß Harriet.

Gud! hvad er paa Færde?

Heckingborn.

Kuns paa Veien til at gjøre en Narrestreg. — Men, see der! (Han peger paa Fletcher.)

Lady Fletcher.

Drømmer jeg, eller er jeg vaagen? — Beste Fletcher!

Fletcher (i det samme.)

Dyrebare Jenny! (han kysser hende.)

Heckingborn.

O Andrews! min gode Skjebne styrede din velsignede Haand —

Lady

Lady Fletcher
(falder ham hastig ind)

Og ingen uden en Gud sendte os min Mand i dette forfærdelige Øieblik.

Andrews.

Lykkelige Hændelse!

Fletcher.

Ikke i dette Øieblik, min Dyrebare! (han tager Roqvelauren op, og sætter det hvide Haar paa Hovedet.) Kjender du mig, min Jenny? — Og De, Frøken! her seer De den Mand, som De viiste sig saa ædelmodig imod.

Miss Harriet.

Besynderligt!

Lady Fletcher.

Du, min Fletcher! har spillet denne gamle Mands Rolle? — Naa, jeg kunde ikke gjøre Rede for min egen Følelse, men det var noget gandske usædvanligt, hvad jeg følte strax ved at see denne gamle Mand.

Heckingborn.

Men hvad skal det Indfald betyde?

Fletcher.

Jeg kom til England, og hørte at min Fader endnu ikke var helbredet for sin Sinds Svaghed; Jeg besluttede at curere ham. Jeg kan ikke nægte, at jo en lille Lyst til at sætte en Prøve paa min Jen-

nys

nys Kjerlighed var med i Spillet. Jeg tilstaaer, det var uoverlagt, men — Om du kan tilgive mig, min Beste! det veed jeg ikke.

Lady Fletcher.

Tilgive? — O! her er min Tilgivelse!

(kysser ham.)

Fletcher.

Jeg kom herhid for at iværksætte min Plan. Den ulykkelige Ildebrand hindrede mig i nogle Dage. Endelig kom jeg her i Huset, jeg fandt alle Ting i den Gang, som jeg selv ønskede; men var ikke i Begyndelsen i Stand til at begribe, hvad der bevægede Hr. Dalton . . .

Heckingborn.

Nedrighed, den afskyeligste Nederdrægtighed —

Dalton.

Naa, naa Mylord! ikke for hastig. Jeg er kanskee ligesom de franske Renetter, der ere bedre indvendig, end de seer ud til. Det er en Lykke for mig, som jeg ikke formodede, at den døve Krabat kunde høre saa godt. Nu maae han forsvare mig.

Fletcher.

Nei, Venskab for Dem, min Fader! og de redeligste Hensigter bevægede ham. De troer dog vel mig, der saa umistænkt har kundet gaae og være Vidne til alle Ting. Jeg kan indestaae for ham, at han aldrig har haft i Sinde, enten at gjøre min

Fa-

Fader ulykkelig, eller at forføre min Jenny. Tak min ædelmodige Ven!

(Han tager ham i Haanden.)

Miss Harriet.

Det er min Broder, nu kjender jeg ham.

Dalton.

Tak mig ikke. Jeg har ikke fortjent Deres Tak. Jeg er en Fusentast, sagde Skipper Bluffhead ofte til mig i Nantes; men det har jeg ikke troet førend nu. Den sidste Kuur med Brevet fra Walter Harris var noget for haard; og det kunde læt have gaaet med den, som det gaaer med Rottekrudt i et Apothek, og Satiren hos Skribenterne: naar man ikke er forsigtig og vaersom med de Ting, saa gjør de Skade.

Heckingborn.

Tilgiv mig, Hr. Dalton! ædelmodige Mand! Det er da vel Dem, der har opfundet det falske Brev, at Fletcher var død?

Dalton.

Ja, det er ikke det eeneste falske Brev De har faaet; il y en a bien d'autres.

Ellevte Scene.

De Forrige. Blunt. Fairwell.

Dalton.

Nu kommer De som De var kaldet. Det vil give sig i Enden, sagde Reebslageren; og naar den

er

er god, saa er alting godt. Finis caronum opus, hedder det paa Latin.

Blunt.

Baron Fletcher!

Fletcher.

Ja! ærlige Blunt! det er mig selv.

Heckingborn
(tager Andrews ved Haanden.)

Blunt! her er min Velgjører.

Andrews.

Jeg er inderlig glad over, at jeg har kundet betale en liden Deel af min Geld.

Fairwell (til Dalton.)

Comedien er da vel til Ende?

Dalton.

O ja!

Fairwell (til Blunt.)

Der er alle Obligationer og Vexler tilbage. Hr. Dalton har betalt Pengene; og den fasteste Overbeviisning om hans Redelighed er det eneste, der har kundet bevæge mig til at spille den Rolle, som jeg har spillet.

Miss Harriet.

Min Broder! og jeg har kundet troe om dig, at du var ond? du har aldrig gjort noget Kreatur ondt i dine Dage.

Dalton.

Pige! der har du dine Juveler. Du skal have et Kys for den Handling. Den ærlige Wotton leverede mig dem.

Lady Fletcher (kysser hende.)

Beste Veninde! Naa, hvor mange Træk har jeg ikke nu seet af Dem i Dag, som jeg misunder Dem!

Heckingborn
(tager Brevet som ligger paa Bordet.)

Herr Dalton! hører dette ogsaa til Deres Plan?

Dalton (seer paa det.)

Nei, det maae komme fra en anden. Der ere flere brogede Hunde til, end Præstens.

(Heckingborn aabner Brevet.)

Miss Harriet (til Dalton.)

Naa, nu har jeg intet mere at ønske mig, end at faae London at see.

Heckingborn (læser.)

"Jeg betaler min Gjeld, til Trods for Dem selv "Mylord." (Tager Andrews ved Haanden.) Nei, min redelige Ven! behold dine Penge; hvortil behøver jeg dem nu. (Han omfavner sin Datter og Fletcher.)

Blunt (til Andrews.)

Min varmeste Taksigelse!

Fletcher (til Andrews.)

Behold Pengene; min Ven! Vi har virkelig mi-

stet

slet meget; men jeg har nok tilovers endnu, for endog at kunde leve i Overflødighed; og intet uden Døden skal rive mig af min Jennys Arme.

Lady Fletcher.

Dyrebare Mand!

Heckingborn.

Et Kys, Frøken! og mit evige Venskab! — Her seer man dog, hvor lidet menneskelige Øine kan see ind i det Tilkommende, og hvor daarligt det er at fortvivle, da et eneste Øieblik kan gjøre den sorteste Side i Skjebnens Bog aldeles hvid; og hvem veed, om ikke dette Øieblik ofte har netop været det første, efter at mangen Nar har berøvet sig selv Livet? men saa er det for sildigt. Gid kuns alle Svagsindede ville lære denne Sandhed af mig, saa vel som jeg har lært, at af to Ulykker, er det dog altid bedre at være for riig end for fattig.

De

De syv Tanter.

Comedie i to Acter.

Forfatterens gamle Ven Rahbek tilegnet.

Personerne.

Frøken Mette.
— Barbara.
— Cecilia.
— Maren. } von Willmanns Søstre.
— Antoinette.
— Ophelia.
— Magdalene.

Frøken Helene, deres Broderdatter.
Madame Svik, Gjestgiverske.
Kammerraad Bredahl
Søren Sommer, hans Tjener.
En Dreng.

Handlingen foregaaer i en Sal i et Vertshuus i Kjøbenhavn.

För=

Første Akt.

Første Scene.

Helene. Madame Svik.

Mad. Svik.

Det er i Morgen, siger De, at Deres Onkel skal have Bryllup?

Helene.

Ja vist; og det er mig ubegribeligt, hvor den Vogn kan blive af. Han havde dog skrevet saa udtrykkelig, at Vognen skulde komme, for at hente mig, som i Gaar Morges.

Mad. Svik.

Der er vel indløbet Forhindringer, og den kommer nok. De veed jo, at hverken han eller hans Folk tager ind noget andet Sted end hos mig, naar de kommer til Byen.

Helene.

Det veed jeg; og derfor er det ogsaa just, at jeg er kommet herhen, for at høre om der ingen Efterretning var kommet.

Mad.

Mad. Svik.

Endnu ikke; men naar den kommer saa har jeg den fra første Haand. Det er et gandske fordeelagtigt Privilegium, jeg har faaet, fordi jeg har tjent paa Deres Onkels Herregaard. Jeg var tilfreds at min salig Mand og jeg havde saaledes tjent rundt omkring paa alle Herregaardene i Sjelland, for saa havde jeg Næring fra dem alle.

Helene.

Jeg kan dog ikke nægte, at jeg jo er noget uroelig over denne Udeblivelse.

Mad. Svik.

Deres Uroelighed reiser sig vel ikke saa meget deraf, at De længes efter Vognen, som efter Svaret paa det Brev, som De skrev til Deres Onkel og de mange Tanter, De har.

Helene.

Jeg venter intet Svar paa det Brev, uden mundtlig, naar jeg kommer derud.

Mad. Svik.

Og hvad Svar venter De da?

Helene (sukker.)

Gud veed det. Jeg frygter og haaber. Snart forestiller jeg mig, at de samtykker, snart at de misbilliger mit Valg; og denne Uvished gjør mig meget uroelig.

Mad. Svik.

De plager Dem uden Nødvendighed. Hvorfor skulde Deres Familie misbillige? Hvad kan der vel være paa Kammerraad Brødahl at udsætte? Det er jo en vakker ung Mand, der er agtet og æret af alle, sidder i et godt Embede, og har en net lille Formue aparte.

Helene.

Det er sandt nok; men jeg føler nu, mere end nogensinde, hvor tungt det er at have mistet sine Forældre. Det er dog i alle Tilfælde bedre at have med dem at bestille, end med en Onkel og en Tante.

Mad. Svik.

Gandske rigtig. Og endnu bedre, end naar man har med syv Tanter at bestille, som De. Et gammelt Ordsprog siger: Saa mange Hoveder, saa mange Sind; og hver af Deres Tanter har i det mindste eet Sind for sig selv, om jeg ellers kjender de gode Frøkener ret.

Helene.

Men hvad, om de nu ere eenige allesammen i den Punkt at sætte sig imod min Lykke?

Mad. Svik.

Ih nu, saa bliver De selv ved Deres Beslutning, og lader Tiden jævne alt.

Helene.

Jeg længes efter Vognen, og jeg frygter for

dens

dens Ankomst. Hvad om den afhenter mig for bestandig, saa at jeg ikke mere faaer Lov til at komme til Kiøbenhavn?

Mad. Svik.

O Snak! De er jo endnu ikke nær færdig med alt hvad De skulde lære herinde.

Helene.

Det vilde være stor Skade for mig, om min Underviisning saaledes paa eengang blev afbrudt.

Mad. Svik.

Vist nok Skade, uden at tale om hvad Skade det vilde være, om Deres Omgang med Kammerraaden blev saaledes afbrudt.

Helene.

Spot mig ikke, men hav heller Medlidenhed med mig.

Mad. Svik.

Jeg spotter sandelig ikke. Alvor talt: vilde det dog ikke være Skade?

Helene (sukker.)

Saaledes at forlade . . . .

Mad. Svik.

Kiøbenhavn, eller Kammerraaden?

Helene.

Er det nu et Spørgsmaal?

Mad. Svik.

De elsker da ret inderlig denne lykkelige unge Mand?

He-

Helene.

O ret inderlig!

Mad. Svik.

Nu saa trøst Dem, Frøken! Endnu er der jo ingen Hinder i Veien. Om endog saa var, saa er der jo Raad for alting, undtagen for Døden. Jeg veed forresten nok, at jeg ikke kan trøste Dem; men see til Døren; Deres Trøst kommer.

Helene.

Bredahl! (løber ham imøde.)

Anden Scene.

De Forrige. Kammerraad Bredahl.

Bredahl.

Kjereste Helene! God Morgen! Jeg kommer fra Deres Veninde, som De logerer hos. Man sagde mig at De var gaaet herhen; og jeg skyndte mig for at kunne geleide Dem hjem igjen. Jeg bringer Dem med det samme et Brev, som nyelig er ankommet.

Helene.

Et Brev til mig?

Bredahl.

Netop, ifald ellers ikke Udskriften lyver. Læs selv!

Helene
(tager Brevet og aabner det.)

Det er fra alle mine Tanter. (læser sagte.) Hvad seer jeg! min Onkel er død!

Bredahl.

Deres Onkel død?

Mad. Svik.

Gud være hans Sjel naadig!

Helene.

Ja vist. Hør engang! (læser høit.) "Vi bøie os "i Støvet, tilbede Himmelens skjulte Raad, og kys- "se den Haand, som straffer . . . .

Mad. Svik.

Det Brev vil jeg døe paa, at Tante Cecilia har skrevet.

Helene (læser.)

"Disse vare de første Tanker, der faldt os ind, "da Døden pludseligen i Aftes bortrev vores eeneste "og elskede Broder fra sine dybsørgende Søstre . . .

Bredahl.

Og den stakkels Brud! hvor jeg beklager hende!

Helene (læser.)

"Ogsaa hans Brud sørger med os, dog vil Ti- "den trøste hende, og oprette hendes Tab. Vores "er ubodeligt. En Brudgom kan faaes . . .

Mad. Svik.

Ikke altid. Det har ikke synderlig lykkedes for nogen af de gode Frøkener.

He-

Helene (læser.)

"En Brudgom kan faaes igjen; men hvo erstat-
"ter os Tabet af en saa kjer Broder?"

Mad. Svik.

Ja det vil rigtig nok have sine Vanskeligheder.

Helene (læser.)

"Denne sørgelige Tildragelse gjør det til en Nød-
"vendighed, at vi paa en Dags Tid maae reise til
"Kjøbenhavn, for at konsulere en Advocat. Maa-
"skee ankomme vi paa samme Tid, som dette Brev. —

Mad. Svik.

Hillemænd! der faaer jeg paa engang sex Senge i Brug.

Bredahl.

Syv, skulde jeg tænke.

Mad. Svik.

Nei, kuns sex; for Frøken Barbara ligger paa Gulvet paa sine egne Pudehynder; hvorfor hun heller ingen Kammerleie betaler. Lad mig nu see Atr, hvad jeg behøver for at stille dem tilfreds: Et aparte Værelse til Frøken Maren, for ellers kan de andre ikke sove for hendes megen Snak; Kjøge Huuskors til Frøken Cecilia; en Sminkekrukke og een af de nyeste Romaner til Frøken Mette; et Pund Sukker og en Skaal Melk til Frøken Magdalenes Hund, ifald hun ikke skal rive mine Øjne ud. De nyeste Viser og Syngestykker til Frøken Ophelia. Den

Silke-Seng og en Tjener til Frøken Antoinette. See saa er alting færdigt.

Helene.

Lad mig nu læse videre, uden at blive afbrudt. (læser.) "Maaskee ankomme vi paa samme Tid, som "dette Brev, og da skulle vi mundtlig afgjøre det, "som du har tilskrevet os om. Dog kunne vi ikke "undlade forud at melde dig, at vi aldeles intet ha- "ve at indvende imod det Valg, som du har gjort —

Bredahl.

Beste Pige! hvor er jeg ikke lykkelig!

Helene.

Og jeg da? o jeg er ikke mindre lykkelig!

Mad. Svik.

Det er fornuftige Tanter; det maae man lade dem.

Helene (læser videre.)

"Kuns maae vi bede dig erindre, at du er saa overmaade ung . . . ." hvorledes?

Mad. Svik.

Sexten Aar! kalder man det at være ung i disse Tider for en Pige? Det er nok lidt Misundelse, fordi de selv ere een eller halvanden Gang saa gamle.

Helene (læser videre.)

"Og at du endnu behøver at lære en Hoben, for "ret at kunne forstaae en Huusholdning. Vores eneste "Vilkaar er altsaa det at Bryllupet udsættes i et par "Aar."

Bre-

Bredahl.

Et besynderligt Vilkaar! Og hvad siger De dertil? beste Pige!

Helene.

Hvad skal jeg sige? Jeg tør ikke misbillige mine Tanters Hensigt. De mener det saa vel med mig, som De selv seer.

Mad. Svik.

Men hvad er det for et Brev, der ligger inden i?

Helene.

Det er et Brev til Procurator Troeman, som de beder mig strax at besørge.

Mad. Svik.

Flye mig det, saa skal jeg sende een hen med det, (tager Brevet og vil gaae.) Hvad kan de gode Frøkener have at gjøre med en Prokurator? (afsides.) Det maae jeg vide. (Brækker Seglet, og kommer tilbage.) Gud forlade min slemme Synd! Hvad har je der gjort? Har jeg ikke brækket Brevet?

Helene.

Det er meget uforsigtigt.

Bredahl.

Vi faaer see til at forsegle det igjen, saa at det ikke skal kunne mærkes.

Mad. Svik.

Da nu Ulykken eengang er skeet saa gjør De best i at læse Brevet først.

He-

Helene.

Fy! det var et hæsligt Raad.

Bredahl.

Deri har De ret, kjere Pige! Jo mere jeg lærer at kjende Dem, jo mere holder jeg af Dem.

Mad. Svik.

Nu saa vil jeg da gaae, og see til at reparere, hvad jeg har gjort galt.

(Gaaer, men aabner Brevet, og begynder at læse.)

Bredahl.

De bliver da vel her, for at imodtage Deres Tanter?

Helene.

Det forstaaer sig; og De med?

Mad. Svik

(kommer tilbage.)

Nei det er alt for galt. Jeg fortryder nu aldeles ikke paa mit Fusentasterie og min Nysgjerrighed. Jeg har ikke kunnet bære mig for at læse nogle Ord, og nu skal De bare høre . . . .

Bredahl.

Vi vil intet høre.

Mad. Svik.

De maae, saa sandt som jeg er ærlig, høre. Det er alt for vigtigt for Dem. (Læser.) "Vores eneste Broders pludselige Dødsfald sætter os i den "Forfatning, at vi behøver en lovkyndig Mands "Raad-

"Raadførsel. Deres Reputation er saa almindelig "bekjendt, at vi ikke troe at kunne henvende os til "nogen bedre. Sagen er denne: Fundatsen for "Stamgodset Willmansholm bestemmer, at Godset "altid skal tilfalde den ældste Søn i nedstigende Linie "fra Stamherren, saa længe som mandlige Arvin- "ger existere; men naar disse ophøre, skal Godset "administreres, og Indkomsterne deles i lige Dele "imellem de qvindelige Arvinger, saa længe til der "af dem igjen opkommer Sønner, hvoraf Stamhu- "set strax tilfalder den Ældste og hans Forældre. "Dette Tilfælde er nu indtruffet. Den mandlige "Linie er aldeles uddød med bemeldte vores Broder. "Familien bestaaer nu blot af hans undertegnede syv "Søstre, der alle ere ugifte, og af en Broderdatter, "som endnu er, saa at sige, et Barn. I Morgen "kommer vi til Kjøbenhavn. Vi udbeder os derfor "af Dem, at De ved Middagstider vilde møde os "i den forgyldte Gaas, hvor vi agte at logere, for "at vi med Dem kunne overlægge Maaden, hvorpaa "Stamherrens Villie best kan efterleves. Vi have "den Ære at henleve o. s. v. Mette, Barbara, "Cecilia, Maren, Antoinette, Ophelia, Magda- "lene von Willmans." Forstaaer De det Brev?

Bredahl.

Upaatvivleligen.

He-

Helene.

Det er tydeligt nok.

Mad Svik.

Jeg vil døe paa, at De ikke forstaaer det. Hvad mener De, Herr Kammerraad! at Hensigten er med alle disse Tanters Reise til Kjøbenhavn?

Bredahl.

Det staaer jo udtrykkelig i Brevet.

Mad. Svik.

Det staaer der ikke udtrykkelig; men naar man har en fiin Næse, som jeg, saa lugter man let Hensigten. Hør nu, saa skal jeg forklare Dem Sagen. Enhver af de gode Tanter har Lyst til at blive Eier af Stamgodset. De vil gifte sig, det vil de. Det er den eeneste Maade, hvorpaa det kan lykkes dem. Derfor er det, at Frøken Helene er kuns et Barn; derfor er det, at hendes Bryllup skal udsættes endnu i et Par Aar. Forstaaer De nu Meningen?

Helene.

Jeg kan aldrig troe, at det er deres Hensigt.

Bredahl.

Mig forekommer denne Plan ikke saa urimelig.

Helene.

De har saa tidt erklæret at ingen af dem giftede sig.

Mad. Svik.

Kan vel være. Men nu hænger der et Stamgods paa Krogen, som Lokkemad.

Bre-

Bredahl.

Jeg begynder at frygte for at De har ret, Madame! og jeg vilde give tusende Rigsdaler til hvem der kunde faae denne Plan til at ryge i Luften.

Mad. Svik.

Tusende Rigsdaler! Den skal ryge i Luften. Vil De holde Ord?

Bredahl.

Der har De min Haand; og den er saa god som . . .

Mad. Svik.

Som en Obligation.

Helene.

Men siig mig dog hvorledes det skal gaae til?

Mad. Svik.

Hvorledes. Ja det faaer ingen af dem at vide. Jeg kjender Dem. De kunde fordærve mig Sagen.

Bredahl.

Men vær forsigtig! Jeg beder Dem.

Helene.

Det er mine Tanter; det maae De ikke glemme.

Mad. Svik.

Vær roelig! jeg skal intet glemme. . . . Men hvad er det for en Latter? Jeg troer det er Deres Tjener, Herr Kammerraad! Hvad mon han leer ad?

Tredie Scene.

De Forrige. Søren Sommer.

Søren.

Ha ha ha ha. Nu har jeg da i min Levetid aldrig seet Magen. Om Forladelse, Herre!

Bredahl.

Hvad leer du ad? min gode Søren!

Søren
(bliver ved at lee.)

Herren maae ikke blive vreed; men jeg kan, Gud hjelpe mig! ikke lade være at lee. Ha ha ha.

Bredahl.

Nu saa lee i Guds Navn, og behold din Glæde for dig selv.

Søren.

Jeg skal sige Herren . . . . Ha ha ha . . . .

Mad. Svik.

Kan det da ikke faae Ende? din Grinebider!

Søren.

Frøkenens . . . . ha ha ha . . . . O jeg sprakker af Latter; ha ha ha . . . . Frøkenens Tanter er kommet, ha ha ha . . . .

Bredahl.

De er kommet?

Søren.

Ja de holder nede i Gaarden . . . . ha ha ha . . . .

He-

Helene.

Jeg beder dig, at du ikke leer ad dem i min Nærværelse.

Søren.

Det er ikke ad dem Frøken, men det er over Maaden hvorpaa de reiser ... ha ha ha.

Bredahl.

Skal vi gaae ned for at tage imod dem?

Helene.

Ja lad os det.

Mad. Svik.

Nei det giver jeg ikke mit Samtykke til. De maae lystre mine Ordres. De veed hvorfor. De følger Frøkenen hjem, Herr Kammerraad! og om en Times Tid kommer De her igjen begge to, som om jeg havde ladet Dem vide, at Tanterne var kommet.

Bredahl.

Som De behager. Men hvad var det som Herr Søren fandt saa latterligt?

Søren.

Jeg staaer nede i Gaarden, saa kommer der mig en stor Holsteensk Vogn rullendes ind ad Porten, og saae for al Verden saa livagtig ud, som en Valdbyevogn ... ha ha ha .... der kjører til Torvs med Gjæs. Der var kuns tre Sæder, og der sad Frøkenens Tanter, to og to paa hvert Sæde, hver

med

med sin Byldt paa Skjødet; og Frøken Barbara maatte . . . . ha ha ha . . . . tage til Takke med at sidde hos Kudsken.

Mad. Svik.

Hvorfor de andre sikkert ogsaa maae betale Fortæring og Bompenge for hende paa Veien.

Bredahl.

Og du havde ikke den Eftertanke at hjelpe dem af Vognen?

Søren.

Herren maae ikke tage mig det ilde op; men jeg kunde, min Troe! ikke for bare Latter. Desuden var der strax syv eller otte Mennesker ifærd med at læsse dem af.

Helene (til Bredahl.)

Saa er det nok best, at vi gaaer, inden de kommer.

Søren.

Det har, saamænd, ingen Hast, Frøken! De bliver ikke aflæssede i en halv Time, for de var saaledes stuvet paa Vognen, at jeg troer Kudsken maae kjøre under Lofts-Winden, og vinde dem af, som man vinder Meelsække af en Møllervogn . . . ha ha ha.

Mad. Svik.

Det bliver dog best, at De gaaer.

Bredahl.

Altsaa farvel! Følg med, Søren!

Mad.

Mad. Svik.

Nei, endnu eet Ord, Herr Kammerraad! Kan De ikke tjene mig i at laane mig Søren i et par Timers Tid? Jeg har ingen Tjener ved Haanden, og dersom Frøken Antoinette ikke strax faaer een, saa bliver hun vreed.

Bredahl.

Meget gjerne. Du bliver altsaa her, Søren!

Søren.

Med Fornøielse. Hvor mon man bedre er, end blandt sin Slægt og Venner?

Bredahl.

Men glem ikke, Madame! hvad De har lovet mig!

Mad. Svik.

Vær De roelig! Troer De at jeg glemmer tusende Rigsdaler?

Helene.

Farvel! jeg stoler paa et godt Udfald.

(Gaaer med Bredahl.)

Fjerde Scene.

Mad. Svik. Søren.

Mad. Svik.

Hør nu, min gode Søren Sommer! jeg behøver din Hjelp.

Søren.

Det er mig kjert. Min heele Krop er til din Tjeneste; uden at tale om Sjelen. Den slider du ikke saa let op.

Mad. Svik.

Saa meget desto bedre; for egentlig er det kuns Sjelen jeg behøver.

Søren.

Au, det var ilde, for jeg har lært i min Ungdom, at man skal aldrig frygte for dem, der kan forbærve Legemet.

Mad. Svik.

Monsieur Søren er honet.

Søren.

Det skulde jeg troe. Men hvad har da min Sjel at bestille?

Mad. Svik.

Den skal gaae mig tilhaande.

Søren.

Det gjør den med Fornøielse. Men siig mig først, hvad betyder de tusende Rigsdaler, som du talte med min Herre om? Jeg skulde dog aldrig troe at Fanden rider dig......

Mad. Svik.

Slubbert! Men hør nu: hjelper du mig til at fortjene de tusende Rigsdaler, saa er din Lykke gjort.

Sø-

Søren.

Jeg forstaaer dig; men det har du jo allerede lovet mig.

Mad. Svik.

Kuns halvveis, Kammerrat! Og vil du ikke opfylde dette Vilkaar, saa er der nok som vil.

Søren.

Mange Tak! jeg skal bede dig at de andre maae blive uden for Spillet. Men siig mig nu hvad jeg har at gjøre?

Mad. Svik.

Kjender du disse Tanter noget nøie?

Søren.

Saa temmelig. Jeg var i Fjor med min Herre i to Dage paa Willmansholm, som jeg kalder Tantenborg, og der studerede jeg dem af Grunden. De ere lovlig dumme allesammen. Der er ingen Ære ved at narre dem.

Mad. Svik.

Ja vare de klogere, saa toeg jeg mig ogsaa i Agt for at bruge dig.

Søren.

Mange Tak for Complimenten.

Mad. Svik.

Intet at takke for. Læs dette Brev.

(Flyer ham Brevet.)

Søren
(efter at have læst.)

Og hvad lærer vi nu af dette Brev?

Mad. Svik.

Dosmer! kan du ikke begribe at enhver af disse syv kloge Jomfruer har Lyst at skaffe sig en Søn, der kan blive Eier af Stamgodset.

Søren.

Og denne Søn skal jeg da skaffe dem? Een kunde gaae an, men syv paa eengang, det er vel meget. Jeg er ingen Hercules.

Mad. Svik.

Hercules eller Mardochæus, det er ikke Sagen. Men du skal betage disse Damer Lysten til at gifte sig.

Søren.

Dertil veed jeg kuns to Midler.

Mad. Svik.

Og det er?

Søren.

Det eene er at læse Ritualet op for dem.

Mad. Svik.

Det duer ikke. Jeg har endnu aldrig hørt, at det Middel har hjulpet.

Søren.

Nu saa er det andet desto kraftigere: Jeg gifter mig med dem allesammen. Inden to Gange fire og tyve Timer skal de være saa kiede af Ægteskab, som Kat af Senop.

Mad. Svik.

Er det saaledes du agter at behandle mig?

Søren.

Nei det er en anden Sag. Dig skal jeg behandle saaledes, at du skal ønske, at du havde to Mænd, som jeg dog forresten vil frabede mig; men skal mage det saaledes med de andre, at de skal ønske, at de havde kuns en halv allesammen.

Mad. Svik.

Nu ingen Spøg mere, det haster, og jeg er bange, at de kommer.

Søren.

Du skal blive fornøiet med mig. Naar paatoeg jeg mig noget som jeg ikke udførte? Jeg er en Polyphemus i Intriguer, og en Holofernes i Skjelmstykker. Jeg kjender Farvandet, og Kjerlighed er min Loots. Men du veed at Lootser maae have Brændeviin. Jeg lader mig nøie med Viin.

Mad. Svik.

Du skal faae saa meget, som du behøver.

Søren.

Men nu maae du forhindre Procuratoren fra at komme.

Mad. Svik.

Dummerhoved! kan du ikke begribe, at du skal agere Procurator?

Søren.

Men om de nu kiender Procurator . . . hvad er det nu han hedder? (seer i Brevet.) Procurator Troeman?

Mad. Svik.

Er du saa fattig paa Opfindelser, at du ikke skulde vide Raad for det? Jeg seer at den Rolle er for vanskelig for dig. Du kan vel ikke agere Procurator?

Søren.

Jeg skulde ikke kunde agere Prokurator? Jeg kan tage pro arrha. Det er Finessen i Konsten. Jeg givet ikke fire Skilling for en Procurator der ikke forstaaer det Kneeb.

Mad. Svik.

Er det da nok, naar man forstaaer det?

Søren.

Det er Hovedsagen. Rigtig nok hører der lidt eet og andet til aparte; men det er Smaaeting, som jeg let skal komme ud af. Kuns maae jeg gjøre dig opmærksom paa een Ting. Jeg har ladet mig sige, at det ikke skal være brugeligt at tale i Skrankerne med Liberie paa, undtagen med Studenter-Liberie. I sig selv kunde det rigtig nok være det samme, men Moden tillader det nu eengang ikke; og man maae Skik følge eller Land flye.

Mad.

Mad. Svik.

Det er der gode Raad for. (Flyer ham en Nøgle.) Der har du Nøglen til mit Klædeskab. Der finder du min salig Manns Klæder, som du godt kan bruge. Og neden i Skabet staaer et Par Flasker Viin. Men tag dig i Agt! Gud naade dig, ifald du drikker en Taar over Tørsten!

Søren.

Vær roelig! Men jeg siger dig, at bliver jeg drukken, saa er det ikke af Viin, men af Kjerlighed, som jeg nu kommer til at vade i, op over Støvlekraverne.

Mad. Svik.

Saa skynd dig, skynd dig! Jeg synes, jeg hører Allarm i den forreste Stue. De kommer. Jeg skal være ved Haanden, og hjelpe dig med hvad du behøver. Afsted! (Skyder ham til Dørren.)

Søren.

Jeg gaaer, jeg gaaer. Men først pro arrha. (Kysser hende.)

Mad. Svik.

Herr Søren begynder at blive næsviis.

Søren.

Hvor vil du vente at Tingene skulde gaae godt for mig, naar jeg ingen Opmuntring fik? Soldaten faaer Brændeviin med Krudt i, førend han hidses paa Fienden.

Mad. Svik.

Afsted, afsted, Sladderhank!

Søren.

Jeg gaaer, jeg gaaer. Farvel min Elskværdigste!
(Kysser paa Fingeren, og gaaer ud ad den ene Side.)

Femte Scene.

Mad. Svik (allene.)

Nu maae de komme naar de vil. Jeg er vis paa at Søren spiller sin Rolle godt. Det er en habil Karl. Jeg kommer dog til at gaae Frøkenerne imøde, og tage imod dem med Respect, ellers bliver de vreede, især Frøken Antoinette. (Gaaer til Dørren i Baggrunden, og aabner begge Fløiene.) Ih min Gud! mine naadige Frøkener! er De allerede der? Velkommen til Byen!

Sjette Scene.

Mad. Svik. De syv Tanter (i Reiseklæder.)

(De træder ind parviis, og i følgende Orden: Antoinette i Spidsen, derefter Mette og Magdalene, efter dem Maren og Ophelia, tilsidst Cecilia og Barbara.)

Antoinette

(rækker Mad. Svik Haanden at kysse.)

God Dag, mit Barn! hvorledes lever du?

Mad. Svik

(kysser hendes Haand)

Jeg takker Deres Naade, ret vel.
(De andre kysse hende paa Munden, hver i sin Orden.)

Cecilia.

Gud være med dig, mit Barn, og med dit hele Huus!

Mad. Svik.

Jeg takker Frøkenen for hendes gode Ønske.

Maren.

Vi kan vel logere her i Nat, som vi pleier? Vi bliver her ikke længere end til i Morgen. Vi kan ikke. Nei mænd kan vi ikke. Hør nu saa skal jeg sige dig hvorfor. Vores kjere Broder har lagt sig til at døe, og . . .

Cecilia.

Gud give ham den evige Glæde!

Maren.

Amen! og seer du, mit Barn! saa er der hundrede Ting hjemme at tage vare paa. Hør nu saa skal jeg sige dig: For det første maae vi tænke paa Begravelsen, for det andet . . .

Magdalene
(med en Hund paa Armen.)

Tænke? naar tænkte vel du, Søster? Du taler saa meget, at du aldrig faaer Tid til at tænke.

Maren.

Maae jeg faae Lov til at tale ud? Hør nu, saa . . .

Magdalene.

Nei du skal holde din Mund, og lade os andre tale med. Seer du det?

Maren.

Jeg faaer vel tie; for naar du bliver vreed, saa lader du det ikke blive ved Munden allene.

Mette.

Hør, min Moer! vær saa god og send strax Bud efter en Haarskjerer, for jeg vil paa Comedie i Aften.

Cecilia.

Du tænker ikke paa andet end paa Stads og Comedie. Jeg beklager at det er ikke Søndag, at jeg kunde faae en god Aftensang at høre. Den maae vi savne paa Landet.

Maren.

Du har ret, Søster! for hør nu, saa skal jeg sige dig: Jeg holder ogsaa meget af Kirken, medens man synger; men hvad jeg ikke kan lide, er at man skal holde Munden, saa længe som Præsten er paa Prædikestolen, undtagen naar han læser Evangeliet.

Mette.

Madame Svik! glem ikke Haarskjereren!

Mad. Svik.

Han boer strax herved.

Ophelia.

Lad Buddet med det samme kjøbe mig et Par af de nyeste Syngestykker.

Mad. Svik.

Skal skee. (Vil gaae.)

Antoinette.

Jeg haaber at jeg faaer den sædvanlige Seng.

Mad. Svik.

Det forstaaer sig, den med det Damaskes Omhæng.

Barbara.

Jeg behøver ingen. Jeg ligger som sædvanlig.

Maren.

Og jeg, min Beste! jeg faaer det Værelse hvori den Seng staaer med det chinesiske Omhæng; for hør nu saa skal jeg sige dig, naar jeg saa ikke kan sove om Natten, som desværre ofte hænder, saa ligger jeg og moerer mig med at snakke med de Chinesere, der er malet paa Omhænget.

Ophelia.

Og hvad svarer saa Chineserne?

Maren.

De gjør, hvad du burde gjøre, min Søster! de hører og tier.

Magdalene.

Maa kom nu ikke op at slaaes!

Ophelia.

Nei saa maatte vi have dig med, Søster!

Magdalene.

Hun er ret høflig, Masoeur! det maae jeg sige.

Cecilia.

Roelig dog, roelig, mine Søstre! lader os være

som

som de syv kloge Jomfruer, der altid havde Olie i deres Lamper.

Barbara.

De kunde have hjulpet sig med Tran, de gode Mamseller. De vare vel ikke saa steenrige.

Magdalene.

Det var vel ogsaa for kostbart for dig, Barbara? Madame Svik! Jeg haaber, at De ikke glemmer min Hund.

Mad. Svik.

De har at befale over alt det Sukker og den Melk her er i Huset.

Barbara.

Den Hund æder dig fattig.

Magdalene.

Det er den eeneste Skabning, der aldrig gjør mig Fortræd, eller skiændes med mig, og derfor sparer jeg heller ikke noget paa den.

Antoinette.

Og saa, mit Barn! lader du gaae Bud efter vores Broderdatter.

Cecilia.

Siig hende, at hun ikke maae pynte sig.

Mette.

Det vilde ellers see ud, som om hun kom for at trodse sine Tanter, og for at stikke dem ud.

Mad.

Mad. Svik.

Jeg skal ikke glemme det. (Vil gaae.)

Maren

(holder hende tilbage.)

Hør nu, saa skal jeg sige dig: Siig hende, at vi ere Hadere af Ceremonier; at vi ere hendes Tanter; at hun kjender os, og vi hende; at vi ønsker at tale med hende; at det er os inderlig kjert at see hende; at hun gjerne kan komme som hun gaaer og staaer; at vi ikke bliver her længe i Byen; at vi reiser igjen i Morgen Middag; at hun maae være hos os bestandig, saa længe som vi ere her; at vi . . . . .

Magdalene.

Trrr! hvor den Mund løber paa hende, som en Kjep i et Hjul! Kan det faae Ende engang, at Konen kan komme til at gaae?

Maren.

Jeg tier, jeg tier, du Rabenskrålle!

Mad. Svik.

Og jeg gaaer for at udrette Deres Befalinger.

Barbara.

Kuns to Retter Mad til Middag. Jeg betaler kuns atten Skilling for min Middagsmad, og en halv Skilling for Brød.

Mad. Svik.

Det skal ingen Vanskelighed have. (Gaaer.)

Sy=

Syvende Scene.

De Forrige, undtagen Mad. Svik.

Magdalene.

Den gode Prokurator kunde nok være her. Det er just ikke anstændigt at lade os saaledes vente paa sig.

Maren.

Ja, ifald han har faaet Brevet, Søster! men det er muligt at det kan være gaaet Feil. Saadant arriverer saa tidt. Hør nu, saa skal jeg fortælle Jer hvorledes det gik mig for en halv Snees Aar siden med et Brev . . . . . .

Ophelia.

En anden Gang, Masoeur!

Maren.

Jeg troer at jeg aldrig har fortalt Jer det. Hør nu saa . . . . . .

Magdalene.

Jo hundrede Gange i det mindste, saa jeg skal bede dig, at du vil spare os i Dag.

Barbara.

Bare den Prokurator er en habil Mand.

Cecilia.

Med Himmelens Bistand vil han nok vide at finde Raad.

An-

Antoinette.

Det er den fornemmeste Procurator i Kjøbenhavn; ellers havde jeg ikke givet mig af med ham.

Ophelia.

Fornem, eller ikke fornem, det ligger der kuns lidt Lag paa; naar han bare har Kundskaber og forstaaer Loven og Propheterne.

Cecilia.

Loven og Forordningerne vil du sige! Du maae ikke tale saa bespotteligt.

Maren.

Ja hør nu, man har sagt mig at det skal være en Mand, der ikke har sin Lige i at tale.

Mette.

Ja det er Vand paa din Mølle. Og jeg forestiller mig ham som en ung, smuk, velskabt Mand.

Barbara.

Og jeg bilder mig derimod ind, at det er en Mand af en sat Alder; der har noget til Beste, og som mere har lagt sig efter at fortjene end at fortære.

Mette.

Ja du er en Barbar, Søster! det kan man høre paa dit Navn.

Barbara.

Og du er en Gjed, Mette! det kan man høre paa dit Navn.

Mette

Mette.

Veed du hvad, min Søster? Eengang for alle: Jeg lider ikke det Navn. Jeg vil ikke hedde Mette. Jeg hedder Medea.

Cecilia.

Gud forlade din slemme Synd! Behold det Christne Navn, som du fik i din Daabes Pagt.

Antoinette.

Stille dog! skammer I jer ikke saaledes at mundhugges?

Magdalene.

Det er det jeg hundrede Gange har sagt dem, men det nytter ikke.

Cecilia.

Ja du har ogsaa den rette Maade at omvende Folk paa.

Ophelia.

Stille dog! der kommer nogen.

Ottende Scene.

De Forrige. Mad. Svik.

Mad. Svik.

Her er en Prokurator uden for, som ønsker den Ære at tale med Frøkenerne.

Maren.

Saa gik dog Brevet ikke Feil den Gang. Jeg var

var næsten paa Vei til at troe det; for det har man seet Exempler paa før. Hør nu skal jeg . . . . .

Magdalene.

Tie stille!

Mette.

Det er ilde at jeg ikke er klædt endnu.

(Gaaer hen til et Speil, og pynter noget paa sig.)

Antoinette.

Beed ham komme ind, og lad os saa være allene med Manden.

(Mad. Svik gaaer, og Antoinette sætter sig i en Lænestoel.)

Niende Scene.

De Forrige, undtagen Mad. Svik.

Cecilia.

Nu i Guds Navn, lad os da høre ham, og følge hans Raad.

Ophelia.

En viis Mands Tale, er som et Guldæble i en Sølvskaal, som Sprach siger.

Barbara.

Hvad siger du? Et Sølvæble og en Guldskaal!

Magdalene.

Ja det havde du nok Lyst til at have fat paa? du!

Antoinette.

Hold dog op engang! der kommer han.

Ti=

Tiende Scene.

De Forrige. Søren.

(i sorte Klæder, med en stor Paryk paa Hovedet; et Plaster over det høire Øie, og et mindre dito under Næsen.)

Søren.

Underdanige Tjener, mine smukke Frøkener!

Mette

(som kommer fra Speilet.)

Han er styg som Fanden, men han har dog Levemaade.

Antoinette

(reiser sig lidet op, og sætter sig strax igjen.)

Bekommen Herr Troeman! Deres Karakter? om jeg maae spørge.

Søren.

Med Deres høigunstige Tilladelse, mine naadige Frøkener! Jeg hedder ikke Troeman.

Maren.

Hvorledes? hør nu: De hedder ikke Troeman? De er ikke den som vi har skrevet til?

Søren.

Nei, min Naadige! jeg hedder Bartholomæus, og er Ihændehaver af Brevet, som jeg herved har den Ære at forevise Dem. (Viser Brevet.)

Antoinette.

Og hvorledes er det kommet i Deres Hænder?

S ø-

Søren.

Det skal jeg allerunderdanigst forklare Deres Naade. Jeg er Herr Troemans intime Ven og Kollega i Skrankerne. Jeg er den af alle Advokater, som han har den meest uindskrænkede Tillid til, og som besørger hans Forretninger, naar han selv er upasselig.

Magdalene.

Hvad er der da nu at sikke paa ham?

Cecilia.

Har Himlen slaaet ham med en Sygdom?

Søren.

Ja; men denne Sygdom er ikke dødelig, haaber jeg.

Barbara.

Dødelig eller ikke, saa koster det Penge at være syg i Kiøbenhavn.

Søren.

Ak! om han døde, hvad tabte da ikke Retfærdigheden? Han er ubestikkelig. Han dømte for et Par Aar siden sin Hest fra Livet, fordi den havde slaaet en Hund ihjel. Pereat justitia, sagde han, et fiat mundus.

Maren.

Det var ret, for hør nu, saa skal jeg . . . . .

Magdalene.

Saa tie dog stille!

Ophelia.

Er Sygdommens Symptomer farlige? som Doktorne kalder dem.

Søren.

Jeg skal have den Ære at fortælle hvorledes han er kommet til den Ulykke. Han var i Aftes paa Bal i det juridiske Selskab. Han er, som De vel veed, en smuk gammel Mand, der gjør alting med.

Antoinette.

Vi har ikke den Fornøielse at kjende ham personlig.

Søren.

Det er Skade. Kort at fortælle: Manden dandser en Solo, og just som han vil gjøre en Pirouette . . . see saaledes (dreier sig om paa den ene Fod.) Saa bliver Foden forviklet i hans Kappe, saa at han falder og forvrider en Seene i den venstre Fod, og man maae lade ham bære hjem.

Cecilia.

Hvor mange Ulykker er dog ikke Mennesket underkastet! Men det er en Guds Straf over ham.

Søren.

Kan gjerne være. Hans dydige Kone er utrøstelig. Og saadanne Tilfælde er det, der ofte gjør Ægteskabet ulykkeligt. Derfor har jeg endnu ikke kundet resolvere til at gifte mig, men er Pebersvend den Dag i Dag er.

Met-

Mette.

Men naar Sygdommen ikke er af anden Beskaffenhed saa kan vi jo kjøre hen og tale med ham.

Antoinette.

Det er ogsaa sandt.

Søren.

Tillad mig Deres Naade! at anmærke, at Lægerne aldeles har forbudet ham at tale med Folk.

Magdalene.

Og det for en lumpen Beenskades Skyld?

Søren.

Ulykkeligviis er det truffet paa den Scene i det venstre Been, der communicerer med Underlivet, og . . . .

Cecilia.

Staaer i Forbindelse med Underlivet, vil De sige.

Søren.

Gud forlade mig! og De ogsaa, min Naadige! . . . der staaer i Forbindelse med Underlivet, vilde jeg sige, hvor den passerer igjennem Lungen, og gjør siden en Vending ned ad, for at komme ind i Hjertet.

Mette.

Det er farligt, ifald Manden har Hjertet paa det rette Sted.

Søren.

Ja det har har han, min smukke Frøken! Nu er

er det en bekjendt Sag, at en duelig Advocat ikke kan tale, uden at arbeide med ethvert Ledemoed paa sin hele Krop . . . .

Ophelia.

Det er hvad Juristerne kalder, at tale med Emphase.

Søren.

Gandske rigtig. Troeman kunde altsaa ikke tale med de naadige Frøkener, uden at bevæge den venstre Fod. Dette Arbeide vilde angribe hans Lunge, hvilket vilde være farligt formedelst Communionen . . . jeg vilde sige . . . Forbindelse med Hjertet; og man paastaaer, at naar der først kommer Koldfyr eller Kræft i Hjertet, saa gaaer Patienten ad undas.

Barbara.

Skal vi da betale to Advocater, fordi han er bleven syg?

Søren.

Aldeles ikke. Jeg forretter denne Consultation gratis. Med Betalingen behager De at henvende Dem til Troeman, med mindre De af egen Godhed skulle vilde forunde mig en liden Discretion.

Antoinette.

Det skal ikke mangle. Men vil De ikke behage at tage en Stoel!

Maren.

O ja! lad os sidde allesammen, for at kunne tale i Ma-

i Magelighed. (Hver henter sin Stoel, og imidlertid flytter Søren Plasteret fra det høire Øie hen paa det venstre.)

Barbara.

(sagte til de andre.)

Jeg synes at han var før blind paa det høire Øie.

Mette.

Det forekommer mig ogsaa saaledes.

Cecilia.

Du tager Feil, Søster!

Antoinette.

Ja vist, det var det venstre Øie.

Ophelia.

Upaatvivleligen. Saae jeg det ikke før, da jeg stoed og vendte Ansigtet imod ham, at Plasteret sad lige ud for mit venstre Øie?

Maren

(til Søren, i det de sætter sig ned.)

Maae jeg nu have den Ære at fortælle Dem Sagen korteligen. Hør nu saa . . .

Magdalene.

Det kan du ikke, Søster!

Søren.

Det behøves ikke. Brevet indeholder al den Oplysning, jeg trænger til.

Antoinette.

Og hvad er da Deres Mening?

Søren.

Sagen er, at der skulde være en mandlig Arving til Stamgodset.

Ophelia.

Og den er der nu ikke.

Søren.

Men den kan komme. Det er mig sagt at De skal have en elskværdig ung Broderdatter.

Barbara.

Det er sandt nok, men hun er alt for ung endnu.

Søren.

Hvor gammel da? om jeg maae spørge.

Magdalene.

Med Skam at tale om, Herr Procurator; hun er kuns to Aar ældre end min lille Hund. Neppe sexten Aar endnu.

Søren.

Men det er jo nuomstunder den rette Alder for et Fruentimmer til at gifte sig.

Ophelia.

Nei mange Tak! de maae samle lidt mere Forstand.

Mette.

Deres Legeme er jo ikke engang ret udviklet i den Alder.

Søren.

Nu vel da: saa bier man et Par Aar.

Antoinette.

Det er ikke raadeligt at bie. Der gaaer saa let tre eller fire Aar hen, og imidlertid skal Godset, efter Fundatsen, administreres.

Barbara.

Og De veed, hvorledes Administratører i Almindelighed er? De Herrer tager Fløden for dem selv, og lader den afskummede Melk blive tilbage.

Søren.

Der er altsaa, i mine Tanker, kuns eet Middel tilbage.

Cecilia.

Og det er?

Søren.

At Deres Naader anstiller et ordentligt Veddeløb, om hvem der kommer først til Maalet.

Antoinette.

Et Veddeløb?

Maren.

Det var løierligt nok. Men hør nu, saa . . .

Magdalene.

Ja var det med Munden, saa løb du fra os allesammen.

Ophelia.

Men forklar Dem. Jeg forstaaer Dem ikke.

Søren.

Jeg mener et Egteskabs-Veddeløb. At mine

naa-

naadige Frøkener giftede sig allesammen jo før jo heller.

Cecilia.

Gud forlade Dem for et saadant Raad!

Barbara.

Jeg gifter mig ikke. En Mand er et alt for kostbart Møbel.

Mette.

Der er dog noget i, hvad han siger.

Søren.

Det vilde da komme an paa, hvem af de smukke Frøkener, der først fik en Søn. Det kunde ikke staae saa længe paa.

Maren.

Vi gifter os ikke. Hør nu saa skal jeg . . .

Magdalene.

Svar for dig selv, om du saa behager.

Mette.

Det har du Ret i, Søster!

Søren.

De ere jo alle i Deres blomstrende Alder, og bestemt til at forplante Verden?

Antoinette.

Men sæt nu engang . . . endskjøndt jeg ikke troer nogen af os beqvemmer sig dertil . . . sæt at vi fik i Sinde at benytte os af dette Raad, hvorledes skulde vi da bære os ad?

S ø-

Søren.

Ja seer De, Deres Naade! Det er en Sag, der er udenfor min Competence. Det er en Ægteskabs-Casus, og dem har min Broder Privilegium exclusivum paa.

Mette.

Hvorledes det? Har ikke enhver Procurator Lov til at føre hvad Sag han vil?

Søren.

Saaledes var det i gamle Dage, da Loven laae, saa at sige, i Overdrev, saa at alle Kreature kunde græsse i Fleng derpaa. Men hvad skede? Der gik den ene og aad op for den anden, reves og sloeges om Processer, bagvaskede og bagtalede hinanden, for at trække Næringen til sig. Hvem der var om sig, fik alle de gode Sager, de andre de fik blot Tidslerne, eller de slette Sager, saaledes kalder vi Jurister dem, der ikke betaler sig godt. De maatte altsaa sulte, som enhver let kan begribe, sætte af paa Huldet. Den ene græssede paa den andens Ager, og det gav Anledning til et evigt Hurlumhei. Nu kom Udskiftnings-Væsenet med Bøndergaardene i Moden. Man saae at det var fordeelagtigt, og derved faldt nogen af os paa at forsøge, om vi ikke paa samme Maade kunde faae Loven skiftet ud af Fælledskab. Der var mange Kabaler derimod, men endelig triumpherede den gode Sag, og vi fik Udskift-

Stiftningen i Stand. Hver Procurator fik saaledes sit Enemærke, eller sit Kapitel i Loven, som han maae gjøre sig saa nyttigt, som han best veed, vil, og kan; og uden for det maae han ikke komme. Saaledes fik min Broder . . . og artigt nok er det, at det skulde just træffe paa ham, der er ugift ligesom jeg . . . saaledes fik han det Kapitel om Ægteskab.

Ophelia.

Det er tredie Bogs sextende Kapitel. Det Kapitel, der følger strax efter det om Alfare-Veie.

Søren.

Min smukke Frøken er kapitelfast i Loven?

Ophelia.

Ikke synderlig. Men det Kapitel har jeg nyelig læst.

Søren.

Det er et langt og feedt Kapitel. Min Broder lever gandske ypperlig deraf.

Maren.

Hør nu: og hvad for et Kapitel har De faaet?

Søren.

Trettende Bogs sjette Kapitel, om Løsagtighed.

Mette.

Sjette Bogs trettende, vil De nok sige. Jeg har ogsaa læst Loven.

Søren.

Om Forladelse! Jeg bytter sandelig ikke med

min

min Broder, uagtet hans Kapitel er dobbelt saa langt som mit. Det Kapitel jeg har faaet er drøit og godt; for det bruges saa meget, skal jeg sige.

Antoinette.

De kan da altsaa ikke raade os i denne Sag?

Søren.

Ja det kommer an paa et Spørgsmaal: Bestemmer Fundatsen at den Søn, der arver Stamgodset, skal være avlet og født i et lovligt Ægteskab?

Cecilia.

Det forstaaer sig. Vores Stamfader var gudfrygtig og en god Christen.

Søren.

Au, det var Skade. Naar ikke den Klausul havde været, saa havde jeg nok kunnet hjelpe mine naadige Frøkener ud af Forlegenheden. Nu maae jeg overlade det til min Broder, der, uden at rose mig selv, er en klog, smuk, velskabt, ung Mand, ugift, og i sin beste Alder. Jeg skal sende ham herhen. Naar befaler De, at han skal komme.

Mette.

Lad ham komme jo før jo heller.

Antoinette.

Saa sagte, Søster! Vi skal jo dog ikke gaae i vores Reiseklæder den hele Dag?

Barbara.

Jeg klæder mig, min Troe, ikke om. Jeg er

god nok, som jeg er. Ikke sandt, Herr Procurator?

Søren.

De er charmant, min naadige Frøken! om De saa var klædt paa den høieste Mode; det er at sige, uden Klæder.

Ophelia.

Hvad om han kom strax efter, at vi har spiist?

Maren.

Ja det er sandt; for saa har vi bedre Lyst til at tale med ham. Hør nu, saa skal jeg sige Dem......

Søren.

Han skal ikke udeblive.

Antoinette

(reiser sig tilligemed de andre.)

Altsaa Farvel! Tak for Deres gode Raad. Vi vill betænke os, om vi skulle gjøre Brug deraf. Lad os nu gaae ind for at klæde os.

(De gaae i forrige Orden; Antoinette foran.)

Ellevte Scene.

Søren. Barbara

(som kommer strax tilbage.)

Søren

(tager Plasteret fra Øiet.)

Nu gesvindt! der er meget tilbage endnu.

Barbara.

Endnu et Par Ord, Herr Prokurator, siden

jeg

jeg har Tid at tale med Dem, og ikke skal klæde mig om.

Søren

(forskrækket, sætter i en Hast Plasteret paa igjen, men paa det høire Øie.)

De har at befale, min Naadige!

Barbara.

(betragter ham nøie.)

Hvorledes hænger dette sammen? Nu nyelig havde De Plasteret for det venstre Øie.

Søren.

Tyst, min Naadige! Sloeg ikke Klokken nu tolv?

Barbara.

Gandske rigtig. Men hvad kommer det mit Spørgsmaal ved?

Søren.

Overmaade meget; for ellers havde jeg gjort en forbandet dum Streg.

Barbara.

Hvorledes da? Deres Øine fattes jo intet?

Søren.

Har De troet, at jeg var blind paa det ene Øie?

Barbara.

Ja hvad andet?

Søren.

Gud være lovet! det er jeg ikke. See her!

(Sætter Plasteret lidt fra Øiet.)

Bar-

Barbara.

Og hvorfor bærer De da det stygge Plaster?

Søren.

Allene af Oekonomie.

Barbara.

Det forstaaer jeg ikke.

Søren.

Jeg skal have den Ære at forklare mig. Seer vi ikke ligesaa meget med eet Øie, som med to? og da vi har kuns to Øine, saa synes mig at det er Synd at slide paa dem begge paa eengang. De bliver derved hastigere opslidt end ellers, og saa bliver man enten blind, eller man maae kjøbe Briller. Dette er strax en Udgift, som kan spares; og den Skilling der er spart den er fortjent.

Barbara.

Jeg admirerer Deres Oekonomie i høieste Grad.

Søren.

Seer De nu: Om Natten har jeg intet Plaster paa, for saa sover man, og slider ikke paa Synet. Saasnart jeg staaer op, lægger jeg det paa det ene Øie, og gaaer saaledes til Middag. Saa flytter jeg det paa det andet Øie, hvor det bliver liggende til jeg gaaer i Seng.

Barbara.

Er De saa oekonomisk i alle Ting?

Søren.

I alle Ting, min naadige Frøken! derfor har jeg ogsaa en smuk Kapital til Beste.

Barbara.

Men siig mig engang: Det Plaster De har under Næsen, er det ogsaa et oekonomisk Plaster?

Søren.

O, Deres Naade! Jeg er gandske skamfuld. Nei, det er Ødselhed; men det er ogsaa min eneste Ødselhed. Dog, De skal see at jeg har i Sinde at forbedre mig. (Han tager Plasteret af og lægger det i sin Tegnebog.) Seer De, der skal det ligge, til jeg engang virkelig behøver det.

Barbara.

Det roeser jeg Dem for. Men siig mig endnu eet: Har De Huusholdning?

Søren.

Gud bevare mig derfra! Jeg tænker paa den gamle Mand, og vil ikke ruinere mig i min Ungdom. Jeg skal fortælle Dem min Levemaade. Jeg maae holde en Karl, til at gaae Ærender for mig, og han er baade Tjener og Skriverdreng paa engang. Jeg giver ham ingen Løn, men derimod faaer han Drikkepenge; thi alle de, som jeg fører Sager for, maae give ham en Douceur, naar han henter og bringer Acterne. Selv spiser jeg paa et Spisekorter, og det kuns eengang om Dagen, for jeg har næsten ingen Appetit.

Bar-

Barbara.

Ja det er en Ulykke at have for megen Appetit.

Søren.

Jeg forsikrer Frøkenen paa min Ære, at jeg kan leve af Møl, som en Bundtmager om Sommeren.

Barbara.

Det er herligt. Nu videre!

Søren.

Min Tjener maae ogsaa nøies med een Gang Mad om Dagen; og dertil maae jeg . . . desto værre! give ham Kostpenge. For et Par Aar siden kostede min Middagsmad mig en Rigsort, og da jeg nu har gjort den Beregning at en Tjener maae kunne komme ud med Halvparten af hvad hans Herre fortærer, saa gav jeg min Tjener tolvSkilling daglig i Kostpenge. En Dag kommer jeg ved en Hændelse ind paa det Sted hvor han spiser, og jeg fandt at Maden var ret god og overflødig for den Priis, hvorfor jeg ogsaa kommer der bestandig, og siden den Tid faaer min Tjener kun sex Skilling, hvormed jeg mærker, at han ogsaa ret godt kommer ud. Nu holder den Kjeltring det saa hemmeligt hvor han spiser, men kommer jeg engang efter hvor det er, saa svær jeg paa at han ikke faaer mere end tre Skilling, og det bør han kunne komme ud med. Han kan jo spise den Rumfordske Suppe; den er sagmænd ret god.

Bar-

Barbara.

Og tre Skilling om Dagen, det gjør sandelig en net lille Kapital ud imellem Aar og Dag; uden at tale om Renter.

Søren.

Af Deres Naade! Oekonomien er mit daglige Studium. Jeg spekulerer derpaa fra Morgen til Aften. Vare alle mine Forsøg i den Post lykkedes saa havde jeg været en hovedrig Mand. Jeg troer at man kunde vænne sig reent af med at spise. Jeg har just ikke villet forsøge det paa mig selv endnu; men jeg havde i Fjor en Hund, som jeg gjorde Experimentet med. Hvad mener De? den holdt det i tolv Dage . . .

Barbara.

Og det lykkedes?

Søren.

Nei! . . . Jeg er færdig at græde, naar jeg tænker derpaa. Saa døde den. Det var stor Skade; for den var allerede kommet saa herlig i Vane med at sulte.

Barbara.

Men har De ingen Fristelse havt til at gifte Dem?

Søren.

Tael ikke derom! Fristelsen føler jeg desværre, men saa tænker jeg strax paa hvor meget det vilde koste at føde en Kone. Og hvor finder man een i

disse

disse Tider, der ikke er ødsel? Er hun ikke ødsel med andet, saa er hun det med Kjerlighed; ogsaa den maae man spare paa.

Barbara.

Det gaaer mig næsten ligeledes. Jeg har havt mange skjønne Tilbud i mine Dage, og saamænd Friere nok. Men naar jeg saa har tænkt paa at en Mand maaskee i et Par Aar kunde forøde hvad jeg i saa lang Tid omhyggeligen har skrabet sammen, saa er Giftesygen forgaaet mig. Men, for at tale om noget andet: Siig mig oprigtig: Er der *da aldeles* intet andet Middel, til at blive Eier af Godset, end det som De har foreslaaet os?

Søren.

Slet intet andet. Det er vel noget ubehageligt; men vil De blive Eier af Godset, saa maae De bide i det sure Æble, og gifte Dem jo før jo heller. Tænk hvilken Glæde, om De inden kort Tid kunde blive Moder til en Søn, og saaledes gjøre alle Deres Søstres Haab til intet!

Barbara.

De gjør mig undseelig. Men .... men .... hvad jeg vilde sige? .... om det nu blev en Datter, saa var det sidste værre end det første.

Søren.

Det er sandt nok. Men noget maae man altid vove. Forresten .... (Betragter hende nøie.) Hvad seer

seer jeg! har De ikke der en lille nysselig bruun Plet paa det høire Øienbryn?

Barbara.

Gandske rigtig. Men hvad vil det sige?

Søren.

Jeg gratulerer Dem Frøken! det er et ufeilbarligt Beviis paa, at De aldrig faaer andet end Sønner. Gift Dem, Frøken, gift Dem! En Plet paa det venstre Øie betyder Døttre.

Barbara.

Jeg seer at jeg faaer bequemme mig dertil. Men, desto værre! Mænd voxer ikke paa Træer, som Æblerne i en Have, saa at man kan plukke dem, naar man vil; og førend jeg tager en ødsel Mand, før lader jeg det Galskab fare.

Søren.

De har ret. Og dersom det ikke var for dristigt af mig, saa vilde jeg gjøre Dem et Forslag. Jeg kjender en Mand, der er Dem ikke aldeles uværdig.

Barbara (undseelig.)

Jeg troer selv at jeg kjender een; men . . . . . . lad mig høre hvem De meener.

Søren

(tager Sædet af en Stoel, og lægger paa Gulvet, griber hendes Haand, og falder paa begge sine Knæe paa Gulvet.

Mig selv, elskværdigste Frøken!

Barbara
(skriger, som om hun blev forskrækket.)

De forskrækker mig. Staae op!

Søren.

Jeg staaer ikke op fra Deres Fødder, førend De har afsagt min Dom.

Barbara
(klapper ham paa Kinden.)

Staae op og haab!

Søren.

Men Haabet bedrager.

Barbara.

Nu velan da! jeg vælger Dem til min Mand. Vores Hjerter sympathisere med hinanden, og vores Tænkemaade er overeensstemmende. See her! (tager en Pung op af Lommen, og derudaf en Ring, som hun sætter paa hans Finger.) Tag denne Ring til Pandt paa min Kjerlighed!

Søren
(kysser hendes Haand og staaer op.)

Charmante Engel! Jeg gaaer hen for at kjøbe en Ring, til at gjøre Gjengjeld med.

Barbara.

Hvorledes? . . . kjøbe? . . . Vil De saaledes klatte Penge bort? Troer De at jeg havde givet Dem en Ring, naar jeg skulde have kjøbt den?

Søren.

Naar jeg siger kjøbe, saa mener jeg ikke at give

Penge

Penge derfor. Men jeg fører en Proces for en Guldsmed, og han skal give mig en Ring, foruden mit Salarium.

Barbara.

Ja det er en anden Sag.

Søren.

Men jeg staaer jo hen i Taaget, og glemmer at jeg har en Ring paa min lille Finger. Vil De tillade mig at jeg offererer Dem den?

(Tager Ringen af Fingeren og byder hende.)

Barbara

(tager Ringen og betragter den meget nøie.)

Men er den ogsaa af Guld?

Søren.

Tilforladelig, min Engel! Den er fem Rigsdaler værd imellem Brødre.

Barbara.

Nu saa modtager jeg den da til Pandt paa Deres Gjenkjerlighed. Vores Forlovelse er da skeet med alle Formaliteter.

Søren.

Men endnu eet, min halve Sjel! tael ikke derom endnu til Deres Søstre! og gaae ind til dem, for at undgaae Mistanke.

Barbara.

De har ret, min Engel! Farvel!

Søren.

Bis aufs Wiedersehn, Elskværdigste!

(Kysser paa Fingeren. Barbara gaaer.)

Tolvte Scene.

Søren (allene.)

Det gik forbandet let. Holder det saaledes ved, saa faaer jeg, inden Aften, henimod en halv Snees Koner hængende ved mig. Nu maae jeg ind og lave mig til at fuldføre mit Værk. Lad mig see. (Tæller paa Fingrene.) Een, to, tre, fire, fem, sex, syv, og Værtinden her i Huset, som er det beste af alt, hun er Nummer otte. Død og al Ulykke! otte Koner paa eengang! Mangen en Mand har sin Ulykke med een eneste. Men der kommer nogen. Det er Frøken Mette . . . hun læser . . . O jeg kjender hendes Smag; den maae jeg benytte mig af. Hurtig afsted! (Gaaer.)

Trettende Scene.

Mette

(allene med en Bog i Haanden.)

Det er herligt! det er dog en guddommelig Bog! Jeg vil døe paa, at den er af Kotzebue! Jeg har kuns bladet i den, og dog er jeg saa glad over den. Jeg er ellers ikke misundelig, men jeg nægter dog ikke, at jeg gjerne vilde være i Heltindens Sted.

Kuns

Kuns atten Aar gammel, og allerede tre Gange voldtaget! . . . og jeg! . . . (sukker.) Allerede to og fyrgetyve Aar, og endnu ikke een eneste lille bitte Gang bortført. Ak! Mandfolkene ere ikke mere nu hvad de vare i gamle Dage. Der ere ingen rette Elskere mere til. Lyver da mit Speil? Er jeg da saa styg? Nei det er just ikke Sagen. Har jeg ikke havt hele to Friere i mine Dage? Men den ene var kuns Forpagter, og ham forbød min Stand mig at tage; og den anden vilde blot have mit Ja, og saa gaae lige til Brudeskammelen med mig. Jeg elsker ikke de Frierier, der ere som Fod i Hose. Noget frappant maae der være ved; nogen Krumspring En stræng Formynder eller Fader; Trudsler om at indspærres; et Par Rivaler; en Duel; Strikkestiger; Bortførelse; hemmelig Vielse; Faders og Moders Forbandelse i nogen Tid; Knæefald og Taarer uden Nytte; endelig et lille Barn, som Besteforældrene ikke kan lade være at elske, og som forsoner dem med deres Datter og Svigersøn; see det sætter Smag paa en Ægteskabs-Historie, som Kryderier paa en Ragout; det har jeg altid villet have . . . Ja . . . det var i den Tid . . . Nu skulde jeg da sagte finde mig i at forkorte Formaliteterne lidt. (blader noget i Bogen.) Hvad seer jeg! . . . En Skov! . . Mordere! . . . . En forklædt Elsker redder hende hvem kan det være? . . . . . (blader videre.) Min Gud!

Gud! en Prinds! ... En Prinds! .... Ak min-Gud! hvorfor er det dog ikke min Historie? ... O det er en herlig Bog! ..., den maae jeg fluge.

Fjortende Scene.

Mette. En Dreng (med et Brev.)

Mette.

Hvad godt vil du?

Drengen.

Jeg har et Brev til en Frøken her i Huset.

Mette.

Lad mig see det. (Tager Brevet og læser Udskriften.) Til Frøken Medea von Willmann. Det er til mig. Hvem er det fra?

Drengen.

Det er mig forbuden at sige. Jeg skal heller intet Svar have. (Gaaer.)

Femtende Scene.

Mette

(allene, aabner Brevet, og læser.)

"Tilgiv en ubekjendt Ven, som advarer Dem om "en forræderisk Plan, der er opspundet imod Dem. "Grev Spiritus er dødelig forelsket i Dem. Isteden "for at gaae den lovlige og anstændige Vei, for at "erholde Deres Haand og Hjerte, vil han bortføre

"Dem

"Dem med Vold, og bringe Dem til Hwen, for "der at lade sig vie til Dem. Jeg beder Dem, saa "kjert som De har Deres egét Vel, gaae ikke ned i "Haven ved Værtshuset i Eftermiddag. Forræderen "har skaffet sig en Hovednøgle til at aabne Bagpor-"ten, der vender ud til en eensom Gade nær ved "Volden. Her skal en Vogn med fire Heste holde "færdig, for at bringe Dem til Skovshoved. Han "er bevæbnet med Pistoler, for at true Dem, ifald "De gjør Allarm. Tak Gud! naadige Frøken! der "har valgt mig til at redde Dem, ved at advare "Dem om den overhængende Fare . . . . . Søren "Sommer." . . . . . Hvad skal jeg troe herom? Skulde det være mueligt? Man maae dog see Udfaldet herpaa.

(Gaaer til Døren, og møder Madame Svik.)

Sextende Scene.

Mette. Mad. Svik.

Mad. Svik.

Haarskjereren er kommet.

Mette.

Det er vel. De kommer ret som De var kaldet. Jeg vil just i Dag friseres paa den høieste Mode, og tage mine beste Klæder paa. Jeg maae være den første, som Haarskjereren begynder paa, for jeg har ikke Tid til at bie. Men sig mig, mit Barn!

hvor

hvor har du Nøglen til Haven? Jeg maae ned og see den.

Mad Svik.

Men det begynder at regne, naadige Frøken!

Mette.

Ja jeg dier ogsaa til i Eftermiddag. Hvor er Nøglen? sig mig det.

Mad. Svik.

Den hænger paa et Søm inde i Stuen.

Mette.

Og Nøglen til Bagporten?

Mad. Svik.

De er begge bundne sammen paa eet Baand. Jeg skal vise Dem, hvor de hænger.

Mette.

Det er godt. Nu maae jeg strax klæde mig. Kom, og hjelp mig, for at jeg kan komme til at see lidt ordentlig ud. Gesvindt!

(Hun trækker Madame Svik ud, og begge gaaer.)

Anden Akt.

Første Scene.

Mad. Svik (kommer ind ad Dørren i Baggrunden.)

Søren (fra Siden. Han er klædt i en elegant Frak, en stor Halsklud om Halsen, Haaret flettet, oplagt med en Kam i Nakken, og vel pudret.)

Mad. Svik.

Saavidt er da alting gaaet lykkeligt. Men der er meget tilbage.

Søren

(stikker Hovedet ind ad Dørren.)

Er du allene?

Mad. Svik.

I dette Øieblik; men det varer ikke længe.

Søren (kommer ind.)

Hvorledes er det gaaet med Brevene?

Mad. Svik.

Herligt. Frøken Mette er allerede i Haven i sine beste Klæder, endskjøndt det regner, saa det øser ned; og det andet Brev fik jeg stukket til Frøken Cecilia, saa at ingen saae det. Hun gik ud for at læse det; og inden vi veed et Ord deraf har vi hende her, for at tale med mig derom. Men hvor

Pok-

Pokker har du faaet de smukke Klæder fra, som du har paa?

Søren.

Det er min Herres, som jeg har laant af ham, uden at han drømmer derom. Men derfor maae du ogsaa see til at holde ham borte herfra, saa længe indtil jeg er færdig.

Mad. Svik.

Det forstaaer sig. Han kom herhen med Frøken Helene; men saa gik han strax sin Vei igjen, indtil Tanterne ere pyntede.

Søren.

Og hvad bestiller Frøken Helene?

Mad. Svik.

Hun har, Skam faae mig, ti Mands Arbeide, for hun har maatte hjelpe Tante Mette, og nu hjelper hun Tante Antoinette, og det er ingen let Sag; for de vil klædes som om de skulle staae Brud, og de faaer det aldrig godt nok, især Mette, der, endskjøndt hun er den ældste, er den der maier sig meest ud, og som desuden har et Stevnemøde i Dag. Men mig synes jeg hører nogen. Gaae din Vei, og det strax.

Søren.

Jeg gaaer, jeg gaaer, og skal staae Vagt herudenfor. (Gaaer.)

An-

Anden Scene.

Mad. Svik. Cecilia.

Cecilia.

Gud velsigne dig, mit Barn? Kjender du ikke en Mand der hedder Søren Sommer?

Mad. Svik.

Ih min Gud! De har jo selv talt med ham i Dag.

Cecilia.

Har jeg? og naar da?

Mad. Svik.

Det er jo Advocaten, som var her i Formiddags.

Cecilia.

Vil du narre mig? han heder jo Bartholomæus?

Mad. Svik (afsides.)

Hille en Ulykke! der forløb jeg mig grovt. (Høit.) Det er dog alligevel den samme, Frøken! Jeg skal forklare Dem Sammenhængen. Der er en Forordning, eller et Reskript, som siger, at ingen Procurator maae føre Sag for mere end een af Parterne ad Gangen. Dette kan nu i sig selv være gandske godt, men det har dog ogsaa sine Uleiligheder. For, seer De, naar en Procurator har studeret en Sag igjennem for een af Parterne, saa kjender han med det samme Contrapartens Sag langt bedre end nogen anden. Hvad var nu rimeligere end at han førte begge

begge Sagerne paa eengang? Saaledes bar man sig ad i gamle Dage, som De kan see af Holbergs Comedier . . . .

Cecilia.

Gud bevare mig fra at see eller læse dem.

Mad. Svik.

Ja De er ikke den eneste der siger det, Frøken! for saaledes taler alle skikkelige Folk nuomstunder. Men for at komme til vores apropos igjen: da nu dette blev forpurret for Prokuratorerne, hvad har de saa gjort? Saa finder de paa at have hver to Navne, og saa er Vanskeligheden hævet uden at overtræde Forordningen. Sæt nu at vi to havde Proces sammen, Frøken! saa tog De Bartholomæus til Procurator, og jeg toeg Søren Sommer, saa havde vi hver sin, og det var dog een og den samme. See saaledes maae kloge Folk vide at finde Raad for alt Uraad.

Cecilia.

Ja saa. Men hvorledes er hans Reputation?

Mad. Svik.

Det er en meget formuende Mand, og en af de beste Advocater i Landet.

Cecilia.

Det er godt nok. Men jeg mener hans Moralitet.

Mad.

Mad. Svik.

Ak min Gud! det er Dyden selv. En sand Velsignelse for den hele Gade hvor han boer.

Cecilia.

Og hvorledes det?

Mad. Svik.

Siden han kjøbte det Huus han nu eier, er der ingen Ulykke skeet i den Gade, intet Tyverie, intet Indbrud, intet Slagsmaal; ingen er faldet over noget Rendesteensbret. Politiet behøver aldrig at sætte sin Fod i hans Gade. Ingen Aagerkal i den Gade, og det er dog meget sagt, tager mere end fem Procent Renter om Maaneden; og alle Urtekræmmerne sælger gode Vare efter rigtig Vægt. Huusleien er derfor ogsaa paa det Strøg steget til det Dobbelte, imod paa et andet, for alle Mennesker strømmer derhen; og Aarsagen til al denne Velsignelse siger man skal være Mandens bekjendte Gudsfrygt.

Cecilia.

Er han da saa gudfrygtig?

Mad. Svik.

Ja, det er sandt hvad Ordsproget siger: Æblet falder ikke langt fra Træet. Saaledes var Fader før ham. Man fortæller om Faderen, at han havde gjort saa meget godt ved Kirker, Skoler og Hospitaler, at han tilsidst ikke vidste hvad mere han

skulde

skulde gjøre. Og hvad gjør saa Manden? Han tænder, min Troe! Ild paa en Kirke, og brænder den af, for at kunde have den Glæde at bygge en bedre og smukkere paa sin egen Bekostning.

Cecilia.

Det var en Guds Mand.

Mad. Svik.

Man fortæller ogsaa om ham, at han lod sine egne Børn sætte ud paa Gaden, strax naar de vare fødte; kom saa selv og fandt dem, som af en Hændelse, og toeg dem hjem med sig, for at have den Fornøielse at opdrage Hittebørn.

Cecilia.

Og Sønnen træder i Faderens Fodspoer?

Mad. Svik.

Jeg tør næsten sige at han overgaaer Faderen. Hør engang: Han offrer fire Gange om Aaret til alle Kirkens Betjentere, lige indtil Taarnvægteren; og Sognepræstens Porthund sender han Melk og Brød hver Søndag Morgen.

Cecilia.

Men det maae koste ham meget?

Mad. Svik.

Rigtig nok; men han er ogsaa meget rig; og det gode man gjør kommer altid igjen med Renter. Han forsømmer aldrig nogen Dag at gaae i Kirke, og det holder han saa nøie over, at han om Løver-

dagen,

dagen, naar der ingen anden Præken er, altid gaaer i Jødesynagogen.

Cecilia.

Nu, det maae jeg bekjende.

Mad. Svik.

Og hvor han skriver for sig! O det er himmelsk! Han har skrevet en Bønnebog, hvori der er Bønner for alle muelige Tilfælde i Livet. Tænk engang: der er endogsaa en Bøn, som man skal læse, naar man falder ned af et Kirketaarn.

Cecilia.

Ja han fører en prægtig Pen. Hør engang: Dersom du ikke vil lade dig mærke for mine Søstre, saa vil jeg nok sige dig noget.

Mad. Svik.

Frøkenen kan stole paa min Taushed.

Cecilia.

Det er fra ham, det Brev du nyelig skyede mig.

Mad. Svik.

Hvad siger De?

Cecilia.

See her! læs selv, og overbeviis dig derom, og sig mig saa hvad jeg skal gjøre?

(Tager et Brev op af Lommen og flyer hende.)

Mad. Svik (læser.)

"Mit næsthøieste Væsen!" . . . Seer De engang, hvilken Eftertanke! en anden havde sagt:

Min

Min Gudinde! eller noget saadant; og det havde været bespotteligt, endskjøndt vi Fruentimmer ellers nok kan lide lidt Smiger.

Cecilia.

Jeg dog alligevel ikke; og jeg agter ham desto høiere for denne Eftertankes Skyld. Nu videre.

Mad. Svik (læser.)

"Jeg takker Himmelen, der har aabnet mine "Øine, og ladet mig udmærke Dem iblandt Deres "fortræffelige Søstre, som den allerfortræffeligste. "Deres himmelske Mine, Deres andægtige Tale, "har opflammet min Sjel til en Kjerlighed, reen "som Englenes. Tillad mig, Elskværdigste Andæg- "tige! at lægge mit Hjerte aabent for Deres Fødder. "Værdiges at tage det op! Modtag med det samme "min Haand, og vær en Velsignelse for mit Huus. "Er det, hvorom jeg aldeles ikke tvivler, Himme- "lens Beslutning, at Godset, i den af Stamherren "fastsatte Orden, skal tilfalde Deres Afkom, hvilken "himmelsk Glæde vil det da ikke være for mig, at "kunne kappes med Dem, om at opdrage samme til "Gudsfrygt og dydige Handlinger. Jeg venter med "Utaalmodighed min Dom i to Ord fra Deres hel- "lige Haand, som jeg kysser i dybeste Ærbødighed.

Søren Sommer."

Cecilia.

Naa hvad siger du om det? hvad raader du mig til?

Mad.

Mad. Svik.

Det er en vanskelig Sag at raade i. Har De aldrig følt Tilbøielighed til at gifte Dem?

Cecilia.

Jeg er et syndigt Menneske. Jeg nægter ikke, at jo den Onde ofte har fristet mig med sine Anfægtelser; men med Himlens Bistand har jeg overvundet hans Fristelser.

Mad. Svik.

Har De gjort Løfte paa at leve og døe ugift?

Cecilia.

Det har jeg egentlig ikke gjort; men sandt at sige, havde jeg næsten slaaet al Forfængelighed af Hovedet.

Mad. Svik.

Ja naar saa er, saa veed jeg nok, hvad jeg vilde gjøre i Deres Sted.

Cecilia.

Og hvad vilde du da gjøre?

Mad. Svik.

Jeg vilde, paa min Ære, smække til.

Cecilia.

Det er godt nok. Jeg skulde heller ikke tage det i Betænkning, naar jeg blot var overbeviist om at det var Himmelens Villie.

Mad. Svik.

Intet er lettere end at overbevise Dem derom.

For det første, kan ingen syndige Lyster opkomme i et saa gudfrygtigt Menneskes Sjel.

Cecilia.

Jeg har jo sagt dig, at jeg er et syndigt Menneske, som alle andre.

Mad. Svik.

For det andet, er det jo unægteligt, at vi Fruentimmer ere bestemte til at have, i det mindste, een Mand hver; og De vil dog vel ikke forsætlig handle imod Skaberens Bestemmelse?

Cecilia.

Gud forbyde det! men jeg har dog endnu nogle Betænkeligheder.

Mad. Svik.

Og endeligen vil jeg bede Dem at see hen til, hvorledes Børneopdragelsen er nuomstunder. Hvad lærer de fleste? Begynder man ikke, naar de skal lære at læse, med Fabler og Fortællinger, isteden for med Katekismus? Lader man dem ikke lære Naturhistorie, for at gjøre dem til Naturalister, og Frietænkere? Og hvorledes skal der vel sættes en Dæmning for denne Fordærvelse, naar ikke gudfrygtige Mennesker, som De og Deres Lige, vil lægge dem efter at avle Børn, som de kunne opdrage til at modstaae Verdens Børn, og til at forhindre Religionens Udryddelse?

Cecilia.

Du har Ret. Det Argument overbeviser mig. Men een Ting staaer mig endnu for Hovedet. Jeg er bange for, at Søren Sommer gifter sig med mig, og Bartholomæus med en anden.

Mad. Svik.

Frygt ikke! dertil er Manden for ærbar og dydig, og desuden er der stor Straf for det. Altsaa antager De hans Tilbud?

Cecilia.

Ja; alt vel overveiet, antager jeg det.

Mad. Svik.

Det glæder mig. Jeg gratulerer Dem, ikke allène med Deres Brudgom, men ogsaa med Stamgodset.

Cecilia.

Jeg beder dig, skaan min Undseelse. Men han beder om Svar. Jeg faaer vel skrive ham et Par Ord til. Her er Blæk og Pen; men har du ikke noget Papiir?

Mad. Svik.

Jeg har intet ved Haanden; men det beste er at De skriver to Ord neden under hans Brev, saa skal jeg siden slaae en Konvolut derom, og sende ham det.

Cecilia.

Nu vel. (Sætter sig og skriver.) "Himlens Villie "skee, i dette som i alt andet! Jeg modtager Deres

 "Haand

"Haand og Hjerte, og giver Dem min Haand og "mit Hjerte igjen. Kom hid i Aften, saa vil vi "overraske mine Søstre med denne Nyehed. Jeg "er, selv paa hiin Side Graven, Deres Cecilia von "Willmann." Er det ikke nok?

Mad. Svik.

Fortræffeligt. (Tager Brevet.) Nu skal jeg nok besørge Resten.

Cecilia.

Hvor mine Søstre ville blive forundrede! De ere alle paa Deres Værelser, undtagen Barbara og Mette. Hvor mon de er?

Mad. Svik.

Hvor Frøken Mette er, veed jeg ikke. Men Frøken Barbara er gaaet ud for at kjøbe Kattun til at svøbe Liget i.

Cecilia.

Ja hun kan best prutte, og Negotien forstaaer hun. Mine andre Søstre har deres Spas med hende der ude paa Gaarden. De siger at hun prøver Æg, som man prøver Kanonkugler, med en Jernring; og alle de Høns, hvis Æg ikke ere saa store at de bliver hængendes i hendes Jernring, dem sælger hun.

Mad. Svik.

Det har hun ikke saa meget Uret i. De gjør ikke Gavn nok for Føden.

Ce-

Cecilia.

Men Hillemænd! jeg maae hen til Viintapperen for at kjøbe Viin Det er min Sag, at have Opsigt med Viinkjelderen.

Mad. Svik.

Den er i gode Hænder. Saaledes bør det være. Det er gandske besynderligt, hvad for en Sympathie der altid er imellem en Postil og en Viinflaske.

Cecilia.

Altsaa Farvel til videre!

Mad. Svik.

Adieu, Frøken! Gud velsigne Dem!

(Cecilia gaaer.)

Tredie Scene.

Mad. Svik. Søren (kommer frem.

Søren.

Bravo! du kunde blive Doctor Juris, naar det skulde være.

Mad. Svik.

Jeg gad nok vide, hvorledes det skulde gaae til.

Søren.

Intet er simplere. Du kaager jo Suppe, saa godt som den beste Kok i hele Byen?

Mad. Svik.

Det vil jeg haabe. Men hvad kommer det Sagen ved?

Søren.

Den der forstaaer sin Videnskab af Grunden, han er Doctor. Altsaa er du Doctor Juris; for Suppe hedder paa Latin: jus juris.

Mad. Svik.

Men saa skulde jeg jo hedde Doctor jus juris?

Søren.

Nei vi Latinere vi sige, for Kortheds Skyld, Doctor Juris.

Mad. Svik.

Ja saa. Men hvor har du lært Latin?

Søren.

Du veed da ikke, min Beste! at jeg har siddet i Mesterlektie? Det var min Rektors Kokkepige, der var Skyld i at jeg kom ud af Skolen. Forresten er den Affære saa langt fra at være nogen Plet paa min Karakter, at den meget mere, i en vis Henseende, er en Rekommendation for mig. Men lad os ikke tale mere derom. Jeg skammer mig ved at roese mig selv. Nu til vores Historie igjen. Jeg maae tilstaae at du er en Slange til at forføre.

Mad. Svik.

Og du er en Dosmer til at skrive Breve. Er det en Dumhed, der er tilgivelig, saaledes at sætte dit eget Navn under Brevet? Der har du Svaret.

(Giver ham Brevet.)

Søren.

Jeg mener at det havde været mere utilgiveligt, om jeg havde sat et andet Navn derunder; det havde jo seet ud, som om jeg ikke tiltroede dig Forstand nok til at reede dig ud af den allermeest forbandede Sag i Verden.

Mad. Svik.

Jeg takker dig for de gode Tanker du har om mig.

Søren.

Ogsaa maae jeg tillige sige dig, at af alle Navne paa Jorden, er der intet, jeg holder saa meget af, som af mit eget.

Mad. Svik.

Du er, i det mindste, beskeeden.

Søren.

Jeg skulde troe det. Er nogen Ting skjønnere og behageligere end en varm Sommer? og er det muesigt for et Fruentimmer at holde af en Mand, der hedder Vinter?

Mad. Svik.

Ja jeg har ladet mig sige at det skal være gandske mueligt.

Søren.

Det maae da være Undtagelse fra Regelen. Og saa vil jeg sige dig, at een af de Aarsager, hvorfor jeg holder saa meget af mit Navn, er fordi du snart skal gjøre mig den Ære at bære det.

Mad.

Mad. Svik.

Det er da en anden Sag. Saa skal altsaa din Forfængelighed være dig tilgivet. Jeg vil til Gjengjeld fortælle dig, at alle Frøkenerne brænder i lys Lue, saa Charmant har jeg malet dig.

Søren.

Mal mig som jeg er; det er nok. Jeg behøver ikke at smigres.

Mad. Svik.

Du er uforskammet i dine Indbildninger om dig selv.

Søren.

Men, min Gud! den, der er saa lykkelig at behage dig, skulde jeg troe, maae være Charmant. Forresten gjorde du ikke ilde i om du gik ind, for at faae een af mine Skjønne til at komme ud.

Mad. Svik.

Du har ret, men jeg troer at een af dem kommer. Stille! det er Frøken Magdalene.

Fjerde Scene.

De Forrige. Magdalene

(med en Hund paa Armen, og en Skaal Sukker i Haanden.)

Magdalene

(afsides til Madam Svik.)

Hvem er det du taler med?

Mad.

Mad. Svik.

Det er Advokaten, Broderen til ham, som her var i Formiddags.

Magdalene.

Det er, min Troe, en smuk Mand; lad os være allene.

Mad. Svik.

Gjerne. Jeg vil gaae ud i den forreste Stue, og forhindre at ingen skal komme herind.

Magdalene.

Det var et godt Indfald. Gjør det.

(Mad. Svik gaaer ud ad Døren i Baggrunden, men seer af og til ind i Stuen.)

Femte Scene.

Magdalene. Søren.

Magdalene.

Tjenerinde, Herr Procurator!

Søren.

Underdanige Tjener, min smukke Frøken!

Magdalene.

Jeg og mine Søstre har taget os den Frihed at bede Dem umage sig herhid, for at vi kunde consulere Dem.

Søren.

Min Broder har allerede raadet Dem saa vel, at jeg intet bedre Raad kan sige Dem.

Magdalene.

Og De har intet at tilføie?

Søren.

Aldeles intet, i Henseende til Hovedsagen.

Magdalene.

Saa faaer vi da finde os i at følge dette Raad. I det mindste er det min Beslutning.

Søren.

Jeg skal have den Ære at sige Dem, min smukke Frøken! min Broder og jeg vi har kuns een Villie, een Meening; saa at sige, kuns eet Hoved; og Folk der kiender os, siger, at man skulde sværge paa, at vi vare kuns een eeneste Person.

Magdalene.

De er lykkelig, min Herre! at leve i en saadan Eendrægtighed.

Søren.

O det er en Himmel paa Jorden. Endnu har ingen dødelig hørt os disputere eller være ueenige.

Magdalene.

Jeg misunder Dem denne Lykke. Den blev ikke min Lod.

Søren.

Hvorledes, Frøken? Deres Søstre . . . . . .

Magdalene.

Jeg er, uden at rose mig, Fromheden selv . . . Men mine Søstre! Ja de har ingen større Glæde,

end

end den at sige mig imod bestandig. Den eeneste, der aldrig siger mig imod, og aldrig klamres med mig, det er det lille velsignede Dyr.

Søren.

Hvilken dydig Hund! og saa deilig tillige. Tillad mig at gjøre min underdanige Opvartning hos denne Deres Favorit. Den bider dog vel ikke?

(Kysser den paa Foden.)

Magdalene.

O den er saa from som jeg selv. De kan tage den paa Deres Arm.

Søren.

De gjør mig megen Ære.

(Tager Hunden men taber den paa Gulvet.)

Magdalene

(smækker ham paa Øret.)

Klodrian! kan han ikke holde fast paa hvad han har i Haanden! (Tager Hunden op.)

Søren

(griber hendes Haand og kysser den.)

Tilgiv mig, naadige Frøken!

Magdalene (forvirret)

Om Forladelse! .... kjere Herr Advocat! .... Jeg forglemte mig selv; .... men dette lille Dyr ligger mig saa meget paa Hjerte.

Søren.

Hvor megen Grund har De ikke til at fortørnes paa mig!

Mag-

Magdalene
(klapper ham paa Kinden.)

Kan De glemme min Overilelse? (Byder ham Sukker.) Vær saa god, Herr Advocat!

Søren
(tager et Stykke.)

Gud velsigne Dem, Frøken!

Magdalene.

Hvem er nu god imod Dem?

Søren.

O det er De, min Naadige!

Magdalene.

Jeg ubesindige! Jeg troer sandelig at jeg var paa Vei til at give Dem et Ørefigen.

Søren.

Og om nu saa var? Der er tilforladelig ingen Ting, som jeg holder saa meget af som af Ørefigen.

Magdalene.

Det er en besynderlig Smag.

Søren.

Ikke endda saa besynderlig, naar De veed hvorfor. Jeg skal have den Ære at fortælle Dem Aarsagen dertil. Jeg tjente for endeel Aar siden hos en Frue . . .

Magdalene.

De tjente? hvorledes det?

Sø-

Søren.

Det er at sige: jeg tjente som Skriverdreng hos en Frue, hvis Mand var Procurator. Det var i min blomstrende Ungdom. Og De veed nok, at i den Tid brugte Procuratorerne deres Skriverdrenge til at varte op, staae bag paa Karethen, og saa videre. Det maatte jeg finde mig i, saa vel som alle andre; for det var nu eengang Moden, og min salig Herr Fader vilde at jeg skulde vænne mig til alting i min Ungdom. Gud glæde hans Sjæl for det! Fruen var lidt hidsig, men en fortræffelig Kone forresten; og den Hidsighed kjøledes desuden i hendes Alderdom, da hun blev lam i begge Hænderne af Skræk, fordi hun slog en Kokkepige ihjel med en Skumskee.

Magdalene.

Gud bevare os! hvilket Sind!

Søren.

Nu, for at komme til Sagen igjen: En Dag maatte jeg følge Fruen op paa det runde Taarn. Der gaaer jeg bag efter hende, og er saa uforsigtig at træde paa hendes Slæb, saa at Kjolen blev revet i Stykker. Hun blev vreed, og det havde hun da endelig ogsaa Grund til. Saa vender hun sig om, og smækket mig med den venstre flade Haand saaledes under Øret, at jeg deisede over Rækværket; men til al Guds Lykke fik jeg i det samme syndige Øieblik

en

en saa vældig Kindhest med hendes høire Haand, at jeg blev kastet ind paa Taarnet igjen.

Magdalene.

Det var en besynderlig Lykke.

Søren.

Ja, maae De ikke nok sige det? Jeg glemmer aldrig den Dag. Smæk, sagde det; og havde det blevet derved, saa havde jeg ligget nede paa Kirkegaarden, og døet som et Bæst, uden Doctor og Apotheker; men saa kommer det velsignede Smæk, og reddede Livet paa mig. Og siden den Tid faaer jeg aldrig et L[illegible]figen, uden at kysse den Haand, der giver mig det.

Magdalene.

Hænder det sig da ofte, at De faaer Ørefigen?

Søren.

Undertiden faaer jeg; undertiden giver jeg. Vi Prokuratorer, naar vi ingen andre Argumenter har, saa griber vi til dem.

Magdalene.

Jeg er dog inderlig skamfuld over denne Tildragelse. Vidste jeg bare hvorledes jeg skulde forsone Dem?

Søren.

Tael ikke derom. Deres Haand er som Philoctets Pike. Spidsen saarede, men Rusten lægede Saaret.

Mag-

Magdalene.

Befael over mig! Jeg skylder Dem al muelig Satisfaktion.

Søren.

Nu vel da! Den Haand som saarede, lad den ogsaa læge. Deiligste! skjenk mig denne almægtige Haand.

Magdalene.

Hvad er Deres Hensigt? min Herre!

Søren.

At elske Dem indtil Døden, og at skaffe Dem Stamgodset.

Magdalene.

Skjelmsmester! hvad skal jeg gjøre? . . . Nu, der har De denne Haand. Straf den, som den har fortjent.

Søren (kysser den.)

O jeg skal straffe den. See saaledes! (kysser den igjen.) Jeg skal straffe den fra Morgen og til Aften. (Kysser den atter.)

Mad. Svik

(raaber ind ad Dørren.)

Frøken Ophelia.

Magdalene

(trækker Haanden til sig.)

Stille! lad os ikke blive røbede endnu. Jeg gaaer, og vil blot fortælle mine Søstre, at De er af samme Mening, som Deres Broder. (Til Ophelia, i

det

det hun gaaer.) Det nytter ikke, Søster, at konsulere Advokaten, for han veed ingen anden Udvei.

(Gaaer.)

Sjette Scene.

Søren. Ophelia (med en Visebog i Haanden.)

Ophelia.

De veed intet andet Raad at give os? Herr Advocat!

Søren.

Intet andet end det min Broder gav Dem i Formiddags.

Ophelia.

Ih nu! det er ikke saa galt. Jeg er belavet paa alle Ting. (Blader i Bogen og synger:)

Komme hvo som komme kan!

Søren.

Frøkenen er Elsker af Sang og Musik?

Ophelia.

Jeg er Elsker af Poesie.

Søren.

Maaskee vel endogsaa selv Digterinde?

Ophelia.

Ikke saa synderlig at tale om. Muserne gjøre kuns sjelden Besøg hos mig, som Digterne sige.

Søren.

Muserne ere Fruentimmer.

Ophelia.

Ja desværre! derfor besøger de ogsaa helst Mandfolk.

Søren.

Men Phoebus er Sangens Gud; og har han seet Dem blot een Gang, saa er det umueligt at han kan gaae Deres Dør forbi.

Ophelia.

De smigrer, Herr Advocat!

Søren.

Aldrig har jeg talt andet end Sandhed; og det er virkelig meget sagt af en Procurator. Men tillad mig at spørge: Kan den lærde Verden ikke snart vente sig den Lykke, at see nogen af Deres deilige Arbeider?

Ophelia.

Hvad kommer der ud af det nuomstunder? Recensenterne har ingen Levemaade. De laster og roeser i Fleng, uden at bryde sig om hvad Kjøn Forfatteren er af.

Søren.

Ja de er uforskammede, de Herrer! Saaledes har de afskrækket een af mine intime Venner, der havde det herligste Anlæg til Poesie. Han havde skrevet et Heltedigt over en Proprietær i Jylland, og ventede at fortjene sig en Skillings-Penge derved, som han høiligen trængte til, Stakkel! men aldrig

saasnart faaer Recensenterne at vide at han staaer i Akkord med sin Boghandler, førend een af dem skrev dette lumpne Epigram:

Da X Boghandleren sit Digt tilbød,
Han med de samme Ord det anbefalte,
Hvormed til Christus forbum Satan talte:
Lad Herre! disse Stene vorde Brød!

Ophelia.

Naa, det maae jeg tilstaae, det var infamt.

Søren.

Ja, og siden den Tid har min Ven ikke kunnet skrive to Linier Vers. Men De, min deilige Frøken! Deres Talenter sikkrer Dem for en saadan Modtagelse. Og skulde nu en Ulykke indtræffe, saa kan De jo holde Dem skadesløs for Kritiken ved et billigere Omdømme af fornuftige Folk, som jeg og mine Lige.

Ophelia.

De er altsaa selv en Elsker og Kjender af Poesie?

Søren.

Jeg smigrer mig dermed, min smukke Frøken!

Ophelia.

O De er sikkert Digter! Jeg kan see det paa Dem. Dem er det, Dem, min Herre! som Muserne gjøre Besøg hos, som Digterne sige.

Søren

(med en forstilt Skamfuldhed.)

Betænk, naadige Frøken! . . . besøge mig! . . .

en

en Ungkarl! det var imod Velanstændigheden. Overalt ere de ni Muser alt for gamle for en Mand i min Alder. Jeg maae begeistres af en tiende Muse, een der har Ungdom og Yndighed. (Sukker.) Oh jeg kjender vel en saadan, men . . .

Ophelia.

De maae endeligen lade mig see nogle af Deres utrykte Poesier.

Søren.

De vil ydmyge mig. Hvorledes skulde mine usle Smørerier kunne holde Prøve ved Siden af Deres Mesterværker? Forresten bestaaer min Styrke egentlig i disse Inpromptuer, der gjøres i eet Øieblik, og glemmes i det næste, og som man sjelden gjør sig den Umage at skrive op.

Ophelia.

Glæd mig dog i det mindste med eet af disse Inpromptuer, som Digterne kalde dem.

Søren.

Strax? naadige Frøken? . . . Ville De ikke forunde mig et Par Dages Tid til at betænke mig i?

Ophelia.

Betænke Dem? o det behøver De ikke. De er sikkert stedse begeistret.

Søren.

I det mindste burde jeg være det i Nærværelsen af den tiende Muse.

Ophelia.

Alt for stor Compliment, Herr Advocat! De opfylder da min Begjering? Ikke saa?

Søren.

De befaler; jeg maae adlyde. Men De tillader da vel, at jeg vælger hvad Materie, jeg finder passeligt.

Ophelia.

Det forstaaer sig; og jeg skriver op. (Sætter sig ved Bordet for at skrive i sin Brevtaske, som hun tager op af Lommen.) Seer De! her har jeg mit Vademecum, som Digterne kalder det.

Søren.

Jeg maae da give mig den Ære at sige Dem først, at jeg ikke er Elsker af den almindelige Poesie, og de simple Riim. Linierne ere for lange, og det varer et halvt Aar, inden man hører Rimet. Korte maae Linierne være, og Rimet rigt. Det maae gaae klap, klap, klap, som en Stampemølle. Først da, naar jeg seer et Heltedigt, hvori hvert Ord rimer, vil jeg sige, at jeg har seet et fuldkomment Digt.

Ophelia.

Men hvad siger De da om de Hexametre, som Digterne kalde dem, der har syv, halvottende eller otte Fødder?

Sø-

Søren.

Ja det kan man kalde Vers, der har Fødder at gaae paa. De ere uforlignelige; men dem har jeg endnu ikke tordet give mig i Færd med. Det er Digtekonstens non plus ultra.

Ophelia.

Det har De ret i, men lad os ikke spilde Tiden! behag at begynde.

Søren.

Jeg skjelver, men jeg stoler paa Deres Overbærelse, saavel i Henseende til Formen, som til Materien. Denne sidste har De tilladt mig at vælge efter eget Behag. Altsaa begynder jeg.

(Rømmer sig og reciterer.

Deilige! ligesom Solens Skjer kjer!
Din Munds . . . .

Ophelia (skrivende.)

Ikke for hastig, om jeg maae bede. Det er skjønt, dette Skjer og kjer.

Søren.

Bie kuns lidt, det skal blive endnu bedre.

(Reciterer langsomt.)

Din Munds Aandes Balsom som Sommerens er.

Ophelia.

Ypperligt! det tree Gange som, det gjør Effekt.

Søren (bukker og bliver ved.)

O, at troe som Duen, du, en Due liig.

Ophe-

Ophelia (skrivende.)

Bravo!

Søren (dikterer.)

Englemilde! ikke ilde vilde elske mig!

Ophelia.

Bravissimo!

Søren (dikterer.)

Jeg dig med bestandig mandig Kjerlighed tilfulde
skulde elske, Rebelske!

Ophelia.

Guddommeligt! elske og rebelske .... det overgaaer alt hvad jeg endnu har seet af Poesie.

Søren.

De smigrer. Men tillad mig at slutte.
(Reciterer videre.)

Thi dig ei at være troe, o Ophelia! det ....

Ophelia.

Ophelia! hvad skal det betyde?

Søren.

Tillad mig at forklare Dem det, naar Verset er tilende. (Reciterer)

Var at sætte paa mig en ret net slet Plet.

Ophelia.

Jeg forgaaer af Glæde over denne himmelske Poesie. Det er som Sphærernes Sang, som Digterne sige.

Søren.

Jeg skammer mig virkelig, min deilige Frøken, over en saadan Bagatelle. Oph-

Ophelia.

Min Gud! kalder De det en Bagatelle? Jeg var saa glad da jeg hørte tree Ord efter hinanden at rime, og jeg troede at det var det høieste som Konsten kunde drive det. Men saa kommer De, i det sidste Vers med en ret, ret, slet Plet. Det har jeg endnu aldrig seet Magen til. Jeg beder Dem: lad mig høre det eengang endnu, for at see om jeg ikke har skrevet Feil.

Søren.

Med megen Fornøielse. Og saa skal jeg tage mig den Frihed at mærke Rimene for Dem.

(Reciterer, og Ophelia følger efter paa Papiret.)

Deilige!
Lige=
=Som Solens Skjer
kjer!
Din Munds Aandes Balsom
Som
Som=
=merens er.
O!
at troe
som Duen,
du en
Due liig,
Engelmilde!
ikke ilde
vilde

elske

elske mig!
Jeg dig
med bestandig
mandig
Kjerlighed tilfulde
skulde
elske
Nebelske!
Thi dig ei at være troe,
O
O-
-phelia dek,
Var at sæt-
-te paa mig en ret
net
slet
Plet.

Ophelia.

Det kan man kalde Poesie. Jeg gad nok see hvad Recensenterne torde vove paa at laste i et saadant Madrigal. O du Thaarup! du Thaarup! hvorfor har du ikke gjort saadanne Vers?

Søren.

Jeg er uendelig smigret; min Deilige! med at De finder Formen taalelig. Men værdiges dog at sige et Par Ord om Materien.

Ophelia.

Materien . . . jeg veed ikke . . . kan jeg vel . . . Overalt . . . . Hvem er den Ophelia, De mener?

Søren
(paa begge Knæe.)

Hvem uden Dem? deiligste Datter af Hippocrene og Pegasus! (kysser hendes Haand.) Tillad mig at kysse den hielperige Haand, der har umaget sig med at bringe min Hiernes Foster til Verden!

Ophelia.

Staae op! staae op! jeg besværger Dem, som Komedieskriverne siger.

Søren.

Jeg staaer ikke op fra Deres Fødder, førend De bønhører mig. Jeg elsker Dem . . . De tier . . . Gud! skal jeg fortvivle eller haabe?

Ophelia.

Staae op! Jeg bønhører Dem; som det hedder hos Digterne.

Søren (staaer op.)

Min Glæde er som Bækken.

Ophelia.

Deres Person og Deres Talenter staaer mig an. Men een Ting staaer endnu tilbage: Deres Helbred? . . . Jeg gyser allerede ved Tanken om . . . at blive Enke.

Søren.

O jeg er næsten vis paa at blive udødelig. Hver Gang jeg seer min Doctor paa Gaden, gaaer jeg om ad en anden Gade, for ikke at møde ham; og

det

det af Skamfuldhed, for i de sidste sex Aar har jeg ikke havt saa meget som en Benauelse engang.

Ophelia.

Velan da! saa antager jeg Deres Tilbud. Armomslynget! . . . , Favnopklynget! som Digteren siger.

Søren.

Ypperligt! Og jeg, til Beviis paa min Erkjendtlighed, lover jeg Dem Stamgodset.

Ophelia.

Naar jeg skal sige Sandhed, er det ogsaa blot dette Haab, der bevæger mig til at forandre min Stand; thi jeg forudseer, at denne Forandring vil skade mine Studeringer. Les Muses sont vierges, siger Ordsproget.

Søren.

Hvorledes, min Deilige! De kan ogsaa Engelsk?

Ophelia.

Engelsk? Kjender De ikke Forskjellen paa Fransk og Engelsk?

Søren (afsides.)

Fanden fare i det! (høit.) Jo vist, min Deilige! men det kommer sig deraf, at De har en saa fortræffelig Udtale i det franske Sprog, at man skulde troe at det var Engelsk De talte. Men, min uforlignelige Gudinde! De har ved Deres Samtykke

gjort

gjort mig saa lykkelig, som nogen Dødelig kan blive; min Lykke vilde blive Gudernes liig, ifald De vilde værdiges at forfatte Deres Kjerligheds-Erklæring paa Gudernes Tungemaal.

Ophelia.

Jeg skal tænke derpaa.

Søren.

O Deres Tanker ere mere hastige end Tanken. Jeg veed at De kan tale baade i Vers, og i Prosa, og i solut Stiil, eftersom De behager, ligesaa let som en anden taler Hverdags-Sprog. De gjør sikkert Vers i alle muelige Sprog.

Ophelia.

Ikke uden i mit Modersmaal. Jeg er det danske Sprogs Borger, som Digteren siger.

Søren.

Altsaa et lille bitte dansk Vers, paa Stantepe.

Ophelia.

Jeg faaer føie Dem. Hør nu.

Min Læbe
Skal stræbe
Min Elskov at udtrykke.

Søren.

Min Gud! den Vise har De dog vel neppe gjort. Det var min Moders Livstykke. Jeg kan huske at hun sang den altid for mig, naar hun vilde have mig til at sove.

Ophe-

Ophelia.

Skjelmsmester! jeg mærker at De er ikke let at narre: Altsaa af en anden Art. De skal see at jeg, ligesom De, er Elskerinde af de meget korte Vers. Jeg vil skrive Verset op. Ikke sandt? Jeg har Papiir i mit Vademecum.

Søren.

Et uforligneligt Indfald! (Ophelia sætter sig og skriver.) Min Gud! hvor hastig! Det gaaer som det var smurt, som Ordsproget siger.

Ophelia
(efter at have skrevet, læser)

Troe mig!
Jeg dig
Inderlig
Elsker af mit Hjerte.
Tag min Haand hen . . .

Søren
(kysser hendes Haand.)

O lad mig kysse denne deilige Haand.

Ophelia (læser.)

Tag min Haand hen,
Beste Ven!
Til Pandt paa den
Kjerlighed,
Som jeg veed
Med Beskeed
Du begjerte.

Søren.

Guddommeligt! Men eet mangler endnu i min Lykke.

Ophelia.

Og det er?

Søren.

Digterindens Navn under Verset.

Ophelia.

Ikke andet? Der har De det. (Skriver sit Navn og flyer ham Verset.) Er De nu fornøiet?

Søren.

O lad mig kysse den guddommelige Mund, som . . . (vil kysse hende.)

Ophelia
(skyder ham fra sig)

Stille Fusentast! der kommer nogen. Taushed! . . . hører De?

Søren.

Jeg er som en Bjørn, der har Laas for Munden.

Ophelia.

Og dermed være nu dette nok sagt om den Materke; som der staaer i Bornholms Beskrivelse.

Syvende Scene.

De Forrige. Mad. Svik.

Mad. Svik.

Frøken! Deres Søstre kommer.

Ophe-

Ophelia.

Ja lad Dem komme. Jeg har aftalt, og vil ikke være dem i Veien. Jeg gaaer. Men hør: (afsides til Søren.) Raad dem fra at gifte sig.

Søren.

Det forstaaer sig. Endskiøndt i sig selv kunde det være det samme, for de skulde dog ikke faae Stamgodset.

Ophelia.

Det sikkreste er dog det beste. Farvel!

Søren.

Adieu, gratieuse Gratie!

Ophelia

(i det hun gaaer, synger.)

Saa kommer din Grethe vel eengang i Høst.

Ottende Scene.

Mad. Svik. Søren.

Mad. Svik.

Det gaaer reт godt, synes mig.

Søren.

Saamænd! Vor Herre lægger sin Drøielse i min Næring. Nu har jeg da fem paa Halsen foruden dig.

Mad. Svik.

Og dermed er det endnu ikke gjort. De andre to har jeg gjort saa begjerlige efter at see dig, saa de brænder i lys Lue.

Søren.

Det vil da blive en forskrækkelig Ildebrand, naar de faaer mig at see. Lad der gaae Bud efter Sprøiterne.

Mad. Svik.

Ja tænk nu paa hvad du har at gjøre, for ret strax har vi dem.

Søren.

Dog vel, for Fanden, ikke begge paa eengang?

Mad. Svik.

Jeg frygter for det. Ingen af dem vil være den sidste.

Søren.

Død og al Ulykke! hvorledes skal jeg da bære mig ad?

Mad. Svik.

Det maae du see til; men det siger jeg dig: gaaer det galt, saa er det ude imellem os to.

Søren

I Guder og Helgene! staae mig bi denne eeneste Gang, saa skal jeg aldrig bede jer om noget mere.

Mad. Svik.

De kommer, nu Ørene stive! Jeg gaaer.

(Gaaer og aabner Dørren for dem.)

Niende Scene.

Søren. Antoinette. Maren.

Antoinette.

Kan du dog ikke bie, til jeg har talt med Manden?

Maren.

Jeg vil kun sige to Ord til ham. Hør nu, saa skal jeg sige . . .

Antoinette.

Du kan ikke, Søster! du kan ikke lade det blive ved to Ord.

Maren.

Jeg vil tale to Ord, tree Ord, fire Ord, fem tusende Ord med ham, saa mange som jeg aarker. Hør nu Herr Procurator! saa skal jeg sige . . .

Antoinette.

Søster! du er utaalelig. Herr Advocat! Tiden er kostbar, og jeg skal bede Dem, at De ikke vil bryde Dem om, hvad hun siger. Det er mig, som det tilkommer at afgjøre Affairerne med Dem.

Maren.

Ja snak du for din Næse! (tager Søren til Side.) Kom og sæt Dem need og hør, saa skal jeg sige Dem . . .

Antoinette
(trækker ham til den anden Side.)

Hør ikke paa hende, hun dræber Dem med Snak.

Maren
(trækker ham til sin Side.)

Kom kun, kom kun, og vær ikke bange. Hør nu . . . .

Søren (til Maren.)

Tillad mig blot at sige to Ord til Deres Frøken Søster, saa skal jeg siden være lutter Øre.

Maren.

Nu paa det Vilkaar tillader jeg det.

Søren
(tager Antoinette til Side.)

Vil Deres Naade tillade mig et lidet Krigspuds, saa skal jeg faae Deres Søster til at gaae?

Antoinette.

Meget gjerne, ifald De troer at det kan lykkes Dem.

Søren.

Men De maae love mig ikke at tage mig ilde op hvad jeg gjør.

Antoinette.

Det lover jeg.

Maren (utaalmodig.)

Men faaer det ingen Ende? . . . Hør nu saa skal jeg . . .

Søren.

Strax, min Frøken! (til Antoinette.) De behager altsaa at gaae lidt til Side.

(Antoinette sætter sig paa en Stoel i Baggrunden.)

Niende Scene.

Søren. Antoinette. Maren.

Antoinette.

Kan du dog ikke bie, til jeg har talt med Manden?

Maren.

Jeg vil kun sige to Ord til ham. Hør nu, saa skal jeg sige . . .

Antoinette.

Du kan ikke, Søster! du kan ikke lade det blive ved to Ord.

Maren.

Jeg vil tale to Ord, tree Ord, fire Ord, fem tusende Ord med ham, saa mange som jeg aarker. Hør nu Herr Procurator! saa skal jeg sige . . .

Antoinette.

Søster! du er utaalelig. Herr Advocat! Tiden er kostbar, og jeg skal bede Dem, at De ikke vil bryde Dem om, hvad hun siger. Det er mig, som det tilkommer at afgjøre Affairerne med Dem.

Maren.

Ja snak du for din Æske! (tager Søren til Side.) Kom og sæt Dem need og hør, saa skal jeg sige Dem . . .

Antoinette
(trækker ham til den anden Side.)

Hør ikke paa hende, hun dræber Dem med Snak.

Ma-

Maren
(trækker ham til sin Side.)

Kom kun, kom kun, og vær ikke bange. Hør nu . . .

Søren (til Maren.)

Tillad mig blot at sige to Ord til Deres Frøken Søster, saa skal jeg siden være lutter Øre.

Maren.

Nu paa det Vilkaar tillader jeg det.

Søren
(tager Antoinette til Side.)

Vil Deres Naade tillade mig et lidet Krigspuds, saa skal jeg faae Deres Søster til at gaae?

Antoinette.

Meget gjerne, ifald De troer at det kan lykkes Dem.

Søren.

Men De maae love mig ikke at tage mig ilde op hvad jeg gjør.

Antoinette.

Det lover jeg.

Maren (utaalmodig.)

Men faaer det ingen Ende? . . . Hør nu saa skal jeg . . .

Søren.

Strax, min Frøken! (til Antoinette.) De behager altsaa at gaae lidt til Side.

(Antoinette sætter sig paa en Stoel i Baggrunden.)

Maren.

Naa, saa fik vi da endelig Fred. Hør nu engang, saa skal jeg sige Dem . . .

Søren.

Jeg beder blot om Tilladelse, naadige Frøken! at sige endnu et Par Ord. Deres Affaire er mig gandske fuldkommen bekjendt. De ønsker at blive Eier af Stamgodset, og dertil er aldeles intet andet Middel, end at De forekommer Deres andre Søstre med at gifte Dem.

Maren.

Det skulde jeg vel kunde beqvemme mig til, naar ikke den Ulykke var, at en Mand altid vil lægge sit Ord i Lauget med. Hvor finder man en Mand, der ikke har den Lyde? for hør nu, saa . . . .

Søren.

Det er dog vel ikke umueligt. Jeg kjender i det mindste een Mand, der er en stor Mester i at tie og høre.

Maren.

Og hvor finder man da dette Vidunder?

Søren

(tager hendes Haand.)

Naadige Frøken! tillad min Taushed at tale.

Maren

(trækker Haanden til sig.)

Hvad betyder det? Er det maaskee Dem selv?

De

De vil bilde mig ind, at De skjøtter om at høre, og at De kan lade være at tale? Og De er Prokurator? Det Slags Folk kan ikke finde sig i nogen af Delene; for hør nu, saa ......

Søren.

Derfor er jeg heller ikke ret oplagt til at være Prokurator. Min Fader, der kjendte min Karakter, vilde altid at jeg skulde være Hører ved en latinsk Skole, men da der ingen saadan Plads var ledig, saa søgte han om at faae mig til Landstingshører, da, til al Ulykke for mig, Landstingene bleve ophævede. Tillad mig ... (Griber hendes Haand igjen.)

Maren.

Og hør nu: hvad har De i Sinde?

Søren.

At trygle Dem om Tilladelse til at høre paa Deres Tale til mit Livs sidste Ende.

Maren.

Hvorledes skulde det gaae til? For hør nu saa ......

Søren.

Skjenk mig Deres Haand og Hjerte! Ak! jeg hører saa gjerne Deres Tale. Den er sød som Honning. Og seer De, hvad jeg skal gjøre. (Tager et Horn op af Lommen og holder for Øret.)

Maren.

Hvad skal det betyde?

Søren.

Det er et Hørerør. Uagtet jeg ikke er døv, skal jeg dog altid bruge det, for det hjelper til, at man hører destobedre.

Maren.

Der er noget i hvad De siger; men hør nu saa .....

Søren.

Og uden at tale et eeneste Ord skal jeg mage det saaledes, at Stamgodset skal tilfalde Deres Afkom.

Maren.

Vidste jeg at De kunde holde Ord, hør nu saa ....

Søren.

Derpaa giver jeg Dem min Obligation paa stemplet Papir, og lover Dem, at jeg aldrig skal tale, uden naar De spørger mig om noget, og saa naar De er træt af at tale.

Maren.

Og saa er jeg saa bange for Barneskrig; for seer De ....

Søren.

Det faaer De finde Dem i, min naadige Frøken! Der er ingen Rose uden Torne. Giv mig Deres Haand.

Maren.

Top! der har De den. (Giver ham Haanden.) For hør nu, saa skal jeg ....

Søren

(kysser hendes Haand og holder Hornet for Øret.)

Antoinette

(som i nogen Tid har viist megen Utaalmodighed, reiser sig og kommer frem.)

Hvad skal det betyde? Er det Spøg eller Alvor?

Maren.

Du kan tage det for hvad du vil, min Søster. Men hør engang, saa skal jeg sige dig....

Søren

(holder for hendes Mund.)

Siig hende intet, min Beste! Men tillad mig blot at tale fem Minuter med hende allene, saa skal jeg være hos Dem, og aldrig høre paa nogen anden.

Maren.

Fem Minuter! det er en lang Tid. Men jeg faaer vel finde mig deri. Skynd Dem og see om De kan gjøre det af i halvfemte; for hør nu saa...

Søren.

Kjereste Veninde! jeg skal gjøre mit beste. Men gaae nu.

Maren.

Nu vel da; jeg gaaer; men jeg har saa uendelig meget at sige Dem. (Gaaer.)

Tiende Scene.

Antoinette. Søren.

Antoinette.

Herr Advocat! jeg vil dog ikke haabe at dette var Alvor?

Søren.

Ak Deres Naade! det var kuns General-Prøven paa en Rolle, som jeg har foresat mig at spille, med Deres Tilladelse.

Antoinette.

Jeg forstaaer ikke hvad De vil sige dermed, min Herre!

Søren (paa Knæe.)

Deres Naade fornærmer ikke alleneste mig, men Dem selv, naar De troer at man kan elske Deres Søster, efterat man har havt den Lykke at see Dem. Mit Hjerte brænder i lys Lue . . .

Antoinette.

Herr Advocat! De glemmer hvem De er, og hvem jeg er; hvad Afstand der er imellem os.

Søren.

De har Ret. Naar jeg tænker paa Deres Meriter og Fortjenester er Afstanden uendelig stor. Mener De derimod Fødselen, saa torde jeg maaskee endda . . .

An-

Antoinette.

Hvorledes det?

Søren.

Denne lykkelige Omstændighed, eller ulykkelige ... eftersom Udfaldet bliver ... møder mig til at bryde min Taushed. Jeg er ikke den, som De antager mig for. Jeg lever her incognito. Vilde Deres Naade tillade ...

Antoinette.

Staae op, min Herre! og lad os sætte os ned. Jeg vil gjerne høre Deres Historie.

Søren

(reiser sig og henter Stole. De sætter sig.)

Jeg er ... Ak Deres Naade! jeg kan neppe tale. (Tager sit Tørklæde op og tørrer Øinene.) Tilgiv mig denne umandige Adfærd! men mine Ulykker overgaae næsten mine Kræfter. Jeg haaber dog at de næsten ere tilende.

Antoinette.

Fat Dem, min Herre! og tael. Jeg brænder af Begjerlighed efter at høre Deres Skjebne! og min Taushed kan De være overbeviist om.

Søren.

Den vil jeg ogsaa underdanigst udbede mig, Deres Naade! Jeg maae da have den Ære at sige, at jeg er en Adelsmand fra Genf, og Commandeur-Capitaine i Statens Tjeneste. Min Adel er just

ikke

ikke meget gammel, heller ikke har mine Forfædre erhvervet sig den ved blodige Bedrifter, men ved nyttige Opfindelser. Det var min Oldefader der opfandt den Konst at garve Huden paa levende Kreature, og at gjøre Parykker af Kartofler. Derfor blev han ogsaa nobiliteret. Faderen før ham havde opfundet en Dampmaskine, hvormed man kan barbere et heelt Regiment Soldater paa eengang. Deres Naade kan selv begribe hvor vigtig den Opfindelse maae være, især i Krigstider, deels fordi Staten derved sparer den Mængde Feldtskjersvende, som en Armee ellers maae slæbe med sig; deels ogsaa fordi man, siden den Maskine kom i Brug, altid kan begynde en Bataille et Par Timer tidligere om Morgenen end forhen, og saaledes faae et Par Timer tidligere Feierabend.

Antoinette.

Det er vel mueligt. Men nu videre med Deres Historie.

Søren.

Da nu vores Familie var blevet nobiliteret, saa forstaaer det sig selv at den ikke længere kunde befatte sig med Physik og Algebra, som forhen. Vi har altsaa bestandig tjent enten i Armeen, eller paa Flaaden, eller og i Politiken. I denne sidste Vei har især min salig Fader ... Gud glæde hans Sjel! det er hans Knæespender, som De seer her ... i

den

den Vei har han gjort sig meget berømt. Det var ham der sluttede den sidste Fred med den store Mogul, og tvang Karlen til at afstaae Krabben-Eiland til Genf. Og dog var det ikke den Punkt, der holdt haardest i Traktaten; men den gode Mogul maatte, saa nødig som han endog vilde dertil, bevilge at Studenterne fra Genf, der studere ved hans Academier, har Ret til at gaae med Kaarde ved Siden. Ogsaa vare Studenterne saa taknemmelige derfor, at de skillingede sammen, og oprettede min Fader en Ærestøtte, som staaer paa Studiegaarden i Genf, under det store Lindetræe.

Antoinette.

Alt dette kan være godt nok. Men jeg ønskede at vide hvorledes De er kommen hertil.

Søren.

Der rører De ved Bylden, min Naadige! men Sandheden maae for en Dag. Jeg traf engang Storadmiralen i et Huus, som jeg undseer mig ved at nævne i Deres Naades Nærværelse. Vi drak en Bolle Punsch sammen, og derefter kom vi i en Dispyt, som saa let hender sig paa de Steder. Det eene Ord toeg det andet, han fordrede mig ud, jeg havde den Ulykke at stikke ham ihjel; og tænk engang, det var min Chef. Jeg maatte da flygte, og, for at blive ubekjendt, ifald nogen skulde sætte efter mig, kaldte jeg mig slet og ret Sommer, isteden for at mit

Adels-

Adelsnavn i Genf er von Sommer. Det er nu fem Aar, jeg har opholdt mig her, uden at kunde faae Lov til at komme hjem, for Storadmiralens Familie er meget mægtig; men til Lykke for mig er min Morbroder nyelig blevet Cancellie-Præsident, og han har skaffet mig Moratorium. Det gaaer med Lykken, som med Ulykken, een kommer sjelden allene. Samme Post, som bragte mig mit Moratorium, bragte mig ogsaa den Efterretning, at min ældste Frøken Søster skal giftes med Prindsen af Jerusalem.

Antoinette.

De opgiver da ventelig Deres Advocatskab?

Søren.

Det forstaaer sig, Deres Naade! det vilde være uanstændigt for mig at vedblive længere med det Lovtrækkerie. Men jeg maae først bringe alle de Sager i Orden, som man har betroet mig. Og saalænge indtil det er skeet, ønsker jeg at alt hvad jeg har sagt Dem, maae blive en Hemmelighed imellem os.

Antoinette.

Det kan De forlade Dem paa. Men Deres Broder . . .

Søren.

Min Broder? . . . . hvem mener De? . . . . Ja han . . .

Antoinette.

De veed jo dog at han var her i Formiddags?

Søren (noget forlegen.)

Gandske rigtig . . . Jeg veed det nok . . . . men . . . . (fatter sig.) Jeg skammer mig derover; men jeg faaer da sige Dem, at han, Himlen være lovet! er kuns min Broder i Lovbogen. Advocaterne her i Byen ere ligesom Herrenhuterne; de kalde hinanden Brødre, og Deres Koner sige Søstre til hinanden. Saaledes hænger det sammen med Slægtskabet. Men jeg skal snart rive mig løs fra det Broderskab.

Antoinette.

Ja saa . . . men hvad er da Deres Hensigt?

Søren.

O Deres Naade! min Beslutning var taget førend jeg saae Dem. Men hvorledes skulde jeg nu kunde forlade dette Land!

Antoinette.

Min Herre! . . .

Søren.

Mit Hjerte er borte; og kom jeg hjem til mit Fødeland uden Hjerte, vilde jeg kuns gjøre en slet Figur. Nei, jeg bliver her.

Antoinette.

Betænk dog hvad De gjør! . . .

Søren

(reiser sig, og gaaer et Par Skridt frem paa Theatret.)

Gruesomme! hvor De plager mig! Nei der er ingen

ingen Lykke for mig i Verden, ifald jeg ikke bliver Eier af Dem.

Antoinette

(reiser sig og holder Tørklædet for Øinene.)

Forfører! gaae bort, og lad mig være ufristet. Jeg skjelver for min Svaghed. De vil maaskee misbruge den? Jeg tør ikke troe Dem.

Søren

(paa Knæe, griber hendes Haand.)

Jeg sværger Dem ved min salig Faders og Moders hellige Skygger, at jeg elsker Dem som min Øjesteen, og at De skal see mig døe for Deres skjønne Fødder, ifald De ikke forbarmer Dem over mig.

Antoinette.

Staae op! Gud forbyde, at jeg skulde være Skyld i Deres Død!

Søren

(reiser sig, og kysser hendes Haand.)

Uforlignelige! De er da min?

Antoinette.

For evig.

Søren.

O at jeg havde her min hele Formue, som har været konfiskeret, men som nu er givet mig tilbage. Jeg burde være hovedriig, naar Staten havde gjort for mig hvad den burde. Men, imellem os sagt, Kongen af Genf er en Gnausere. Imidlertid er

min

min Formue ikke ubetydelig, og jeg skal lægge den heel og holden for Deres Fødder.

Antoinette.

Derom taler vi en anden Gang. Men nu maae De sige Søster Maren Sagens Sammenhæng. Hun venter Dem med Længsel.

Søren.

Det er mig umueligt. Det overlader jeg til Dem.

Antoinette.

Nu vel da; jeg skal bringe den Sag i Rigtighed.

Søren.

Jeg maae ud i den frie Luft, for at drage min Aande. Glæden kuuser ellers mit Hjerte.

Antoinette.

Saa gaae da, men kom snart igjen.

(Søren kysser paa Fingeren og gaaer.)

Ellevte Scene.

Antoinette (allene.)

Det var et godt Indfald vi fik at reise til Kjøbenhavn. Sagerne har nu faaet den Vending, som jeg vilde at de skulde faae. Men hvor vil mine Søstre ikke gjøre store Øine, naar de faaer høre hvad der er passeret, især den stakkels Maren! Det er dog ikke saa gandske rigtigt at gjøre saaledes Nar af hende .... O hvad! det siger intet.

Tolvte

Tolvte Scene.

Antoinette. Magdalene.

Magdalene.

Det er vel, at jeg endelig fik min stakkels Hund til at sove. Nu skal jeg fortælle dig noget Søster ......

Trettende Scene.

De Forrige. Maren. Ophelia.

Maren.

De fem Minuter er forbi, Herr Advokat! hør nu saa vil jeg spørge Dem ...... hvor blev Manden af?

Antoinette.

Han er gaaet sin Vei.

Maren.

Saa hør da Søster! disse to kloge Damer vil ikke troe at jeg gifter mig.

Magdalene.

Det har vi ikke sagt; du kan være gal nok til det. Men vi siger bare at det bliver ikke Advocaten som du faaer.

Maren.

Og jeg siger jo; det skal Søster Antoinette være mit Vidne til; for hør nu saa skal jeg .....

An-

Antoinette.

Du er forrykt, Søster!

Ophelia.

Du behøver Nysekrud, som Digterne siger. Jeg veed nok hvem han har fæstet sine Øine paa.

Magdalene.

Og jeg veed nok hvad jeg veed.

Fjortende Scene.

De Forrige. Cecilia.

Cecilia.

Naa Himlen være lovet, at jeg har gjort den Sag af! Veed I hvad, Børn! Jeg vil lige saa gjerne sige Jer det nu som siden: Det er sidste Gang at jeg kjøber ind til Huset, for jeg har nu i Guds Navn besluttet, at sætte Foden under mit eget Bord.

Ophelia.

Du vil sværge til Hymens Fane? som Digterne sige.

Cecilia.

Jeg har intet at bestille med det ugudelige hedenske Kram. Jeg gifter mig ærlig og kristelig.

Maren.

Jeg vil døe paa, at det er med Viintapperen her paa Hjørnet; for hør nu saa skal jeg sige Jer....

Antoinette.

Det vil jeg ikke haabe; det var at kaste sig bort.

Mag-

Magdalene.

Han er Enkemand.

Maren.

Og af de Hellige; for hør nu saa . . . . . .

Ophelia.

Nei det er med en Jødepræst.

Cecilia.

Det er det fornuftigste Ord, du endnu har sagt i Dag, Ophelia! og dog tager du Feil.

Ophelia.

Hvem er da den lyksalige, treefold lyksalige Dødelige? som Digterne siger.

Cecilia.

Advokat Sommer.

Alle (paa eengang med Forundring.)

Advokat Sommer!

Femtende Scene.

De Forrige. Helene og Bredahl.

Ophelia (leer.)

Du er ikke klog Søster! det er mig hans Hjerte brænder for, som det hedder hos Digterne.

Antoinette (med Stolthed.)

Og jeg siger at det er mig.

Magdalene.

I tager Feil allesammen. Mig er det, og ingen anden.

Ma-

Maren.

Det er mig, det er mig, spørg kun Søster Antoinette. For hør nu saa skal jeg ......

Antoinette.

Min Gud! der er udentvivl spillet os et skammeligt Puds.

Helene.

Hvorledes det? kjere Tante!

Antoinette.

Herr Kammerraad! kjender De en Advocat, der hedder Sommer?

Cecilia.

Søren Sommer?

Bredahl.

Jeg kjender ingen Advocat af det Navn. Min Tjener hedder saaledes.

Antoinette.

Hu! det er afskyeligt.

Helene (til Bredahl.)

Jeg begynder at frygte. Huss paa i Morges.

Bredahl.

Den Sag maae oplyses. (Gaaer til Dørren og raaber.) Søren!

Sextende Scene.

De Forrige. Søren (i Liberie.) Mad. Svik.

Mad. Svik

(til Søren, i det han gaaer ind.)

Ørene stive! nu bryder Uveiret løs.

Antoinette.

Hvad seer jeg! o jeg forgaaer af Skamfuldhed.
(Kaster sig i en Læncstoel.)

Magdalene

(til Bredahl.)

Er det Mennesket der Deres Tjenere?

Bredahl.

Desto værre! jeg vilde ønske at jeg aldrig havde seet ham.

Ophelia.

Det er ikke muesligt. Han spiller Comedien den forliebte Author og Tjener.

Maren.

Jeg troer det heller ikke; for hør nu saa skal jeg sige Jer . . . .

Magdalene

(nærmer sig til Søren.)

Hør, min Ven! Er De Advocat, eller hvad er De?

Søren.

Kuns simpel Lakei, Deres Naade!

Magdalene.

Naa saa er der Betaling for dine Consultationer.

(Giver

(Giver ham Dresigen) See der; og nok engang, og nok engang. (Forfølger ham rundt om i Stuen med Dresigen) Jeg veed at du holder meget af Dresigen.

Søren.

Nu ikke mere, Deres Naade! nu ikke mere. Skaan mig!

Cecilia
(Skiller dem ad.)

Skam dig, Søster! at lade Vreden og den onde Aand saaledes faae Magt over dig!

Magdalene.

Jeg vil slaae ham til han ligger død for mine Fødder.

Ophelia.

Vreden er et kort Raserie, siger Digterne; men hos Søster Magdalene er Raseriet saa langt, at det faaer ingen Ende.

Bredahl.

Skurk! hvor har du understaaet dig at spille saadanne Streger?

Søren
(peger paa Mad. Svik.)

Spørg hende, som der staaer.

Mad. Svik.

Har De glemt, Herr Kammerraad, hvad De lovede mig i Morges?

Helene.

Jeg begynder at forstaae Dem; men det gjør Dem meget lidt Ære, Madame.

Mad. Svik.

De burde snarere takke mig, thi jeg troer nok at vi har opnaaet vores Ønske.

Bredahl.

Straffes maae du, gode Karl! for det første er du ude af min Tjeneste.

Antoinette (reiser sig.)

Jeg troer det er bedre, at vi dysser den Sag ned, saa meget som det er muligt.

Maren.

Det er ogsaa min Mening, for hør nu saa skal jeg . . .

Magdalene.

Jeg har hevnet mig selv, saa er jeg fornøiet. Nu kan han gaae hen og hænge sig, naar han vil.

Ophelia.

Jeg finder at Karlen har Genie. Synden er vel grov, men den skal være ham tilgivet for Inventionens Skyld.

Søren (til Cecilia.)

Og De, naadige Frøken!

Cecilia.

Gaae, gaae, mit Barn. Mig har I ikke fornærmet. Jeg kjender Jer ikke. Jeg har jo aldrig seet Jer.

Sø-

Søren
(leverer hende et Brev.)

Jeg vil da skye Deres Naade det Brev tilbage, som De veed nok.

Cecilia
(snapper Brevet fra ham.)

Hvorledes! Nederdrægtige! . . . Nei det er for grovt. Det raaber om Hevn, (til Mad. Svik.) Og du, Hælerske! . . .

Søren.

Tilgiv mig, naadige Frøken! Verden skal dog forgaae inden Søndag.

Cecilia.

Hvad siger du? hvoraf veed du det?

Søren.

Der staaer i Sibyllas Spaadom, at naar syv Qvinder rives om een Mand, saa ligger Verden paa det yderste.

Cecilia.

Skurk! nei jeg tilgiver dig aldrig.

Maren.

Du maae tilgive ham Søster! for hør nu saa skal jeg . . .

Cecilia.

Aldrig, aldrig! Jeg skal hevne mig, inden jeg døer, og det over dem begge.

Oph.

Ophelia.

Det ligner dine Folk, Cecilia! der er ingen, der vanskeligere lader sig forsone, end de Skinhellige.

Cecilia.

Slibber Sladder! Jeg har svoret, Gud forlade mig! og min Eed den bryder jeg ikke.

(Gaaer.)

Syttende Scene.

De Forrige, undtagen Cecilia.

Søren.

Siden de andre tilgiver mig, saa gjør Herren det vel ogsaa?

Bredahl.

Ja vel; men jeg tager dig ikke mere i min Tjeneste.

Mad. Svik.

Jeg har lovet at tage ham i min Tjeneste. Men De holder, hvad De har lovet, Herr Kammerraad?

Bredahl.

Jeg faaer vel holde det.

Helene.

Men paa Vilkaar at denne Historie ikke bliver bekjendt.

Bredahl.

Og nu, mine kjere Damer! har jeg kuns een Ting at udbede mig af Dem; det er at De samtykker i mit Giftermaal med Frøken Helene.

Antoinette.

Det er det beste vi kan gjøre. Jeg har intet derimod. Hvad siger mine andre Søstre derom?

Ophelia.

Jeg samtykker at De gifter hende, Herr Kammerraad!

Magdalene.

For mig kan de gjøre hvad de vil. Jeg bryder mig kuns lidt derom.

Maren.

Og jeg giver ogsaa mit Biefald, for hør nu, saa skal jeg . . .

Helene.

Gode Tante!

Attende Scene.

De Forrige. Barbara.

Antoinette.

Der har vi Søster Barbara. Hun har ogsaa en Stemme. Du bifalder vel som vi andre, at vores Broderdatter gifter sig med Kammerraaden?

Barbara.

Det forstaaer sig; men ikke endnu. Hun er for ung, og maae bie, i det mindste til nogen af hendes Tanter ere forsørgede.

Magdalene.

Men vi har jo ikke i Sinde at gifte os?

Bar-

Barbara.

Det kan nok være. Men jeg har det i Sinde.

Antoinette.

Og med hvem da?

Barbara.

Nu det skal jo dog eengang blive bekjendt; altsaa lige saa godt først som sidst. Med Procurator Bartholomæus, som vi saae i Morges.

Ophelia.

Ha ha ha! Det var herligt. Jeg tør sværge paa at det er ham, der staaer.

Barbara.

Den Spirrevip! Nei du skal have Tak; det er ikke saadan en Vindspiller; det var en smuk, sædelig, arbeidsom og sparsommelig Mand.

Søren

(lægger Plasteret paa sit Øie.)

Af Deres Naade! tilgiv mig! denne sædelige, arbeidsomme og sparsommelige Mand, det var mig.

Barbara.

Hvorledes! det er et uhørt Skielmsstykke; og du er kuns . . . . .

Nittende Scene.

De Forrige. Mette

(drivvaad med en dryppende Paraplye.)

Helene

(løber imod hende.)

Kjere Tante! hvad fattes Dem? hvorledes hænger det sammen?

Mette

(slænger sig i en Læneſtoel.)

O jeg kan ikke mere; jeg er færdig til at forgaae af Harme.

Antoinette.

Hvor har du været? Søster!

Mette.

I Haven.

Ophelia.

Og hvad bestilte du der?

Mette.

Jeg læste.

Magdalene.

Det var vist nok noget af hendes sædvanlige Vaas.

Barbara.

Og du mærkede ikke at det regnede?

Mette.

Skaan mig dog for Jeres Spørgsmaal.

Mar

Maren.

Jeg troer jeg begriber det; før hør nu saa skal jeg . . .

Ophelia.

Jeg vil døe paa at det Genie, der staaer, har spillet hende et Puds ogsaa.

Antoinette.

Kjender du en Mand, der hedder Søren Sommer?

Mette.

Den Nederdrægtige!

Mad. Svik
(til de andre, saa at Mette ikke hører det.)

Tie stille! jeg skal siden fortælle Dem Sammenhængen.

Bredahl
(til Mette og Barbara.)

De kjender min Kjerlighed for Deres smukke Broderdatter. Deres andre Søstre bifalder. Jeg mangler endnu Deres Samtykke.

Mette.

Mit har De.

Barbara.

Og mit ligeledes.

Helene.

Tak, kjereste Tanter! hvor lykkelig gjør De mig ikke i Dag!

S 5

Søren (til Barbara.)

Deres Naade tillader mig altsaa at jeg leverer Dem Deres Ring tilbage, og udbeder mig min igjen.

(Vil levere hende Ringen.)

Barbara.

Nei, min Søn! nogen Straf maae du dog have for dine Skjelmsstykker. Din Ring faaer du ikke tilbage; og min kan du gjerne beholde, for den er kuns Sølv forgyldt. Havde den været af Guld kan du være forvisset paa at jeg ikke havde givet dig den.

Mette.

Det er da en afskyelig Roman, man har spillet med mig.

Mad Svik (til Søren.)

Nu skal vi see at han har været saa uforskammet, at give den Ring bort, som jeg har foræret ham.

Søren.

Jeg tilstaaer det, men jeg var nødt dertil; og naar du vil søge lidt, saa finder du sagte en bedre Ring at give mig.

Mad. Svik.

Slubbert!

Bredahl.

Altsaa evig Taushed, med hvad der er passeret. (til Søren og Mad. Svik.) Kommer denne Historie ud, faaer I ingen værre Fiende, end mig.

Mad.

Mad. Svik.

Vær forvisset paa vores Taushed.

Ophelia.

Fingeren for Munden, saa gjorde Hippocrates; han var Gud for Taushed, som Digterne siger.

Maren.

Men jeg svær ikke for min Mund, for hør nu skal jeg . . . .

Magdalene.

Ja det ligner dig, Sladder-Maren!

Søren

(til Madame Svik.)

Nu troer jeg, at jeg dog har fortjent en Flaske Viin, og saa det du veed nok selv.

Mad. Svik

(giver ham et Orefigen.)

Der har du, for det første, det du veed nok selv.

(Dækket falder.)

Den

Den gamle Skuespiller.

Comedie i een Act.

Forfatterens gamle Ven Schwartz tilegnet.

Per.

Personerne.

Grøn, under Navn af Brun; en gammel Skuespiller.

Madame Grøn, hans Kone.

Lysias Snit, Prokurator i Ebbeltoft; Fætter til Grøn.

Hyppocrates Snit, Feldtskjer i Ebbeltoft, den forriges Broder.

August, Prokuratorens Søn.

Lovise, Feldtskjerens Datter.

Jomfrue Wims, en Skuespillerinde.

Henrich, Grøns Tjener.

Skuepladsen er hos Grøn i Helsingøer. Den forestiller en Sal med to Kabinetter, eet paa hver Side.

For-

Første Scene.

Grøn. Madame Grøn (i Reiseklæder.)

Grøn.

Men, min gode Kone ....

Mad. Grøn.

Men, min kjere Mand ....

Grøn.

For en Kone, der i mere end tyve Aar har spillet unge naive Pigers og Elskerinders Roller, er du mig i Dag alt for meget Skjendegjest.

Mad. Grøn.

For en Mand der i tredive Aar har spillet Tjener- og Intrigant-Roller, er du mig alt for lettroende, alt for svag, alt for føielig.

Grøn.

Hør, min beste Veninde! du gjør alt hvad du kan for at lade som du var ond; og i Grunden er du dog en god Kone.

Mad. Grøn.

Det er dig der upaatvivlelig er en god Mand, ret en eiegod Mand. Men har du dog ikke der gjort mig

mig et net Stykke Arbeide færdigt i de fjorten Dage, jeg har været i Kjøbenhavn? Rygtet var allerede kommet derhen, og det blev mig sagt, at man ikke taler om andet i hele Helsingøer. Hvorledes, min kjere Mand! du som er elsket og agtet af alle, som omgaaes med de beste Huse saavel her, som i Kjøbenhavn; der eier en betydelig Formue, som en brav Mand testamenterede dig af Agtelse for din Retskaffenhed og dine Talenter; hvorledes? hør *engang*, du modtager, og det ret paa den venskabeligste Fod, en liderlig, en slet Karl, der har gjort sig skyldig i en Bortførelse . . . . .

Grøn.

En Bortførelse! . . . . hvad er det du siger? Kone!

Mad. Grøn.

Ja du maae nu sige hvad du vil, saa er og bliver det dog en Bortførelse. I de Comedier og Skuespil, som vi har spillet sammen i gamle Dage, der er det meget godt; men udenfor Skuepladsen, der er det meget slet; og for at gjøre Forargelsen fuldkommen, saa indlogerer du i dit eget Huus den stakkels Pige, der er en lille Fjante, en lille ueftertænksom, for ikke at sige noget som er værre; for du maa nu ende og vende Sagen som du vil, saa er og bliver det dog en evig Sandhed, at en Pige, der forlader sine Forældre, for at rende bort med

en

Cantate

i Anledning af

Kronprinds

Frideriks

og

Prindsesse

Marie Sophie Friderikes

høitidelige Indtog i Kiøbenhavn

opført

den 26de September 1790,

da Selskabet Kronprindsens Klub holdt sin
første Sammenkomst.

Iam tibi molitur stellantia serta Bootes,
Inque decus *Mariæ* jam sidera parturit æther.

CLAUDIAN.

Chor.

Forsamles her til Høitids Fryd
Ved Paukers og Trompeters Lyd!
Og fletter under Sang og Dands
For Danmarks Friderik en Krands!

To Stemmer.

I Ledingstog han mandig gaaer,
Og kiekt den stærke Fiende slaaer.

To Andre.

Bort Krigens Laurbærtræ! hvis Rod
Maa vandes af uskyldigt Blod.

Alle Fire.

Saa fletter da med Sang og Dands
For Fredens Ven en Olie-Krands!

Chor.

Vi bringe Dig med Sang og Dands,
O Friderik! en Olie-Krands.

To Stemmer.

Han hadér al Slags Slaverie,
Han Bonden bød at være frie.

To Andre.

Desværre der er Konger nok,
Som herske over Slavers Flok.

Alle Fire.

Thi bringe vi med Sang og Dands,
Vor Friheds Ven! en Arekrands.

Chor.

Vi bringe Dig, med Sang og Dands,
Vor Friehds Ven! en Arekrands

To Stemmer.

Vær Borgerven, o Friderik!
Det er den sande Politik.

To Andre.

De staae, som Klipper, om din By,
Naar leiede Snldater flye.

Alle Fire.

Og glade vi med Sang og Dands
Skal flette Dig en Eege-Krands.

Chor.

Ja glade vi med Sang og Dands
Skal flette Dig en Eege Krands.

To Stemmer.

Men Myrtens Krands, tredobbelt skiøn,
Hist vinker Dig, o Konge-Søn!

To Andre.

Bliv Helt, bliv Ven, bliv Borger kaldt,
Har Du ei den, du mangler Alt.

Alle Fire.

Saa fletter nu med Sang og Dands
For Friderik en Myrte-Krands.

Chor.

Forsamles her til Høitids-Fryd
Ved Paukers og Trompeters Lyd!
Og fletter under Sang og Dands
For Friderik en Myrte-Krands!

Prinds! Dine glade Krigere
Sig trænge frem, for at lykønske Dig.
Du veed — Du nylig selv det saae —
Hvor freidige vi fulgte Dig i Krigens Farer,
Den Ild er altid varm i vores Bryst;
Og froe vi møde skal vor Død,
Naar Pligt mod Fødeland os byder.
Men, ak! vi ere Mennesker.

Flye, du, som forstyrrer Jorden,
Krigens Vaabenbrag og Torden,
Langt fra Danmarks glade Strand!
Gyldne Fred! som Held udbreder,
Du som Helten selv tilbeder!
Varig boe i Fridriks Faders Land!

Chor.

Tag Fredens Krands, o Kongesøn!
Den er saa skiøn;
Og bær den evig, evig grøn!
Vort Aag er brudt. See Dine Lærdoms Mænd!
See hvor vi iile til Din Høitids Færd!
Du gav os vores tabte Rettighed:
At tørde tænke, frit at tørde tale.
Taknemmelig vi denne Frihed bruge,
Ei til at dadle Fyrsters Skridt,
Men at advare dem mod Lumskheds Rænker.
Ak! Konger er ei Guder — sielden see de meer
End andre Mennesker; langt mindre meget tidt.
Med Haand i Haand os Bonden følger
Fra Lænker fri; han bringer Markens Frugter.
See paa de Ax, han ofrer dig!
Glæd Dig! det er Din Faders Gave,
At de saa frodigt voxe.

Een Stemme.

Frit vi sige, hvad vi tænke,
Uden Hykleri.

En Anden.

Løst af Baand og Slavers Lænke
Glæden ytre vi.

Den Første.

Frygt os ei fra Sandhed trækker,
Og vor Pen ei leies ud.

Den

Den Anden.

Aldrig mere os forskrækker
Smaa Tyranners strenge Bud.

Den Første.

Friheds Tab giør Riger øde.

Den Anden.

Tidsler blot paa Trælles Ager groe.

Den Første.

Lærdoms Frugter,

Den Anden.

Markens Grøde,

Begge.

Trives ei, hvor Slaver boe.

Chor.

Tag Friheds Krands, o Kongesøn!
Den er saa skiøn;
Og bær den evig, evig grøn.

Triumf, Triumf! Udlændingen
Skal ikke mere fortrykke Landets Børn.
Alt længe nok har dette tunge Aag
Paa vore trætte Skuldre hvilet!
Men det er brudt. See Fridrik vælger sig
Sin Brud imellem Landets Døttre.
Han selv ved sit Exempel vise vil,
Hvordan hans Faders Lov bør hædres.
Vi fryde os ved denne glade Udsigt;
Og gid den aldrig, aldrig maa forsvinde!

I hvo

I hvo du er, fra fierne Land,
Kom hid, du sande store Mand!
Vi dig som Broder favne.
Staae høit iblandt Indfødtes Tal!
Du Brød og Ære vinde skal,
Naar du os kuns vil gavne.
Men I, som, Pligt og Dyd til Trods,
Kun mædske jer, og haane os;
Har Dumhed blot at prale med,
Og veed ei selv, hvor lidt I veed;
See Fridrik sætter Skranker
For Eders frække Tanker!

Chor.

Tag Borgerkrandsen, Kongesøn!
Den er saa skiøn;
Og bær den evig, evig grøn,

Endnu et Chor af Danmarks unge Døttre,
Beskedent nærmer sig, og foran dem
Maria gaaer, den favreste blandt danske Piger.
Som Himlen smiler til de fromme Dødelige,
Saa smiler Hun til Dig, og Hendes Smiil er
Livet.
Af Gratier omringet, selv den ypperste
Blandt Søstre, iler Hun, beprydet
Med Blomster, halv saa skiønne kun
Som Hendes egen Ungdoms skiønne Vaar,
At række Dig en Krands af Myrter.

O tag

O tag dem, Prinds! i dem er Salighed paa Jorden,
De voxe og for Fyrster: skiøndt kuns sielden,
Ak sielden! naae de dem. Held Dig!
Du fandt, hvad mange Fyrster søge
Forgieves: sand og huuslig Dyd.
Sæt Priis paa den, saa er Du lykkelig;
Og efter snerse Aar, skal endnu dine Brødre
Glad signe Dagen, som Dig skienkte Din Maria.

For Dig, som ned fra Thronen stammer,
Som Fridrik valgte til sin Brud,
Her i vort Bryst en Lue flammer,
Som Tiden aldrig slukker ud.
Lad Rygtet male Dine Dyder:
At Du er from, at Du er god.
Vi veed, i Dine Aarer flyder
En evig kier Lovises Blod.
Som Hun, Du Riget Held skal give,
Som Hun, Du alles Hierter har;
Du skal for siette Fridrik blive,
Hvad Hun for femte Fridrik var.

Chor.

Tag Elskovs Krands, o Kongesøn!
Den er saa skiøn;
Og bær den evig, evig grøn!

Ja, Hun skal kaldes vor Lovise.
Et Navn, for Dronninger, og deres Døttre
Saa skiønt, som Titi Navn for Konger.

Hun

Hun skal, som hiin, den uforglemmelige,
Endogsaa efter Døden evig være kier.
Hun skal, som Hendes Fridriks dyre Søster,
Erobre alle Folkes Hierter.
Hun veed, at Kronens Glands gir Ret til tvungen Hæder,
Men ei til Folkets Kierlighed.
At Fyrster, naar de elskes vil,
Maa være gode, fromme, blide.
Seer, Landsmænd! dette er vort glade Haab,
Thi Fridrik selv, og ikke Staten, valgte.
Hvo er den Kvindsmand, som dadler os,
Om vi med Friderik os fryde?

Chör.

Jorden og Havet skal høre vor Stemme;
Jorden og Havet skal dele vor Fryd.
Skove og Fielde vor Jubel fornemme;
Skove og Fielde gientage dens Lyd.
Velkommen, Maria! er Folkenes Raab;
Og Held over Friderik, Rigernes Haab.

Vise.

1.

Vi komme Dig med Sang imod,
Og ved Din Hoitidsfærd os fryde,
Ja til Din Faders Thrones Fod,
O Prinds! skal vor Triumfsang lyde,

Den

Den avindsyge Politik
Os ei har lært Dit Valg at laste,
Vi slige Griller fra os kaste,
Og glæde os med Friderik.

Chor.

Leve Fridrik! leve Maria!

2.

Drag ind, Maria! i vor Stad,
Og vær velkommen til det Sæde,
Hvor før Din Moders Moder sad,
Som Du med Tiden skal beklæde!
Vær Tvillingrigets Fryd og Trøst,
Vort glade Nordens Ziir og Ære;
Da skal Din Fridrik eengang bære
Sin Krones tunge Vægt med Lyst.

Chor.

Leve Fridrik! leve Maria!

3.

Vort Land i Dag er Eden ligt!
Vor Fryd beblandes ei med Smerter,
Og avles ei af bange Pligt,
men af utvungne frie Hierter.
Kuns hvor Despoten for sit Folk,
Og Folket for Despoten, bæver,
Man tvungne Jubeltoner kræver;
Men her er Munden Hiertets Tolk.

Chor.

Leve Fridrik! leve Maria!

4.

I Dag vort Selskab samles her
For første Gang, til Fridriks Ære,
Thi Han, som Ven af Glæden er,
Det gav sit eget Navn at bære.
Her ingen Thracisk Vildhed boer;
Dog uden Grændse bliver vor Glæde,
Hvert Trin vi seer Ham fremad træde
Paa Veien til at vorde stor.

Chor.

Leve Fridrik! leve Maria!

5.

Nu steg vor Sang til Norges Field,
Med Jubel fra de lave Sletter.
Og Fieldeboen raabte Held
Hid ned til Brødres lave Sletter.
Held over Nordens Christian,
Dig Tvillingrigets fromme Fader!
Naar Du, gid sildig! os forlader,
Din Søn velsigne skal Dit Land.

Chor.

Leve Fridrik! leve Maria!

Fredens og Bellonæ Trætte.

Cantate,

opført

i Selskabet Kronprindsens Klub,

i Anledning af

Kongens og Kronprindsens

Fødselsfester

i Januarii 1791.

Personerne.

Freden.
Bellona.
En Sanger.
Chor.

Første Deel.

Chor.

Til festlig Fryd bliv varm, o kolde Zone!
Til Høitids Sang op Danske Mand!
Høit lyde vores Jubel-Tone
Om Nordens Christian!
Blandt glade Dage Tiden skrev
Den Dag, da vores Fader blev.

En Sanger.

Romance.

"Krig!" raabte Alf med freidigt Mod:
"Krig skal, o Prinds! Dit Løsen være;
"For Danske Konger giennem Blod
"Gaaer Veien til den sande Ære."

Chor.

De krigeriske Skioldunger leve!

San-

Sangeren.

"Nei! svarte Gorm, den ædle Mand:
"Mit Land ei Krigens Larm skal høre!
"Stor er den Konges Roes, som kan
"I Fred sit Folk lyksaliggiøre."

Chor.

De fredelige Skioldunger leve!

Freden.

Du feiler, Sanger!
Ikke Gorm, men Christian talte.
Det var vor fredegode Konges Ord,
Hans Ord, hvis Fødselsdag i Dag vi helligholde.
Syng, Sanger! syng igien:
Den fredegode Christian leve!

Sangeren.

"Nei," svarte Nordens Christian:
"Mit Land ei Krigens Larm skal høre.
"Stor er den Konges Roes, som kan
"I Fred sit Folk lyksaliggiøre."

Chor.

Den fredegode Christian leve!

Freden.

Ret saa, ret saa! — Saa talte han;
Saa tale Rigets Fædre;
Naar deres Bødler derimod
Med Strømme Borgerblod sig kiøbe
De Laurbær, de om deres Tinding flette.

I Skyggen af mit Palmetræ
Kan Konster, Lærdom, eene voxe;
Kuns der kan læres, øves, Borgerdyd;
Kuns der Vindskibelighed trives.
Der voxer villigt Ax i fede Fuure,
Der høster Bonden selv den Sæd, han saaede,
Der glider Tiden fro og ubemerket bort
Imellem Munterhed og Sang og glade Dandse.
Hvo malte hine hvide Sletter,
Hvor tusindfarvet Flora staaer?
Hvor skienkte dig de Ax, du fletter,
O Ceres! om dit gyldne Haar?
Den Frugt du hist, Pomona! skuer,
Tael! voxte den blandt Krigens Luer!
Siig, glade Landmand! siig:
Hvem skylder du din Glædskabs Dands,
Din Leeg, din Sang, din Blomsterkrands?
Hvem, uden mig?

Bellona.

O Daare! blinde, bange Slave!
Og Du tør kalde Dig et Held for undertrykte Riger?
Skiønt, herligt gaaer det til
Hvor Du Dit Qvinde-Scepter fører.
Der sidder Feighed med sin Haand i Skiødet,
Og lader fremmed Frækhed tøileløs regiere.
Det svage Folk, som lyder, dyrker Dig,
Skal snart for Naboe-Voldsmænd see

Trophæer paa de samme Sletter kneise,
Hvor Dine brændte Ax og Blomster ryge.

Freden.

Retfærdighed gaaer ved min Side,
Og den er bedste Værn mod Voldsmænds Overfald.

Bellona.

Er herligt Værn! stærkt, som de Huse,
Det spæde Barn af svage Kort sig bygger;
Dem mindste Pust og mindste Vind nedriver.
Deel ud til Qvinder dine Gaver
Foragtet, naar man frygter mig!

Freden.

Ras, Vilde! mellem kiøbte Slaver,
Der frygte, men forbande Dig.

Bellona.

Naar jeg erobrer fierne Lande,
Hver Stemme synge skal min Roes.

Freden.

Sin Løgn skal Frygten deri blande;
Min Lov skal synges, høres, troes.

Bellona.

Jeg frygtes.

Freden.

Jeg elskes.

Bellona.

Beundres.

Fre=

Freden.

Tilbedes.

Bellona.

Trophæer mig reises.

Freden.

Mig Ofre beredes.

Begge.

Held byder mit Vink; Held bringer mit Bud!
Tilbedes jeg skal, som en frelsende Gud.

Chor.

Ja Held den, hvis Vink er Lyksaligheds Bud!
Tilbedes han skal, som en frelsende Gud!

Anden Deel.

Freden.

Briste hver Forræders Snare!
Blive brudt hver Morder-Dolk;

Bellona.

Almagts Hænder selv bevare
Dig, o elskte Tvilling-Folk!

Freden.

O gid Nornerne dog spaaede,
At den Sæd, som Freden saaede,
Her i Norden, ei forgaaer;

Bellona.

Mellem Vaabenbrag og Flammer,
Thor skal laane Dig sin Hammer,
At Du kiek, som fordum, slaaer.

Begge.

Almagts Hænder selv bevare
Dig, o elskte Tvilling-Folk!
Briske hver Forræders Snare!
Blive brudt hver Morder-Dolk!

Bellona.

Melodrama.

Giv Agt, o Tvillingrige! hør paa min Tale!
Lyd ikke Fredens forføreriske Stemme!
Den er fortryllende, som Sirenernes Sang;
Honning flyder af hendes Læber;
Men den forvandles til Galde.
Hvor er din gamle Roes, o Dannemark!
Jeg kiendte Dig, jeg elskte Dig, i Knuds og Valdemars Dage.
Glad saae jeg tidt det Blod, som strømmede for dine Sønners Sværd.
De Døendes Sukke var en Velklang for mit Øre.
De Saaredes smertefulde Skrig var mig en liflig Harmonie.
Jeg har siden seet Dig trodse Carlers seierrige uovervindelige Vaaben.
Jeg har seet det og glædet mig.

Men, ak!
Næsten i et heelt Aarhundrede har Du sovet.
Endnu sover du!
Og vaagner ikke ved Krigsbasunens Skrald i Østen?
Nys lod det, som om Du vaagnede.
Men nei! det var en Drøm, Du sank hen igien
i din vellystige Slummer.
O Skam! Du hører ei.
Basunen lyder endnu anden Gang.
Vaag op!
Hør! hvor Trompeten kalder:
Til Kamp! Til Kamp!
Til Kamp! til Kamp! Trompetens Klang
Til Ærens Bane kalder.
Hør Danske Heltes Jubelsang:
"Jeg seirer eller falder;
"Mit Sværd mit Land forsvare bør,
"Jeg eller Landets Fiende døer.
"Mit Løsen, Kongen! være!
"Og gielder det hans Ære,
"Da giennem Liig og blodig Damp
"Jeg freidig gaaer." Til Kamp! til Kamp!
O Held! tre Gange Held
Det Land, hvor man mig dyrker!

Freden.

O vee! tre Gange vee
Det Land, hvor man Dig dyrker!

See andre Folkes Smerter!
Hør deres hule Sukke over en Regent,
Som Du og Herskelyst besieler!
Naar fremmed Vold os tvinger til at gribe Sværdet,
Da vee den Nidding, som sit Liv ei vover!
Men ofres tusinde kuns for den falske Ære —
O Skam!
Og mon de Laurbær, Helten vinder,
Kan Enken og de Faderløse trøste?
Spørg Folket ad!

Bellona.

Folk! Heltesæd! og fordums Kiempers Afkom!
Hvad er vel Fredens Oliegreen mod Laurbærkrandsen?
Opløfter Eders glade Stemmer! synger:
Leve Krigen: Krigen leve!

(en almindelig Taushed.)

Freden.

De tie. — Danske Mænd! hvad er da Eders Ønske?
Krig eller Fred?

Chor.

Leve Freden! Freden leve!

Freden.

Velan da, det er Eders Konges Ord.
Han leve, denne gode Konge!
Den fredegode Christian leve!

Chor.

Den fredegode Christian leve!

Fre-

Freden.

Og Du, vor Konges Søn!
Fred er Dit Navn, og Fred Din Faders Glæde;
Lad heller Sværdet rustne i sin Skede,
Før det skal drages for den falske Ære!
Men nødes Du at drive Magt med Magt,
Da har Din Faders Undersaatter Kraft,
Og Mod, og Sværd, og stærke Arme.
Da følge Seier med Din Fane!
Og Fienden flye! og Fredrik leve!

Chor.

Leve Fredrik! Fredrik leve!

Freden.

Og ofte komme denne Dag tilbage,
Og bringe nye Glæder over Norden!
Og froe skal Dannemanden altid sige
Leve Kongen! Kongen leve!

Chor.

Leve Kongen! Kongen leve!
Almagts Haand om Thronen svæve!
Folket, som han Freden gav,
Sildig græde ved hans Grav!

Rettelser og Trykfeil.

I det første Bind.

Side 12. Lin. 15-16. det Tab, læs: Tabet
— 118. — 27 . . . min . . . — mig
— 139. — 2 . . . Gout . . — Smag
— 158. — 15 . . . Seer . . — See
— 161. — 11 . . . Gout . . — Smag
— 283. — 16 . . . Der . . . — Den
— 284. — 12 . . . slaae . . . — flaae

I det andet Bind.

Side 112. Lin. 22 var, læs: er
— 201. — 17 maatte, læs: maae
— 219. — 13 Ordet her maae udslettes.

I det tredie Bind.

Side 14. Lin. 15 Geburtsdag, læs: Fødselsdag.
— 42. — 13-14 et Karnalierske efter det andet } l. { en Skurkestreg efter den anden
— 63. — 24 Geburtsdag, læs: Fødselsdag
— 95. — 15 ogsaa tidt . — gierne
— 124. — 5 Willmanns Søstre, læs: Willmanns — Søstre
— 145. — 6 men, læs: men jeg
— 206. — 10 Smæk, læs: Smak
— 262. — 1 Forældre, læs: deres Forældre
— 330. — 18 mig, læs: min
— 385. — 13 Følgende maae tilføies:

Og min Faders Bud bør lydes; denne er min første Pligt.

O! han er saa god en Fader!
O han mener det saa vel!
Tillidsfuld min hele Siel
Sig paa ham forlader.
Selv, naar han Naturens Stemme
Synes at forglemme,
Naar han synes grum at byde,
Vil jeg ham dog lyde.
Kiender jeg vel, hvad mig skader,
Hvad der tiener til mit Held?
O han er saa god en Fader!
O han mener det saa vel!

Til

Til Læseren.

Tretten Aar ere nu forløbne, siden de tre første Bind af mine Skuespil udkom. Fire Bind vare lovede. Sandsynligviis er det Publikum aldeles ligegyldigt at vide, hvorfor det fierde Bind endnu ikke er udkommet; for mig derimod er det ikke uvigtigt nogenlunde at retfærdiggiøre denne lange Standsning.

Jeg nævnede ved Slutningen af det tredie Bind, at et vigtigt Arbeid var blevet mig, af den da værende franske Regiering, overdraget, og at det vilde optage min Tid i nogle Maaneder. Det holdt mig i henved sex Aar. Læseren vil ikke forundre sig over, at jeg kalder Arbeidet vigtigt, naar jeg siger, at det bestod i at samle, fra mangehaande Kilder, alle de Akter, der vedkomme Lutherdnernes borgerlige Stand (état civil) lige fra den første Tid af, da det blev dem tilladt at have Kapeller eller Kirker her i Paris. Sex fuldskrevne Folianter, indeholdende alt, hvad der vedkommer de lutherske Troesbekiendere, for saa vidt som angaaer deres Fødsel, Egtermaal og Dødsfald, ligge nu i de offentlige Arkiver, underskrevne og attesterede af mig, samt desuden vedbørligen legaliserede af de høiere Øvrigheder, og Certi-

skater deraf udstædes til enhver Vedkommende, der maatte befinde sig i det Tilfælde at behøve samme.

Det var imidlertid ofte faldet mig ind, at den Tid var kommet, da jeg ikke længer burde befatte mig med Skuespildigten; og at en lang Fraværelse fra mit Fødeland havde sat mig aldeles ud af Stand til at give mine Arbeider den Nationalitet, der, efter min Mening, er en saa væsentlig Egenskab ved det originale Lystspil. Det havde vel endog nu og da anet mig, at jeg blot havde mine Venners overdrevne Roes, det danske Theaters Fattigdom, og nogle andre tilfældige Omstændigheder at takke for det udmærkede Bifald, som mine Skuespil saa ofte have nydt; og at mit virkelige Talent, ifald jeg ellers har noget, er gandske forskielligt fra det, der udfordres til at være Theaterdigter. Denne Tanke har længe været, og er endnu saa levende hos mig, at det aldeles ikke kunde fortryde mig, ja ikke engang falde mig forunderligt, at høre en af Dannemarks Yndlingsdigtere, for tre eller fire Aar siden, med en usædvanlig Oprigtighed sige mig, at han aldrig havde anseet mig for at have Talent for Komedien. Et gammelt Ordsprog byder: at man ikke maae troe mere end det halve af hvad Folk siger; heller ikke kunde jeg, i dette Tilfælde, troe eller tilstaae at have fortient Fordømmelsen i sit fulde Omfang, uden at fornærme andre Kiendere, og det hele danske Publikum, der saa ofte ved en aldeles modsat Dom have søgt at opmuntre mig. Men, naar han erindrer, at jeg, i det mindste for en Deel, billigede dette hans Udsagn, vil han finde sig overbeviist om, at jeg aldeles ikke tog ham hans Frimodighed ilde op; ligesom jeg ogsaa ærligen vil tilstaae, at jeg vel tildeels

kan have fortient dette hans haarde Udsagn, ved den Dom, som jeg, paa en vis Maade tvunget dertil, tillod mig at fælde over Freyas Alter. Det følgende vil endnu tydeligere bevise, at det er Sandhedsfølelse, og aldeles ikke en hyklet Modestie, der i dette Tilfælde, taler af min Pen.

Uden derfor at afstaae fra mit Forsæt at opfylde et til Publikum og Forlæggeren givet Løvte, søgte jeg derimod at finde en Leilighed til at overbevise mine forhen værende Landsmænd om, at jeg maaskee havde Evne til at behandle vigtigere Gienstande, end dem, der hidtil havde sysselsat mig i mine Fritimer. Allerede i mange Aar havde jeg, ved Læsning og Iagttagelser, overbeviist mig om, at Kriminal-Lovkyndigheden, i det mindste for saa vidt, som angaaer den praktiske Deel deraf, endnu over den hele Verden ligger i sin første Barndom, for ikke at sige, i et fuldkomment Barbarie. I Særdeleshed havde Dødsstraffene tiltraget sig min uafbrudte Opmærksomhed saaledes, at jeg tilsidst er blevet fuldkommen overbeviist, ikke allene om deres Unødvendighed og Unyttighed, men endog om deres Uretfærdighed. Maaskee feiler jeg i denne Overbeviisning, men, om saa er, kan jeg med den reneste Samvittighed forsikre, at det ikke er min Feil, og at jeg har giort mig al muelig Umage med at undersøge og betragte denne saa vigtige Sag fra alle Kanter.

Jeg greb derfor med Begierlighed den Leilighed, der tilbødes mig først i Aaret 1809, da jeg, ved en Hændelse, erfarede, at der var udkommet et af nu afdøde Professor Eggers forfattet Udkast til en Kriminal-Lovbog for de Slesvig-Holstenske Stater. Jeg lod Skriv-

tet komme, og anvendte siden, ved mit Ophold, under Krigsurolighederne, først i München, siden i Wien, og endelig under Freds-Kongressen i Altenburg i Ungarn, alle mine ledige Timer til at udarbeide mine Betragtninger derover, men i Særdeleshed mit Yndlings-Thema, Dødsstraffenes Uretmæssighed. Dette Skrivt, tilligemed en vedlagt forseglet Seddel, der indeholdt mit Navn og Opholdssted, blev, inden Aarets Udgang, indsendt til det juridiske Fakultet i Kiel, der, af den danske Regiering, var bestikket til at bedømme de indkomne Priisskrivter. Vel var mit Skrivt, som jeg ogsaa i Fortalen dertil anmærker, ikke qvalificeret til at konkurrere for de udsatte Priser, efterdi jeg havde afveget fra den Plan, som i Indbydelsen var foreskrevet: ikke desmindre nød det den Lykke at tilbrage sig Dommernes Opmærksomhed i en saa høi Grad, at de troede sig forpligtede til at aabne den forseglede Seddel for at erfare Forfatterens Navn; og et Brev, som jeg giemmer i Original, skrevet af Herr Etatsraad Cramer i Kiel, til en af mine Venner, sagde mig, at Fakultetets Dom havde været, at jeg havde fortient, enten en af de udsatte Præmier, eller dog en offentlig Udmærkelse. Da jeg erfarede, at alt dette udeblev, skrev jeg til Etatsraad Cramer, for at bede ham underrette mig om Aarsagen; men Mandens Taushed til to forskiellige Breve har sagt mig, at han havde fundet det under sin Værdighed at svare mig. Omtrent ved samme Tid meldte man mig, at en Mand i det tydske Kancellie havde sagt, at Skrivtet skulde trykkes paa offentlig Bekostning; men denne Ære, som jeg vist nok ingen Grund havde til at vente mig, blev mig da heller ikke til Deel.

Jeg lod nu dette Arbeide henligge roelig, deels fordi jeg ventede dog engang see Opfyldelsen af et, som det synes, authentisk Løvte; deels ogsaa af andre Aarsager, som det kan være Læseren ligegyldigt at vide. Men uagtet det saaledes henlaae, tabte jeg det dog ikke af Sigte, og jeg har ofte fundet Anledning til at forøge det med en hoben Tillæg, der maaskee ikke ere aldeles uvigtige.

Endelig i Begyndelsen af Aaret 1817 faldt det mig ind at lade Skrivtet trykke. Jeg korresponderede derom med min afdøde retskafne og oprigtige Ven Directeur Schultz, der, med sin sædvanlige Beredvillighed, paatog sig Trykningen og Forlaget. Endnu var jeg i Uvished om, hvem af mine Venner jeg turde vove at henvende mig til for at staae Fadder til Barnet, eller, for at tale uden Metaphor, hvem jeg kunde anmode om at sætte sit Navn paa Bogen, som Udgiver. Høist uventet blev jeg udrevet af denne Uvished, ved at modtage et Brev fra Herr Professor Guldberg, der, uden mindste Anmodning fra min Side, med megen Redebonhed tilbød sig at være min Udgiver. At jeg, med den største Taknemmehed modtog et saa behageligt Tilbud, kan Læseren letteligt begribe. Det var mig saa meget mere behageligt, som det var aldeles frivilligt, og som jeg, sandsynligviis, paa den Tid selv vilde have giort ham en saadan Anmodning, ifald jeg ikke havde frygtet for et Afslag.

Men hvad skeer? nogle faa Maaneder derefter tilsender min afdøde Ven Schultz mig et Brev, addresseret af en anonym til ham og Guldberg, hvori det hedder, at Skrivtet indeholder Sætninger, der ere farlige for Religionen, Moralen og Staten, og at Trykningen

følgelig kunde udsætte Udgiveren og Forlæggeren for betydelig Fare og Ansvar.

Uagtet denne Paastand er gandske og aldeles stridende mod den Dom, som kompetente Dommere, allerede for længe siden, have fældet over Skrivtet, og hvilken Dom de endog have igientaget, efterat have læst Anonymens Brev, saa erklærede jeg dog strax, at jeg meget heller vilde lade det forblive utrykt, end udsætte mine Venner for den allermindste Ubehagelighed; men jeg nægter ikke, at jeg fandt det i høieste Grad besynderligt, at see en Anonym finde Sivt i et Skrivt, der har været saa fordeelagtigen bedømt af Regieringens egne udvalgte Mænd; og hvori der vel kan findes Paradoxer, men ikke løseligen henslængte, uden at være byggede paa Grunde, der vel kunne fortiene at undersøges og giendrives, men ikke at fordømmes af en Anonym, ved et foragtende Magtsprog.

At udfinde Anonymen ansaae jeg ikke for at være Umagen værd: ogsaa var et saadant Forsøg, i en slig Fraftand, mig saa meget mere umueligt, som mine Venner paa Stedet havde erklæret, at al deres Grublen, Søgen og Gietten, havde været forgieves. Men det gaaer ofte saaledes, at man ikke uden Vanskelighed finder det, der ligger nærmest for Øinene; og nogle Maaneder derefter meldte afdøde Schultz mig, i et Postskript til det sidste Brev, som han skrev mig til før sin Død, at Hemmeligheden, ved en besynderlig Hændelse, var blevet ham bekiendt, og nævner mig med det samme Anonymen. Jeg nægter ikke, at min første Følelse var at skamme mig over min egen Dumhed, der, ved den første Læsning af det anonyme Brev, havde hindret mig

fra at kiende Forfatteren, hvis Sætninger, Stiil og særegne Udtryk, til Trods for al anvendt Forsigtighed, ere aldeles umiskiendelige. Nu blev alting mig klart; jeg fandt i det anonyme Brev adskillige af dets Forfatters mig bekiendte Sætninger, hvoraf jeg havde forsvaret det modsatte; og jeg begreb letteligen, at det havde faldet ham en Hoben mindre vanskeligt, at faae mit Skrivt supprimeret, end at giendrive mine Argumenter; men jeg lykønskede mig selv tillige ved den Tanke, at jeg ikke havde været istand til at mistænke nogen før en saadan Lumpenhed. Jeg nævner ikke Personen (1); det er mig nok, at han, ved at læse disse Linier, vil kiende sig, og at hans Samvittighed vil sige ham: Du er Manden. Han vil da maaskee føle, at de meest skiulte Hemmeligheder undertiden aabenbares, og et ærligt Fremfærd er i alle Tilfælde bedre, end lumsk Underfundighed.

Imidlertid havde jeg dog ikke glemt, at jeg skyldte Publikum og min Forlægger endnu et Bind Theaterdigte; ogsaa havde jeg udarbeidet tre nye Skuespil, der tilligemed de Vonner og Vanner, skulde have udgiort det fierde og sidste Bind. Af disse tre Skuespil har jeg kuns beholdt det ene, hvorom siden skal tales, en Farce, der ingen anden Fordring kan giøre, end den at more Tilskueren, ved at bevæge ham til Latter. De to andre, der skulde være virkelige Komedier, har jeg, efter nøiere Giennemlæsning og Overveielse, ikke fundet værdige til den Ære at forelægges Publikum, og derfor, uden videre Omstændighed, kastet dem paa Ilden.

(1) Præfulgebant Cassius atque Brutus, eo ipso, quod effigies eorum non visebantur. *Tac. Ann. Lib. 3. in fine.*

Ikke destomindre, saasom det kuns var Udarbeidelsen af disse to Skuespil, der mishagede mig, og da jeg endnu anseer Ideerne og Planerne for gode, troer jeg ikke at burde undlade at give Læseren et kort Begreb derom. Hvo veed, om ikke engang en heldigere Skuespildigter kan falde paa at benytte sig deraf, for at berige den danske Skueplads med to gode Skuespil. Tanken om at dette mueligen engang kan indtræffe, fornøier mig saa meget, at jeg umueligen kan bebreide mig at have, paa den ovenmeldte Maade, formindsket de maadelige Komediers Antal.

Det første Skuespils Titel var: Som Herren er, saa følge ham Svende, Komedie i fem Akter. Ideen dertil var taget af et engelsk Skuespil, hvoraf jeg blot kiender Titelen, uden nogensinde enten at have seet eller læst Stykket selv. Det hedder: High life below stairs. Jeg veed ikke hvorledes den engelske Forfatter har behandlet sit Æmne. I mit Skuespil bestode alle Personerne blot af adskillige fornemme Herskabers Kudske, Lakeyer, og Kammerjomfruer. Det er bekiendt, at Herskabstienere, i deres eget Laug, antage og føre deres Herrers Navne og Titler. Der fandtes saaledes i min Komedie Geheimeraader, Generaler, Præsidenter, Deputerede og andre Vældige, alle i Liberie, Etatsraadinder med Kiøkkenforklæder paa, og saa videre. Alle disse Personer, der nøie kiendte deres Herskabers Karakter, — thi der er ingen Herre, der kan hykle, eller forstille sig for sin Kammertiener, — søgte at ligne dem saa meget som muligt, og spillede saaledes hele Stykket igiennem en Forgemaks-Intrigue, noget nær med den samme Fin-

hed og Forslagenhed, hvormed man dagligdags seer Folk af de høiere Stænder spille deres Kabaler i vigtige Statssager. At et Skuespil, udarbeidet, efter denne Plan, af en talentfuld Digter, nødvendig maatte giøre Lykke, og vinde Publikums Bifald, derom er det mig næsten umueligt at tvivle. Personaliteter behøves aldeles ikke, om de endog vare tilladelige; alt hvad der udfordres, er en vis Grad af Kundskab om Tingenes almindelige Gang i Kollegier og store Herrers Audientsgemakker; samt, hvad der nuomstunder mangler mig gandske og aldeles, nogle nationale Anekdoter, og Kundskab om den Vending, som Sæderne og Tænkemaaden i de senere Tider, har taget i Dannemark.

Det andet Stykke indeholdt — jeg tager ikke i Betænkning selv at sige det — et herligt Æmne til et National-Skuespil. Det var i tre Akter, og kaldes: Sorøe Marked, eller Holbergs Minde. Jeg forestillede deri en rig Giestgiver, overordentlig Tilbeder af Holberg. Hans Enthusiasme gik saa vidt, at næsten ethvert Væsen, enhver Gienstand i hans Huus, maatte minde ham om denne store Digter. Saaledes hedder hans Datter Leonore, en af Pigerne Pernille, Gaardskatlen Arv, en af Betienterne Hendrik, Porthunden Soldan, og Papegøien Vielgeschrey. Selv er han yderst misfornøiet med sin afdøde Fader, forbi han ikke i Daaben har ladet ham kalde Korfitz eller Jeronimus. Giestekamrene, istedenfor at være, som paa andre Steder, numererede, have holbergske Navne, saasom Anholt, Planeten Nazar, Martinia, og saa videre. Holbergs Fødselsdag indtræffer just paa en Dag, da der er Marked i Sorøe, og følgelig en hoben Mennesker der forsamlede. Min

Enthusiast har i sin store Sal ladet oprette et Theater, hvor han har i Sinde at lade spille et Skuespil. Dette udgiør den tredie Akt af den hele Komedie, og her optræde da de meest udmærkede af Karaktererne i de holbergske Lystspil og andre Arbeider. Denne Deel udgiør saaledes, saa at sige, en Slags Mellemakt. Hoved-Fabelen, der, ved Knudens Opløsning, binder sig til Slutningen af Mellem-Akten, bestaaer i en Kierligheds-Intrigve imellem Giestgiverens Datter og hendes Elsker. De to første Akter spilles i den samme Sal, og inden Forhænget optrækkes, hvilket ikke skeer førend i tredie Akt, naar Giestgiverens Komedie begynder.

Jeg veed ikke, om Planen til det eene eller det andet af disse to Skuespil vil forekomme Læseren ligesaa interessant, som de ere det begge to i mine Øine. Saameget kan jeg bestemt forsikre, at Udarbeidelsen aldeles ikke behagede mig, da jeg, efterat have ladet dem henligge et par Aar, foretog mig paa nye at giennemlæse dem. Heller ikke har jeg nogensinde fortrydt deres Tilintetgiørelse; og jeg haaber, at denne Anekdote vil paa det fuldeste overbevise Forfatteren af Freyas Alter om, at jeg talte med den største Oprigtighed, da jeg, i den ovenmeldte Samtale, forsikrede ham om, at hans Dom over mig, som Skuespildigter, hvor stræng den endog maatte være, aldeles ikke kunde være mig ubehagelig, saasom jeg var fuldkommen overbeviist om, at han, med en god Samvittighed, ikke kunde bedømme mine Skuespil strængere, end jeg selv bedømmer dem; og at det undertiden, naar jeg tænker derpaa, giør mig ondt at jeg, istedenfor at skrive Komedier, ikke har anvendt mine

ringe Forfatter-Evner til at afhandle Materier, der ere en Hoben vigtigere, og hvorved jeg maaskee havde været istand til at stifte noget mere Nytte.

Man troe dog alligevel ikke, at jeg angrer at have anvendt en Deel af mine beste Ungdoms-Aar paa et Arbeide, der altid er smigrende, og dobbelt smigrende, naar det krones med noget Held. Dette vilde være en stor Daarlighed; og jeg indseer sandelig ikke, hvorfor jeg skulde fortryde at have vundet mine forrige Medborgeres Yndest og Bifald ved mine komiske Skrivter, uagtet jeg vel troer at have kunnet vinde den samme Yndest og det samme Bifald ved Arbeider af en anden Natur, der vilde have været mere nyttige og vigtige for det almindelige. Hvad eengang er skeet, er det umueligt at giøre ugiort; og naar kuns en Forfatter er sig bevidst ikke at have villet skade ved sine Arbeider, da bør han ikke giøre sig nogen alvorlig Bebreidelse over Anvendelsen af sin Tid; thi deraf vilde ellers flyde, at aldrig nogen Mand i Verden kunde have en ret rolig Samvittighed for Anvendelsen af sin Tid og af sine Evner, saa at han, hvor vel han enddog maatte synes at have anvendt samme, dog alligevel altid med Føie kunde sige, at det havde været mueligt at anvende dem bedre.

Hvad jeg egentlig har at bebreide mig, i Henseende til mine Skuespil, og maaskee til nogle andre af mine Arbeider, er en altfor stor Iilfærdighed. Denne Feil har jeg havt tilfælleds med noget nær alle danske Forfattere. Hvo er vel den, der i Kompositionens Hede, og især i de fyrige Ungdoms-Aar, ikke finder sit Arbeide fortræffeligt, ja vel endog aldeles feilfrit? Man iler da, og skriver fort, uden lang Betænkning, alt hvad der

kommer i Hovedet; og neppe lader man Blækket faae Tid til at tørres, førend Skuespillet er indsendt til Theaterdirectionen, der antager det, lader det opføre, og dermed er det forbi; og Forfatteren begynder paa et nyt Arbeide, ifald han ikke, for at spare den kostbare Tid, allerede i det korte Mellemrum, der forløber imellem Antagelsen og Opførelsen, har faaet et Par andre Mesterværker færdige.

Jeg taler af Erfarenhed. Denne er Historien med de Vonner og Vanner. Fabelen, der er min egen Opfindelse, blev til, og Stykket aldeles udarbeidet, i den Form, som det bestandig har havt, med en saadan Hast, at det neppe er muligt hastigere at reenskrive det. Hele Arbeidet kostede kuns halvtredie Dag. Der leve endnu Folk, som kunne bevidne Sandheden af, hvad jeg her fortæller. Efterat have nydt et par altfor overbærende Venners Bifald, og anbragt nogle faa høist ubetydelige Rettelser, lod jeg det strax afskrive, og indsendte det til Theaterdirektionen, der antog det, og besørgede det strax opført. Publikum beærede det med et særdeles udmærket Bifald, hvortil dog ogsaa nogle tilfældige Omstændigheder betydeligen bidroge. Efter tredie Forestilling blev Opførelsen forbudet, og nu blev da, naturligviis, Skuespillet til et Mesterstykke. Vel troer jeg ikke, at jeg deelte med Publikum denne Mening i sit fulde Omfang; dog erindrer jeg meget vel, at jeg paa den Tid tillagde mit Arbeide adskillige Fuldkommenheder, som siden have forsvundet for mine Øine, og som jeg ikke længere finder deri.

Man vil da maaskee spørge mig, hvorfor jeg, i det jeg foranstalter en nye Udgave af mine Skuespil, ikke

har omarbeidet dem, for derved at give dem en større Fuldkommenhed? Mit Svar er kortelig dette; Et er at rette og at forbedre; et andet at omarbeide. Det første har jeg giort overalt, hvor jeg fandt det nødvendigt i Henseende til enkelte Udtryk og Repliker; og disse Rettelser vilde upaatvivlelig have blevet noget talrigere, ifald jeg selv havde været tilstede, og kunnet personligen besørge Udgaven. At omarbeide derimod vilde have været at forandre Skuespillenes hele Oekonomie, og deraf vilde da have opkommet aldeles nye Komedier, gandske forskiellige fra dem, som Publikum allerede i mange Aar kiender, og som længe, i en større eller mindre Grad, have været i Besiddelse af Læserens og af Tilskuerens Bifald. Det var vel endog mueligt, at Omarbeidelsen kunde frembringe slettere Værker, og som endnu mindre end Originalerne, fortiente Overbærelse. En saadan Omarbeidelse vilde desuden, fra en anden Side, være latterlig; deels fordi mit langvarige Ophold i et fremmed Land har giordt det umueligt for mig at beholde den National-Aand, der bør herske i et nationalt Skuespil; deels ogsaa fordi jeg ikke har burdet tabe af Sigte Horatii Regel, naar han siger:

Solve senescentem, mature sanus, equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, et ilia ducat.

Dette fierde og sidste Bind af mine Skuespil bliver altsaa noget mindre voluminøst end de forrige. Det indeholder kuns to Skuespil. Det første er de ovenmeldte Vonner og Vanner. Jeg har deri giort nogle faa, ikke Forandringer, men Rettelser. Især har jeg troet at burde rette den rygtbare Replik i første Akt, der, efter Sigende, skal have været Aarsag til, at Stykkets Op-

førelse blev forbudet. Jeg erindrer meget vel, at den da værende administrerende Theater-Direktør forsikrede mig om, at Forbudet vilde blive hævet, naar jeg blot vilde samtykke i at forandre den stødende Replik. Jeg svarede, at mit Skuespil havde giennemgaaet Censuren, og at følgeligen, ifald det indeholdt noget strafværdigt, det var Censorerne, og ikke mig der burde straffes; at desuden en Retraktation indeholdt Tilstaaelse af at have angivet et urigtigt Faktum, eller at have fældet en falsk Dom, men at jeg, saa redebon jeg end altid vilde være til at erkiende enhver Feil, jeg maatte have begaaet, aldrig, og under ingen Omstændigheder vilde beqvemme mig til at tilbagekalde en Dom, hvis Rigtighed var grundet i min og det hele Publikums Overbeviisning. Syv og tyve Aar ere nu forløbne, og mange Ting ere, siden den Tid, forandrede i Dannemark. Man har forsikret mig, at den røde Uniform har i denne Mellemtid vundet et Omdømme, som den forhen ikke kunde giøre Fordring paa. Det er min Pligt at troe denne Forsikring, saa meget mere, som jeg, under de danske Troppers Ophold her i Frankrig, har lært at kiende en stor Deel høist agtværdige Mænd af den militære Stand, hvis Forhold og Indsigter byde mig at forandre min Dom, til Fordeel for Mængden af deres Medbrødre, som jeg ikke har Anledning til at kiende af egen Erfaring. Jeg kan altsaa nu, i Aaret 1819, med Fornøielse frivilligen give den nu værende Land-Krigsmagt en Æres Erklæring, som jeg, i Aaret 1792 ikke kunde have givet den, uden at vanære mig, og, hvad som endnu er værre, uden at fornærme Sandheden.

Det andet Stykke, Mystifikationen, eller Skuespiller-inpromptu, har to Gange efterkommet Horatii Regel; nonum prematur in annum. Det har ligget færdigt i atten Aar, og burde følgelig være et Mesterstykke. Ikke desmindre tilstaaer jeg i al Ydmyghed, at det er intet andet end en pur Farce, hvis hele Værd bestaaer deri, at den maaskee, en og anden Gang, kan bringe Læseren eller Tilskueren til at lee. Det er mueligt, at det paa Skuepladsen kunde gjøre nogen Virkning, ifald, hændelseviis, Smagen nuomstunder ikke skulde være i Kiøbenhavn, som den er i Paris, hvor man gaaer paa Komedie for at græde, og i Kirken for at lee. Hvorom alting er, kunde maaskee en eller anden Rigorist anmærke, at en Farce ikke er værdig at indlemmes i Selskab med en Samling Skuespil, der er bestemt til Efterverdenen; thi saaledes kalder man den halve eller heele Snees Aar, hvori et Skrivt overlever sin Forfatter, naar det ikke er et almindelig anerkiendt Mesterværk. Jeg svarer hertil, for det første: at jeg, i Følge hvad der forhen er anmærket, sætter saa liden Værd paa mine øvrige Skuespil, at jeg ikke troer dem vanærede, ved at have en Farce i deres Følge; for det andet: at selv Holberg og Moliere ikke have anseet det for dem uværdigt at skrive Farcer; og at følgelig jeg, der staaer i saa lang en Afstand fra disse to store Mænd, ikke behøver at skamme mig derved. Og endelig anmærker jeg, for det tredie: at denne Farce sandsynligviis ikke var blevet optaget i Samlingen, saafremt jeg havde fundet de to ophrændte Stykker værdige til at forelægges Publikum. Deraf flyder ikke, at jeg da vilde have ladet Farcen henligge utrykt; tvertimod havde min Hensigt

været, at udgive den i et særskilt Bind, i Selskab med mine to Parodier, som jeg, uagtet flere af mine Venners Anmodning, har, om just ikke aldeles forkastet, saa dog ikke villet optage i denne Samling. Disse to Parodiers Værd bestod blot i Hensizten, hvorfor, og Omstændighederne, hvorunder de bleve til. Saasnart som disse vare glemte, maatte nødvendigviis Parodierne næsten ogsaa glemmes; og jeg indseer ingen Grund, hvorfor jeg skulde opfylde et Bind med to Leiligheds-Farcer, der ikke kunne interessere andre, end enten de faa, der endnu erindre sig Omstændighederne, der gave dem deres Tilværelse, eller den store Hob, der kuns forlange at lee, uden at bekymre sig om at undersøge Bevæggrundene til deres Latter.

Angaaende Mystifikationen har jeg endnu kuns dette at tilføie, at den er en fri Bearbeidelse af et franskt Skuespil, der, i sin Nyehed, giorde en overordentlig Lykke paa et af de smaae parisiske Theatre. Jeg nævner ikke Titelen derpaa, der er gandske forskiellig fra min, fordi jeg boer i Paris; thi dersom nogen af de rigoristiske Litteratorer her i Landet fik at vide, at jeg havde afgivet mig med et saadant Æmne, vilde de dømme mig for et Menneske uden mindste Smag! thi her holdes det for en større Fortieneste, at kiede Publikum ved pedantiske regelmæssige Snørlivs-Skuespil, fuldpakkede, i det mindste, af Grever og Baroner, end at moere med en lystig Overgivenhed, især naar man har den Formastelse at bringe Folk af de saa kaldede lavere Stænder paa Scenen. Da mit Skuespil er bestemt for det danske Publikum, saa frygter jeg ikke for den samme Bebreidelse; og skulde den franske Original findes, eller, ved en Om-

stændighed, falde i nogen dansk Mands Hænder, da er jeg vis paa, at han vil tilstaae, at den, langt fra at have tabt, meget mere har betydeligen vundet ved min Bearbeidelse. En Sammenligning vil kunne overbevise enhver om, at denne min Paastand er saa langt fra at være Pralerie, at Beskedenhed i denne Post vilde være høist latterlig.

For deg ikke at lade disse to Skuespil vandre gandske eensomme og forladte ud i Verden, har jeg troet at kunne medgive dem til Selskab to dramatiserede Kantater, skrevne i høitidelige Anledninger, og forhen aftrykte, saavel særskilt, som i periodiske Samlinger. Uagtet disse to Kantater egentlig ikke kunne regnes til anden Klasse, end til den, som man kalder Leilighedsvers, saa ere dog de Anledninger, som de skylde deres Tilværelse, af den Art, at de henhøre til, hvad man med Føie kan ansee for Epoker i den danske Historie, naar Ordet Epoke tages i en nogen udvidet Forstand. Det er altsaa langt mere i Følge denne Omstændighed, end i Betragtning af det æsthetiske Værd, som man, i sin Tid, havde den Godhed at tillægge disse to smaae Digte, at jeg har troet at kunne optage dem i en Samling af Skuespil, hvor de desuden tiene til noget at rette det uforholdsmæssige i Bindenes Førlighed.

Det tredie Bind af Samlingen har havt betydelige Vanheld, for saa vidt, som angaaer de to forhen aftrykte Skuespil, Heckingborn og Indtoget. Jeg havde tilsendt Udgiveren adskillige Rettelser, bestemte til at borttage nogle af de Pletter, der vanzire det første Stykke, men disse bleve af ham uheldigviis forlagte og glemte. Dernæst er Indtoget blevet aftrykt efter den

første, istedenfor efter den anden meget forbedrede Udgave. Disse Omstændigheder henhøre iblandt de Uheld, som en Forfatter stedse maae giøre Regning paa, naar han ikke selv er tilstede, og besørge Udgaven af sine Skrivter. I dette Tilfælde hænder det sig ogsaa næsten altid, at Trykfeilslisten bliver noget større, end den ellers vilde have blevet. Jeg haaber med fuld Tillid, at dette fierde Bind ikke vil have at beklage sig over det samme Vanheld, og at Udgiveren ikke vil have forsømt at indføre, paa vedkommende Steder, de Rettelser i Komedien de Vonner og Vanner, som jeg allerede for længe siden haver tilsendt ham. Jeg skylder forresten Udgiveren min gamle Ven, Professor Rahbek, den Erklæring, at jeg er forvisset om, at det Uheld, hvorover jeg beklager mig, er indtruffet ved en af de Hændelser, der ikke sielden møde ethvert Menneske i denne Verden, nagtet alle de Forsigtighedsregler, som man troer at have anvendt for at forebygge dem. Jeg er ligeledes overbeviist om, at dette Uheld har forvoldet ham langt større Ægrelse end mig: og jeg bør ikke slippe denne Materie, uden at bevidne ham offentlig, og paa nye, min oprigtige Taknemmelighed for det Venskab, hvormed han saa ufortrøden paatog sig et kiedsommeligt Arbeide, hvorved der for ham var aldeles intet at vinde. Da han, paa samme Tid, allerede havde begyndt sin nye skiønne Udgave af Holbergs udvalgte Mesterværker, kunde han med Føie have sagt: de minimis non curat prætor; men han følte, at hans Fortienester af den danske Litteratur ere saa mangehaande, og saa betydelige, at Publikum ingen Ret har til at bebreide ham, at have spildt, paa et temmelig ubetydeligt Arbeide, en Tid,

der, vist nok af ham, kunde have været anvendt til mere vigtige Aandsfrembringelser.

Heller ikke bør jeg forsømme her at omtale, med den meest uindskrænkede Agtelse og Taknemmelighed, Forlæggeren af dette Værk, min uforglemmelige retskafne Ven, nu afdøde Direktør Schultz. Aldrig saasnart var han blevet opmærksom paa den med Indroget forefaldne Feiltagelse, førend han, med den meest uegennyttige Redebonhed, selv tilbød at lade omtrykke denne Deel af det tredie Bind, og at levere Publikum samme, uden mindste Forøgelse i Prisen. Jeg modtog ikke dette Tilbud, deels forbi jeg troede, at Feiltagelsen, der ikke er et Uheld, uden for mig allene, kunde være Publikum i en høi Grad ligegyldig; deels ogsaa, forbi jeg af denne fortræffelige Mand havde modtaget saa mangfoldige Venskabs-Beviser, at det vilde have været høist utilgiveligt af mig, at affordre ham en Opofrelse, der var aldeles unødvendig, og slet ikke kunde tiene til andet end til at smigre en Forfængelighed, hvoraf jeg, Himlen været lovet! ikke føler det allerminddste Symptom. Den mig saa aldeles uventede Efterretning om denne brave Mands Død var en sand Jobspost for mig, og et af de smertefuldeste Tilfælde, som, i de senere Aar, have rammet mig. Hvor ofte har jeg ikke beklaget, at min lange Frastand fra Dannemark, og det for mig saa gandske til Bunden udtørrede Hippokrene, har forbudet mig at strøe nogle Blomster paa min Vens Grav. Skulde hans Aand, som jeg smigrer mig med at troe, undertiden usynlig svæve om mig, da vil den, ikke uden Fornøielse, erfare, at hans Venskab er mig uforglemmeligt, og at jeg vil

bevare det i et taknemmeligt Minde, indtil jeg udaander mit sidste Suk, for at mødes med ham i en anden og bedre Verden.

Endnu staaer tilbage at tage min sidste Afskeed fra det danske Publikum. Den Overbærelse, den Opmuntring, det Bifald, hvormed jeg saa ofte er blevet beæret, ere og blive mig stedse uforglemmelige; og Efterretninger, der, nu og da, have sagt mig, at jeg dog ikke er aldeles glemt i mit Fødeland, have tient til at forsøde mig en Mængde ubehagelige Øieblikke. Vel veed jeg, at een og anden har giort sig Umage for at udsprede det Rygte, at jeg er aldeles forandret, Gud veed, i hvilken Henseende. Hvorvidt dette Foregivende er rigtigt eller ikke, hører det ikke mig til at bedømme. Saa meget tør jeg med Sandhed paastaae, at enhver Dansk, der, under mit henved tyve Aars Ophold i Paris, er kommet hertil, og ikke har troet det farligt, eller anseet det under sin Værdighed, at giøre eller fornye Bekiendtskab med mig, vil kunne bevidne, at Forandringen, ifald han har kunnet bemærke nogen, er til det bedre, og ingenlunde til det værre. Jeg har undertiden feilet; og hvo er det Menneske, der ikke finder sig, i sin Samvittighed, tvunget til at giøre en saadan Tilstaaelse? men jeg har aldrig undslaaet mig for at erkiende mine Feil. Hvad derimod mine Meninger og Grundsætninger angaae — jeg taler, i Særdeleshed, om dem, hvorved jeg har tilbraget mig den offentlige Opmærksomhed — da tager jeg ikke i Betænkning at erklære, at de, isteden for at være svækkede, snarere ere bestyrkede hos mig. Villig tilstaaer jeg, at endeel af mine Meninger maaskee ere fal-

ske, men de have stedse grundet sig paa min Overbevisning, og ikke paa mine Fordele. Man give mig en bedre Overbevisning, som min Forstand kan modtage, og jeg skal, med den største Redebønhed, afsværge mine Vildfarelser. Men en Domstols Udsagn, skiøndt juridisk uforkastelig, er det ikke altid, i mine Øine, i en philosophisk Forstand, var det endog et Udsagn, eller en Dom, i sidste Instants. Jeg er overbeviist om, at jeg stedse ærligen har sagt Sandhed! at jeg altid har været saa lykkelig at finde den, det tør jeg ikke vove at paastaae. I alle de Forhold, hvori jeg har staaet, har jeg intet, eller dog kuns saare lidet at bebreide mig; og om det stod i min Magt at forandre noget af, hvad jeg, i de modnere Aar, har foretaget mig, vilde Forandringerne neppe treffe nogen af de Grundsætninger, der have ledet mine Handlinger, men allene disses Modifikationer. Under saadanne Omstændigheder tør jeg troe, at et Menneske, i hvad Forfatning han endog maatte komme, er en høden mindre at beklage, end mangen een, som man, bedraget af udvortes glimrende Tilfældigheder, priser lykkelig i høieste Grad.

Hvad Uheld mine ærlige Hensigter og Bestræbelser have tilveiebragt mig, det er, saa at sige, enhver bekiendt; men hvad det er mindre bekiendt, endog for mine fortroeligste Venner, er, at disse Bestræbelser ikke have været aldeles uden Belønning. Jeg taler her ikke om den roelige Samvittighed, hvormed jeg kan træde frem for Øinene af ethvert Menneske, endog af min værste Fiende, uden at behøve at rødme. Det er en anden Belønning, som jeg ikke kan nævne, uden ved et daben-

hiertet Skriftemaal, der maaskee kan komme andre til Nytte. Det er en bestemt Sandhed, at mine adskillige, meest politiske, Bekymringer havde bragt mig temmelig langt paa Veien til en Last, der, engang blevet til en Vane, næsten aldrig kan aflægges, og som ufeilbarligen, i kort Tid, bringer enhver, som forfalder dertil, i Graven. Aldrig saasnart var jeg, ved en uventet Katastroph, løsrevet fra de politiske Pligter — man lee ad dette Udtryk, ifald man har Mod dertil! — til hvis Opfyldelse jeg troede at have forbundet mig imod Menneskeligheden og mit Fødeland, førend Aarsagen var forsvundet, og Virkningen forsvandt tillige. Forplantet til et fremmed Land, har jeg vel aldrig kunnet ophøre at tale for Menneskelighedens Held; men mit Forhold var forandret, og mine Pligter med det samme. Disse bøde mig at være taus Tilskuer, uden at yttre min Mening. Saalebes har jeg kunnet see en Mængde sørgelige Begivenheder, været Vidne til trykkende Tyrannier af mere end een Art, der vel inderligen have bedrøvet mig, men dog ikke nedtrykket min Siel. Saalebes har jeg kunnet løsrive mig fra en Last, der, i mit Fødeland, vilde have bragt mig, før Tiden, i Graven. Mine Fiender have saalebes beviist mig en virkelig Velgierning, endskiøndt de vel ere beskedne nok til ikke at fordre min Taknemmelighed derfor. Jeg vil, ikke desmindre, med Fornøielse giøre dem den Tilstaaelse, at omendskiøndt jeg vel aldrig har bagret noget virkeligt Had til, eller næret Hevngierrighed imod dem, saa have dog disse Betragtninger i en høi Grad svækket hos mig det ubehagelige i Erindringen om dem.

Denne Anmærkning over mig selv er mig vigtig i en anden Henseende. Den har lært mig at være overbærende med andre, der have den Ulykke at forfalde til den samme Last. Jeg formoder altid, med mindre jeg har tilstrækkelig Grund til at antage det modsatte, at denne Svaghed, istedenfor at være blevet til ved en saa kaldet Tilbøielighed, eller en lastværdig Vane, snarere har sin Oprindelse af Sorger og Bekymringer, hvis Vægt, man ikke troer sig stærk nok til at bære.

Dette Skrivtemaal, haaber jeg, vil kunne bringe Publikum paa Vei til at bedømme mine Følelser for mit Fødeland noget rigtigere, end de Personer, der enten have miskiendt eller villet bagtale mig. Man vil nu nogenlunde kunne dømme om Beskaffenheden af min Patriotisme. Den er vist nok ikke saa høirøstet, som Dagens Ultrapatrioters Stemme, men jeg troer, at den er en hoben mere menneskelig. Jeg skammer mig ikke ved at tilstaae, at jeg tilhørte Menneskeligheden, førend jeg tilhørte en vis Stat; at jeg, i de Tilfælde, hvor mine Pligter imod Menneskeligheden og Retfærdigheden maatte komme i Kollision med dem, jeg skylder mit Fødeland, aldrig vilde tage i Betænkning at sætte disse sidste tilside; og at jeg, om det stod i min Magt at giøre mit Fødeland lykkeligt, paa Bekostning af en anden Stats Lykke, aldrig vilde kunne overtale mig dertil. Saaledes tænke ikke Ultrapatrioterne: i det daglige Liv kiende de intet, uden den personelle Egoisme, i Statssager blot deres falske Patriotisme, der med Føie fortiener at belægges med det forhadte Navn af National-Egoisme. Man giøre disse exklusive Væsener til Undersaatter af

skal bortkaldes fra denne Verden. Vel skal mit Legeme nedgraves i en fremmed Jord; men dersom Sielen bliver saa fri, som jeg ønsker og haaber, da vil den vide at finde sin Vei, for usynlig at omsvæve de Væsener, for hvem den aldrig vil ophøre at føle den meest levende Deeltaggelse.

Paris den 9de Julii 1819.

P. A. Heiberg.

